

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษา
สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง

ปริญญานิพนธ์
ของ
วรุทัย ญาณะพันธ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2543
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... น. วัชร ประธาน
(รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง)

..... ชลิตา ทองหล่อ กรรมการ
(อาจารย์ ทศนา ทองภักดี)

คณะกรรมการสอบ

..... น. วัชร ประธาน
(รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง)

..... ชลิตา ทองหล่อ กรรมการ
(อาจารย์ ทศนา ทองภักดี)

..... ศาสตราจารย์ ดร. วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณ)

..... ศาสตราจารย์ ดร. พรพรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรพรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 8 เดือน ๖ พ.ค. ๒๕๖๓ พ.ศ. ๒๕๖๓

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ทัศนากองภักดี กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง กรรมการสอบปากเปล่าเพิ่มเติมที่กรุณาให้คำปรึกษา แนวคิด และข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ด้วยความเมตตา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุวดี เทียรหมประสิทธิ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ เอาใจใส่ ห่วงใย และให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณ อธิการบดี อาจารย์และนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ที่ให้ความกรุณาให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่ากะบากและคณะครู กลุ่มโรงเรียนพื้นที่ราบเชิงเขา ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณเกศินี เสริมทรง คุณสุนทรี รักความสุข คุณบุปผา ประทีปทอง คุณเตือนใจ สินอำไพสิทธิ์ คุณอรนุช กันสิทธิ์ คุณระจิตแก้ว เล็กอุทัย คุณสุวัฒนา พรหมหล่อ คุณพีพรรณ กิตา คุณสุลักษณ์ สินทรัพย์ คุณณัฐชัย นครจันทร์ พี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษาและจิตวิทยาการแนะแนว เพื่อน ๆ วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง และเพื่อน ๆ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจ ในการทำวิจัยครั้งนี้

และที่สำคัญที่สุดต้องกราบขอบพระคุณคุณพ่ออุทัย ญาณะพันธ์ คุณแม่ลำดวน ญาณะพันธ์ และสมาชิกทุกคนในครอบครัวญาณะพันธ์ ที่ให้ความรัก ความห่วงใย ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ และให้การสนับสนุนในการทำปริญญานิพนธ์แก่ผู้วิจัยจนสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

วรุทัย ญาณะพันธ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม.....	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม.....	15
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์.....	18
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์.....	19
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง.....	22
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน.....	30
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	33
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	34
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ.....	35
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ.....	37
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์.....	39
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์.....	42

บทที่	หน้า
3	วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....44
	ประชากร.....44
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....45
	วิธีสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ.....46
	วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....53
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....53
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....53
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....56
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....56
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....57
	ผลการศึกษาค้นคว้า.....57
5	บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....65
	บทย่อ.....65
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....65
	สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....65
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....65
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....66
	วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....66
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....67
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....67
	อภิปรายผล.....68
	ข้อเสนอแนะ.....74
	บรรณานุกรม.....75
	ภาคผนวก.....85
	ประวัติย่อของผู้วิจัย.....105

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ที่ตั้งของโรงเรียน ชั้นปี และเพศ.....	44
2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏ ในเขตภาคกลางที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดา มารดา ประสบการณ์ในวัยเด็ก ที่ตั้งของสถาบัน และ กิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน.....	59
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร บุคลิกภาพ ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ และค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน ภาคกลาง.....	61
4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ อาชีพของบิดา มารดา ประสบการณ์ในวัยเด็ก ที่ตั้งของสถาบัน และกิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน ภาคกลาง.....	62
5 แสดงผลการวิเคราะห์ เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ค่านิยม ในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง.....	63
6 แสดงตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง.....	64

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

นาฏศิลป์ไทย เป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเป็นมรดกที่ล้ำค่าในทางวัฒนธรรมไทย เป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นชาติและความรุ่งเรืองที่มีมาในอดีต ดังที่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้กล่าวไว้ว่า “ ศิลปะทางด้านการแสดง หรือนาฏศิลป์ไทยนั้น เป็นวัฒนธรรมที่สำคัญสิ่งหนึ่ง เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย ยามใดที่จะแสดงเอกลักษณ์ของชาติในเรื่องของศิลปะการแสดงของชนในชาติ หรือชนต่างชาติได้รับชมแล้ว นาฏศิลป์มักได้รับการคัดเลือกให้นำออกแสดงเสมอ เพราะสามารถแสดงได้ในช่วงเวลาอันจำกัด และประทับใจผู้ชมในทันที ” (คึกฤทธิ์ ปราโมช. 2520 : 25) วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่บอกถึงว่าชนชาตินั้นๆ มีความเป็นอยู่ และมีวิวัฒนาการความเป็นมาอย่างไร วัฒนธรรมเป็นการดำเนินชีวิตของชุมชนหมู่หนึ่ง ซึ่งอยู่รวมกันในที่หนึ่ง หรือประเทศหนึ่งโดยเฉพาะ (พระยาอนุมานราชธน. 2520 : 7) วัฒนธรรม เป็นสิ่งดีงาม มีคุณประโยชน์ต่อสังคม และสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยความสุขสมบูรณ์ ความสามัคคีกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประชาชนในชุมชนที่บรรพบุรุษสร้างขึ้น (พนม แก้วกำเนิด. 2530 : 2) ประเพณี ศิลปะ วรรณคดี ศาสนา ความเชื่อ จรรยาบรรณ การศึกษา กฎหมาย การปกครอง สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นวัฒนธรรมทั้งสิ้น ทุกชาติทุกภาษาไม่ว่าจะใหญ่หรือเล็กต่างก็มีศิลปะและวัฒนธรรมเป็นเครื่องแสดงออกซึ่งสัญลักษณ์ประจำชาติตน ศิลปวัฒนธรรมนี้เป็นมรดกของสังคมที่จะต้องมีการสืบทอดต่อ ๆ กันไป ในขณะที่เดียวกันก็มีการเพิ่มพูนเปลี่ยนแปลงแก้ไข และตัดทอนไปด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของชาตินั้นเอง (เรณู โกศินานนท์. 2535 : 2) ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในโลกที่ตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีสืบทอดกันมาช้านาน ซึ่งเป็นที่ยอมรับและยกย่องของชนทั่วไป เกียรติศักดิ์ อิทยานันท์ (2527 : 5) กล่าวว่า ชนชาติไทยเป็นชนชาติที่มีสมบัติวัฒนธรรมสะสมมานานเป็นเวลาหลายร้อยปี สมบัติวัฒนธรรมนี้เป็นสิ่งที่ได้ผูกพันและหล่อหลอมชนชาติไทยให้มีลักษณะเฉพาะร่วมกันซึ่งแตกต่างจากชนชาติอื่น ลักษณะเฉพาะนี้เรียกว่า “เอกลักษณ์ไทย” นาฏศิลป์เป็นศิลปะศาสตร์ของชาติสาขาหนึ่งที่แสดงออกถึงความมีอารยธรรมที่เจริญมั่นคงของชาติ ไทยที่ สืบทอดพัฒนาและส่งเสริมกันมาแต่อดีตกาล (ทวีศักดิ์ เสนาณรงค์. 2532 : 1) นาฏศิลป์ไทยแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ นาฏศิลป์แบบวังหลวง หรือนาฏศิลป์ในพระราชฐาน เป็นนาฏศิลป์ของพระมหากษัตริย์ เจ้านาย เชื้อพระวงศ์ และบรรดาขุนนางต่างๆซึ่งจะมีศูนย์กลางอยู่ในวังหรือในเมืองเป็นนาฏศิลป์ตามแบบฉบับมาตราฐาน อีกประเภทหนึ่งคือนาฏศิลป์พื้นบ้าน เป็นนาฏศิลป์ของชาวบ้านไพร่ฟ้าข้าราษฎรโดยทั่วไป เป็นการร้องรำทำเพลง การละเล่นตามประเพณี ตามเทศกาล งานรื่นเริงต่าง ๆ ของชาวบ้าน จึงจะมีความแตกต่างกันไปตามท้องถิ่นต่าง ๆ ที่มีสภาพแวดล้อมต่างกัน โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่วัด หรือในชุมชน ในหมู่บ้าน (สุจิตต์ วงศ์เทศ. 2532 : 15) ถึงแม้ว่านาฏศิลป์พื้นบ้านจะเป็นศิลปะที่แสดงออกเรียบ ๆ ง่าย ๆ ของชาวบ้านซึ่งไม่มีพิธีรีตองที่ยุ่งยากซับซ้อน แต่นาฏศิลป์พื้นบ้านก็นับได้ว่าเป็นศิลปะที่สูงค่าเป็น

อย่างยิ่ง เพราะเป็นศิลปะที่เป็นเครื่องมือแสดงถึงชีวิตความเป็นอยู่แบบไทย ๆ ที่บรรพบุรุษได้ร่วมกันคิดค้น และรักษาสืบทอดต่อ ๆ กันมา แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรือง และความก้าวหน้าของสังคม ความเจริญด้านจิตใจของบรรพบุรุษไทยสมัยนั้น (กรมศิลปากร. 2529 : 9)

ภาคกลางของไทยก็เป็นดินแดนหนึ่งที่มีอารยธรรมมาแต่โบราณ อารยธรรมของดินแดนในภูมิภาคนี้ได้ปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี มรดกทางวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น ภาษา ประเพณี ศาสนา โบราณวัตถุ โบราณสถาน การละเล่นและกีฬาพื้นเมือง ซึ่งศิลปวัฒนธรรมสาขาต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น การละเล่นพื้นบ้าน หรือนาฏศิลป์พื้นบ้านของภาคกลางเป็นวัฒนธรรมที่เด่นมากสาขาหนึ่ง เพราะนาฏศิลป์พื้นบ้านของภาคกลางนั้น ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม และพัฒนาจิตใจของชาวบ้านเป็นสำคัญ วิถีชีวิตของชาวบ้านในภาคกลางส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางจึงเป็นการแสดงที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้านเป็นส่วนใหญ่ นาฏศิลป์พื้นบ้านของภาคกลางที่เด่นที่สุด คือ นาฏศิลป์พื้นบ้านประเภทการละเล่นเพลงพื้นบ้าน เช่น เพลงเกี่ยวข้าว เพลงอีแซว เพลงพวงมาลัย เพลงฉ่อย ลำตัด เป็นต้น (สมภาพ เพ็ญจันทร์. 2534 : 28) ในช่วงระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมาการอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมของไทยประสบปัญหาอย่างมาก เหตุผลหนึ่งก็เพราะว่าสถานการณ์ของประเทศและของโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมาก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เยาวชนหรือคนรุ่นใหม่หันไปสนใจวัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้น ในขณะที่วัฒนธรรมของไทยแบบดั้งเดิมถูกทอดทิ้งไม่ได้รับการเหลียวแล (สุจริต บัวพิมพ์. 2533 : 13) วัฒนธรรมไทยจึงถูกรองรับจากวัฒนธรรมตะวันตกแทบทุกอย่างแม้กระทั่งวัฒนธรรมการละเล่น การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ซึ่งเคยเป็นวิถีชีวิตอย่างหนึ่งของชาวชนบท ก็ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง และมีที่ทว่าสูญหายไป ดังนั้นจึงควรมีการปลูกฝังให้เยาวชนรุ่นใหม่มีการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยต้องมีการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษให้เห็นว่า การอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านเป็นสิ่งดี สิ่งที่ต้องปฏิบัติ ซึ่งลักษณะดังกล่าวก็คือ ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านนั่นเอง

ค่านิยมเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่จะบ่งชี้ว่าเราจะยอมรับพฤติกรรมปฏิบัติอย่างไรทั้งต่อตัวเอง และสังคม การเลือกกระทำของแต่ละคน ขึ้นอยู่กับค่านิยมที่เขายึดถือ ทั้งต่อตัวเองและต่อสังคมเป็นประการสำคัญ (พันธ์ หันนาคินทร์. 2523 : 16) คนไทยในปัจจุบันมีวิถีชีวิตที่ค่อนข้างจะห่างเหินจากประเพณี และศิลปะดั้งเดิมที่เป็นเอกลักษณ์ของสังคมของตนเอง อีกทั้งยังขาดการส่งเสริม พื้นฟูในเรื่องของศิลปะวัฒนธรรมที่เหมาะสม ทำให้ตกอยู่ภายใต้การเหนี่ยวนำของวัฒนธรรมต่างชาติที่กำลังแพร่กระจายไปในสังคมไทยอย่างกว้างขวาง นอกจากนั้นคนไทยที่อยู่ในสังคมต่างกันยังไม่ค่อยได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างกันและกัน จึงทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรม ประเพณี ของท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง (เปรม ตินสุลานนท์. 2530 : 8) ดังนั้นการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านไว้ให้ดำรงอยู่มิให้ขาดสายใยเชื่อมโยงระหว่างอดีตกับปัจจุบัน จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในระดับแรก และการสร้างสรรค์พัฒนานาฏศิลป์พื้นบ้านให้เกิดความเจริญก้าวหน้าต่อไปเป็นความจำเป็นที่ต้องทำในอันดับต่อมา (ปราณี วงษ์เทศ. 2527 : 4) จากการสัมมนาเรื่อง วัฒนธรรมพื้นบ้าน ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก นคร พันธ์ณรงค์ (2521 : 6) ได้สรุปสภาพปัจจุบันและปัญหาของประเพณีการละเล่นพื้นบ้าน มีสาระที่น่าสนใจดังนี้ 1) ประเพณีและการละเล่นทั้งหลายตามแบบที่เคยมีมา ปัจจุบันมีน้อยมาก 2) การละเล่นพื้นบ้านนั้นทุกคนไม่มีส่วนร่วม เพราะจะมีฝ่ายแสดงและฝ่ายดู ฝ่ายแสดงก็แสดงเพื่ออาชีพ 3) ค่านิยมของบุคคลทั่วไป เปลี่ยนแปลงไปใน

ทางที่เห็นว่า การละเล่นพื้นบ้านเป็นของล้ำสมัย ดังนั้นเราทุกคนจึงควรสนใจและช่วยกันอนุรักษ์รักษาไว้เพื่อให้คงอยู่สืบต่อไป โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญกับปัญหานี้

สถาบันราชภัฏ เป็นสถาบันอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การศึกษาในสาขาวิชาการต่าง ๆ และผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี ทำการวิจัยและส่งเสริมวิทยฐานะครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และให้บริการทางวิชาการแก่สังคม (ราชกิจจานุเบกษา. 2527 : 2) ดังนั้นการดูแลนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางซึ่งเป็นวัฒนธรรมสำคัญสาขาหนึ่งย่อมถือได้ว่าเป็นภารกิจสำคัญที่สถาบันราชภัฏในภาคกลางจะต้องเอาใจใส่เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับการกิจด้านอื่น ๆ การปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ในสถาบันการศึกษานั้น สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเริ่มเน้นในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ส่วนระดับอุดมศึกษา ยังมิได้ดำเนินการเท่าที่ควร ซึ่งการปลูกฝังค่านิยมให้บังเกิดผลนั้นจะต้องมีการกระทำต่อเนื่องในทุกระดับการศึกษา (พันธ์ หันนาคินทร์. 2523 : 13 - 16) ทั้งนี้เพราะสถาบันการศึกษาในทุกสังคมจะมีบทบาทและหน้าที่อยู่ สองประการ คือ การถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน และถ่ายทอดค่านิยมเฉพาะอย่างในแต่ละสังคมยึดถืออยู่ รวมทั้งพัฒนายุทธศาสตร์ ที่จำเป็นต่อการสอนค่านิยมแก่ผู้เรียนด้วย (นาดยา ภัทรแสงไทย. 2522 : 9)

ในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมดังกล่าวข้างต้นของสถาบันราชภัฏ นักศึกษากลุ่มที่ควรมียุทธศาสตร์ในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางกลุ่มแรก คือ นักศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ เพราะเป็นผู้ได้รับการถ่ายทอดทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติโดยตรง ซึ่งน่าจะเป็นกลุ่มที่นำนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางไปใช้มากที่สุด แต่จากข้อเท็จจริง พบว่า นักศึกษากลุ่มดังกล่าวก็ยังไม่เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางเท่าที่ควร ดังเห็นได้จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น โดยการสัมภาษณ์ อาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 7 คน สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 5 คน เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2540 และอาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2540 ผลจากการสัมภาษณ์ปรากฏว่า นักศึกษาร้อยละ 82 ไม่เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์พื้นบ้าน เพราะคิดว่าเรียนไปก็ไม่มีความหมาย ไม่สามารถที่จะนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทำให้ไม่สนใจเรียน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงสัมภาษณ์นักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 15 คน สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 11 คน เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2540 และนักศึกษาสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำนวน 8 คน เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2540 นักศึกษาร้อยละ 50 ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางนี้เป็นการแสดงที่ไม่ทันสมัย นักศึกษาร้อยละ 30 แสดงความคิดเห็นว่า ท่าทางที่ใช้ประกอบการร้องเพลงไม่สวยงาม และนักศึกษาร้อยละ 20 แสดงความคิดเห็นว่า นาฏศิลป์พื้นบ้านนำมาใช้ในการประกอบอาชีพได้น้อย

จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นจะเห็นว่านักศึกษาไม่เห็นความสำคัญประโยชน์ และคุณค่าของการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ซึ่งก็น่าจะหมายถึงการมีค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางต่ำ เพราะค่านิยมเป็นการพิจารณาตัดสินว่าสิ่งใดดีมีคุณค่า หรือสิ่งใดไม่ดีไม่มีคุณค่า (พันธ์ หันนาคินทร์. 2523 : 112) ซึ่งในฐานะที่ผู้วิจัยมีส่วนเกี่ยวข้องคือ เคยศึกษาอยู่ในสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์และเคยออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

(ฝึกสอน) ที่โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม จึงมีส่วนช่วยเหลือในการปลูกฝังค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง จึงตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว แต่ยังไม่มีความเพียงพอในการปลูกฝังค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง เพื่อศึกษาถึงตัวแปรใดบ้างที่ส่งผลต่อค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง เพื่อนำข้อมูลไปเสนอแนะอาจารย์ผู้สอนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำไปเสนอต่อผู้บริหารในการวางนโยบายต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสถาบัน การศึกษากับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง
2. เพื่อศึกษาตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสถาบันการศึกษาที่ส่งผลต่อค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสถาบันการศึกษา มีความสัมพันธ์กับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง
2. มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวที่ส่งผลต่อค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับ สถาบันราชภัฏ และสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ในภาคกลางในการใช้เป็นข้อมูลเพื่อวางแผน ส่งเสริม พัฒนา อนุรักษ์ การแสดงพื้นบ้านภาคกลางได้อย่างเหมาะสม
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนที่ทำหน้าที่ส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรม ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงพื้นบ้านภาคกลาง ซึ่งจะนำไปสู่การจัดกิจกรรมด้านทำนุ บำรุง ศิลปะวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นนักศึกษาภาคปกติระดับปริญญาตรีสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ปีการศึกษา 2542 จำนวน 330 คน เป็นนักศึกษาชาย 28 คน และนักศึกษาหญิง 312 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาภาคปกติระดับปริญญาตรีสาขาวิชา เอกนาฏศิลป์ ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ปีการศึกษา 2542 จำนวน 330 คน เป็นนักศึกษาชาย 28 คน และนักศึกษาหญิง 312 คน ซึ่งเป็นประชากรทั้งหมด

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1. ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 ด้านส่วนตัว ได้แก่

3.1.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1.1.2 บุคลิกภาพ

3.1.1.3 ทักษะคดี

3.1.2 ด้านครอบครัว ได้แก่

3.1.2.1 อาชีพของผู้ปกครอง

3.1.2.2 ประสบการณ์ในวัยเด็ก

3.1.3 ด้านสถาบันการศึกษา ได้แก่

3.1.3.1 ที่ตั้งของสถาบัน

3.1.3.2 กิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน

3.2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง หมายถึง การแสดง หรือเพลงของชาวบ้านในท้องถิ่น ต่างๆในเขตภาคกลาง ซึ่งนิยมเล่นกันในงานเทศกาลต่าง ๆ เป็นการร้องเพลงเพื่อความสนุกสนาน เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ได้แก่ เพลงเรือ เพลงเต็นกำรำเคียว เพลงเกี่ยวข้าว เพลงพวงมาลัย เพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงเหย่อย และลำตัด

2. ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง หมายถึง ความคิด ความรู้สึกของ นักศึกษาเกี่ยวกับการรักษา พิธี และการเล่นนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางเป็นสิ่งที่ดีที่ควร จะกระทำ เพื่อให้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางดำรงอยู่ได้สืบไปนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางที่ควรอนุรักษ์ ไว้ได้แก่ เพลงเรือ เพลงเต็นกำรำเคียว เพลงเกี่ยวข้าว เพลงพวงมาลัย เพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงเหย่อย และลำตัด

3. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง หมายถึง สิ่ง ที่อาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ศึกษานิยมชมชอบ หรือยึดถือในการสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ภาคกลาง ในที่นี้ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.1. ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่

3.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนของนักศึกษา ในที่นี้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

3.1.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คือ ผลการเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ย สะสมต่ำกว่า 2.00

3.1.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง คือ ผลการเรียนรู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.00 - 3.00

3.1.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง คือ ผลการเรียนรู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

3.1.2 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยเฉพาะด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของนักศึกษาที่แสดงออกเพื่อตอบสนองสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งในชีวิตประจำวันซึ่งมีผลทำให้นักศึกษานั้นมีความแตกต่างไปจากบุคคลอื่น

3.1.2.1 บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extrovert) หมายถึง ลักษณะของนักศึกษาที่ชอบการเข้าสังคม มีลักษณะเปิดเผย ช่างพูด สามารถปรับตัวให้เข้าได้ทุกสถานการณ์ มีความยืดหยุ่น ทำอะไรตามสภาพเป็นจริง

3.1.2.2 บุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) หมายถึง ลักษณะของนักศึกษาที่มีความเคร่งครัด มีหลักการ ไม่ชอบสมาคมกับคนอื่น ไม่ชอบเปิดเผย ขี้อาย ขาดความยืดหยุ่น ตัดสินใจอะไรโดยใช้ตัวเองเป็นหลัก ไม่ชอบแสดงออก

3.1.3 ทักษะคิดต่อการเรียนนาฏศิลป์ หมายถึง ความรู้ ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.3.1 ทักษะคิดต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านความรู้ ได้แก่ ความสามารถในการร้องเพลง การแสดง การเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการเรียนนาฏศิลป์ มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา สนใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ของนาฏศิลป์

3.1.3.2 ทักษะคิดต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านความรู้สึก ได้แก่ ความรู้สึกภูมิใจที่ได้รับยกย่อง และยอมรับว่ามีความรู้ ความสามารถในด้านนาฏศิลป์ เป็นความสามารถพิเศษเฉพาะตัวของบุคคล

3.1.3.3 ทักษะคิดต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม ได้แก่ การนำมาใช้ในการแสดงในสังคม เช่น กิจกรรมการแสดงในสถาบัน ในชุมชน และมีโอกาสเป็นตัวแทนสังคมในการเผยแพร่นาฏศิลป์

3.2 ตัวแปรด้านครอบครัว ได้แก่

3.2.1 อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง งานประจำของบิดามารดาหรือ ผู้ปกครองที่ทำและได้เงินค่าตอบแทน ซึ่งเป็นรายได้หลักของครอบครัวในแต่ละเดือน โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

3.2.1.1 อาชีพที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน หมายถึง ผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน ได้แก่ ลิเก ลำตัด นักดนตรีที่เล่นให้กับนาฏศิลป์พื้นบ้าน

3.2.1.2 อาชีพที่ไม่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน หมายถึง ผู้ที่ทำงานไม่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน ได้แก่ รับราชการ ตำรวจ รับจ้าง

3.2.2 ประสบการณ์ในวัยเด็ก หมายถึง สิ่งที่นักศึกษาได้รับในวัยเด็ก ซึ่งอาจเป็นการได้พบเห็น ได้เรียนรู้ ได้รับการถ่ายทอดนาฏศิลป์พื้นบ้าน หรืออยู่ในท้องถิ่นที่มีการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

3.2.2.1 เคยได้รับประสบการณ์ในวัยเด็ก หมายถึง นักศึกษาที่เคยได้เรียนรู้ หรือได้รับการถ่ายทอดนาฏศิลป์พื้นบ้านจากผู้ปกครองหรือจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ซึ่งนักศึกษาได้รับประสบการณ์นี้ในวัยเด็ก

3.2.2.2 ไม่เคยได้รับประสบการณ์ในวัยเด็ก หมายถึง นักศึกษาไม่เคยได้เรียนรู้ หรือได้รับการถ่ายทอดนาฏศิลป์พื้นบ้าน จากผู้ใดเลยในวัยเด็ก

3.3 ตัวแปรด้านสถาบันการศึกษา ได้แก่

3.3.1 ที่ตั้งของสถาบัน แบ่งออกเป็น

3.3.1.1 สถาบันราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา

3.3.1.2 สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

3.3.1.3 สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาสงครณ

3.3.1.4 สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

3.3.1.5 สถาบันราชภัฏพระนคร

3.3.1.6 สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

3.3.1.7 สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

3.3.2 กิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน หมายถึง สิ่งที่สถานศึกษาครู หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จัดการเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนจากหลักสูตรปกติ ได้แก่ การให้ความรู้ การจัดให้นักศึกษาได้ออกแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านในงานสำคัญ ๆ หรือวันสำคัญต่าง ๆ เช่น งานประจำปีของจังหวัดต่าง ๆ งานวันลอยกระทง ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.3.2.1 กิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ได้แก่ การจัดให้นักศึกษาได้ออกแสดงในงานประจำปีจังหวัด ตามเทศกาลหรือวันนักขัตฤกษ์

3.3.2.2 กิจกรรมที่ไม่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน ได้แก่ การไม่จัดให้นักศึกษาออกไปแสดงตามงานประจำปีจังหวัด ตามเทศกาลหรือวันนักขัตฤกษ์

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา
 - 4.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 4.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 4.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 4.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์
 - 4.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์
 - 4.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม

1.1.1 ความหมายของค่านิยม

คำว่า “ค่านิยม” (Value) ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้ ดังต่อไปนี้

ออลพอร์ต (Allport. 1961 : 269) กล่าวว่า ค่านิยม คือ ความเชื่อที่บุคคลแสดงออกมาให้เห็นโดยความชอบ

วิลเลียม (William. 1968 : 283) กล่าวว่า ค่านิยม คือ ความรู้สึกนิยมชมชอบของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งต่างๆ ต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม เป็นความรู้สึกพอใจที่จะกระทำตาม

โรคิช (ประยูรท์ สุกก้อนทอง. 2536 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Rokeach. 1968) ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยม หมายถึง รูปแบบของความเชื่อที่แต่ละคนยึดถืออยู่ว่าแต่ละคนควรปฏิบัติอย่างไร หรือสิ่งใดมีคุณค่า ไม่มีคุณค่าโดยทั่วไปค่านิยมสัมพันธ์กับทุกสิ่ง และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล นอกจากนี้ค่านิยมยังมีความหมายเป็นมาตรฐานในการตัดสินใจว่า สิ่งใดเลวหรือดี และใช้ในการตัดสินพฤติกรรมของแต่ละบุคคลด้วย

Dictionary of the Social (1960 : 68) ได้ให้ความหมายว่า ค่านิยม หมายถึง มาตรฐานทางวัฒนธรรมที่ได้ออมรับกันแล้วในจุดหมายด้านเจตคติความปรารถนาและความต้องการของจริยธรรม สุนทรียภาพ และศีลธรรมอันได้เปรียบเทียบและพิจารณาแล้ว

Dictionary of Modern Sociology (1969 : 23) ได้ให้คำอธิบายว่า ค่านิยม คือ สิ่งในกลุ่มสังคมหนึ่ง ๆ เห็นว่าเป็นสิ่งที่มีค่าควรแก่การกระทำ น่ากระทำ น่ายกย่อง หรือเห็นว่าถูกต้อง

ศูนย์ศึกษานานาชาติเกี่ยวกับค่านิยมทางการเมือง(The International Studies of Values in Politics. 1971 : 75) ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยม หมายถึง มาตรฐาน หรือหลักการที่มนุษย์ใช้ตัดสินการกระทำของมนุษย์ว่า การกระทำใดเป็นการกระทำที่ควรทำ หรือไม่ควรทำ

กู๊ด (Good. 1973 : 108) ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่า หมายถึง ลักษณะที่พิจารณาว่ามีความสำคัญทางจิตวิทยา สังคม ศีลธรรม หรือ สุนทรียภาพ

แรท, ฮาร์มิน และซิมมอน (Rath, Harmin and Simon. ; อ้างอิงมาจาก ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2534 : 909) ให้คำจำกัดความของค่านิยมว่า ค่านิยม คือ หลักการประพฤติปฏิบัติตนต่อสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลถือว่าดีงาม ถูกต้อง และควรแก่การยึดถือ ซึ่งพฤติกรรมที่ถือได้ว่าเป็นการแสดงออกของค่านิยมนั้นจะเป็นไปตามเกณฑ์ 7 ประการดังนี้

- 1) การเลือกกระทำอย่างอิสระ ไม่มีการบังคับ
- 2) การเลือกจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง
- 3) การเลือกที่เกิดจากการพิจารณาผลของทางเลือกแต่ละทางแล้ว
- 4) การรู้สึกภาคภูมิใจ และมีความยินดีที่ได้เลือกกระทำสิ่งนั้น
- 5) ยืนยันการตัดสินใจเลือกของตนอย่างเปิดเผย
- 6) การกระทำตามที่ตนตัดสินใจเลือก
- 7) การกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก

สำหรับในประเทศไทย กิติมา ปรีดีติลล (2520 : 95) อธิบายว่า ค่านิยม หมายถึง การนิยมชมชอบหรือการตีค่าในสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยพิจารณาจากคุณลักษณะของสิ่งนั้นในเชิงจิตวิทยา สังคมวิทยา จริยศาสตร์ วิชาการ และสุนทรียภาพ เมื่อบุคคลพิจารณาและตัดสินใจแล้วก็จะยึดถือตามลักษณะนั้นต่อไป

สุนทร โคมิน และ สนิท สมัครการ (2522 : 13) ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่า ค่านิยม คือ ความเชื่ออย่างหนึ่งซึ่งมีลักษณะถาวร เชื่อว่าวิธีปฏิบัติบางอย่างนั้นเป็นสิ่งที่บุคคล หรือ สังคมเห็นดีเห็นชอบ สมควรจะยึดถือ หรือปฏิบัติมากกว่า วิธีปฏิบัติ หรือจุดมุ่งหมายของชีวิตอย่างอื่น

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2523 : 7) ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่า “คือการให้คุณค่าต่อสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตของบุคคลไม่ว่าจะเป็นความคิด อุดมการณ์ ผู้คนหรือสิ่งของนับว่า ค่านิยมมีความหมายระดับอุดมคติ หรือหลักการในการดำเนินชีวิต ในการเลือกตัดสินใจ และประเมินค่าของบุคคล

พนัส หันนาคินทร์ (2523 : 122 - 123) ค่านิยม หมายถึง ความโน้มเอียง หรือแนวทางที่คนจะประพฤติตนไปแนวใดแนวหนึ่งที่ตนเองได้พิจารณาไตร่ตรองแล้วว่าเป็นสิ่งที่ดีสำหรับตน และปฏิบัติตามแนวคตินั้น ๆ อย่างสม่ำเสมออย่างน้อยก็ชั่วระยะเวลาหนึ่ง ค่านิยมจึงมีความหมายถึงแนวคิดเกี่ยวกับความดีความงามในความประพฤตินั้น ๆ ทศนคติหรือความเชื่อจึงไม่อาจเรียกว่าค่านิยม จนกว่าจะได้รับการพิจารณาถึงผลที่จะตามมาจากความประพฤติ หรือการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ และมีการปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอแล้ว

ละออ หุตาบุตร (2525 : 4) กล่าวว่า ค่านิยม (Value) หมายถึงความสำคัญ (Essential) ของสิ่งต่าง ๆ ในความรู้สึกของบุคคล หรือความรู้สึกยกย่องให้ความสำคัญแก่สิ่งบางอย่าง และละออ หุตาบุตร ได้อ้างอิงถึง บราวน์ (BROWN) ซึ่งเสนอค่านิยมอย่างสั้น ๆ ของ WITASEK ไว้ว่า “Essential is Value” และได้อธิบายเพิ่มเติมว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เรารู้ว่ามีความสำคัญหรือคุณค่าสูงนั้นมีได้ทั้งในด้านวัตถุและคุณธรรม เมื่อเรารู้สึกว่าสิ่งนั้น ๆ มีความสำคัญสูงแล้วเราก็จะมีความปรารถนาในสิ่งนั้น ๆ ค่านิยมจึงมีอิทธิพลต่อการตั้งจุดหมายหมายในชีวิตและความประพฤติของบุคคลเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่มุ่งหมายนั้น คำว่าค่านิยม ความหมายเน้นไปในด้านความรู้สึกซึ่งเป็นขบวนการรับรู้ และเรียนรู้สิ่งแวดล้อมของบุคคล และขึ้นอยู่กับอิทธิพลชักจูงของสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ

ชนิตา รัชพลเมือง (2526 : 24) มีความเห็นว่าค่านิยมทางสังคมเป็นการตัดสินใจ หรือวินิจฉัย (judgement) ทางสังคมของสิ่งต่าง ๆ ที่เห็นว่าสำคัญต่อสวัสดิภาพของปัจเจกบุคคล (individual) หรือของกลุ่ม ค่านิยมนี้หมายถึงสิ่งที่พิจารณาว่าเป็นที่พึงปรารถนาอันเกี่ยวข้องกับมนุษย์ และพฤติกรรม ของมนุษย์กับคนอื่น สิ่งอื่น ดังนั้นคุณค่าอาจเกี่ยวกับสิ่งที่เป็วัตถุหรือไม่เป็นวัตถุก็ได้

สาโรช บัวศรี (2527 : 127) ได้สรุปว่า ค่านิยม ได้แก่ สภาพหรือการกระทำบางประการที่เราเชื่อว่าควรยึดมั่น ถือมั่น

ดิน ปรัชญพฤษดิ์ (2530 : 12) ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่า หมายถึง ค่าหรือคุณค่าหรือสิ่งที่บุคคลยึดถือ เป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง

ชัยพร วิชาวุธ ธีระพร อูวรรณโน และพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2531 : 7) อธิบายว่า ค่านิยม (Value) หมายถึง คุณค่า หรือความสำคัญที่บุคคลหนึ่งให้กับสิ่งหนึ่งๆ เช่น ให้คุณค่าหรือความสำคัญแก่การศึกษามาก ก็คือการมีค่านิยมในการศึกษามาก เป็นต้น จริยธรรมก็เป็นส่วนหนึ่งของค่านิยม เป็นค่านิยมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจความถูกต้องของพฤติกรรม ดังนั้น จึงมีผู้เรียกจริยธรรมเป็นอีกชื่อหนึ่งว่า ค่านิยมจริยธรรม (Moral Value)

ณรงค์ เส็งประชา (2531 : 64) ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยมเป็นจุดประสงค์ของสังคม เป็นสิ่งที่ผู้คนในสังคมอยากจะทำต่อไปให้ถึงจุดนั้น เช่น ความร่ำรวย การมีตำแหน่งทางราชการ การมีรถยนต์ยี่ห้อดี ๆ ใช้ การเป็นคนตรงต่อเวลา ฯลฯ ค่านิยมอาจจะช่วยให้สังคมเจริญขึ้น หรืออาจทำให้สังคมเสื่อมลงก็ได้

รัชนีกร เศรษฐ (2532 : 78) อธิบายว่า ค่านิยมเป็นความรู้สึกของสังคมที่ถือว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี และค่านิยมนั้นมิใช่ความรู้สึกส่วนบุคคลเพียงคนเดียว ค่านิยมของสังคมใดก็ย่อมหมายถึงว่าคนส่วนใหญ่ในสังคมนั้นมีความรู้สึกว่สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่เขาควรกระทำมากกว่าสิ่งที่เขาต้องการกระทำ เป็นแบบฉบับของความคิดที่ฝังแน่นสำหรับยึดถือในการปฏิบัติตัวของคนในสังคม และเป็นหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมจรรยาในสังคมซึ่งจะแสดงออกในรูปของความประพฤติ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ค่านิยม คือ ความคิด ความเชื่อของบุคคลในสังคมว่า มีค่าควรแก่การยึดถือและปฏิบัติ นอกจากนี้ค่านิยมยังเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางสังคม และวิถีชีวิตต่าง ๆ ของบุคคลในสังคมด้วย

1.1.2 การเกิดของค่านิยม

ค่านิยมไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดแต่เกิดขึ้นภายหลัง ซึ่งมีผู้ศึกษาไว้มากมาย และได้ให้แนวคิดต่าง ๆ กัน สาโรช บัวศรี ได้ชี้ให้เห็นว่า การเกิดของค่านิยมมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ คือการเรียนรู้ควรเริ่มจากความต้องการหรือความจำเป็นก่อนจึงจะได้ผลดี ถ้ายังมองไม่เห็นความจำเป็นที่ชัดเจนก็จะทำให้เรียนด้วยความเบื่อหน่าย เมื่อเกิดความจำเป็นขึ้นแล้ว ต่อไปก็จะเกิดความชอบหรือความสนใจ ซึ่งความชอบนี้จะช่วยกระตุ้นให้มีความนิยม และเข้าใจในคุณค่าก็จะกลายเป็นค่านิยมขึ้นมา ซึ่งแสดงออกให้เห็นได้ทางทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลนั้น (สาโรช บัวศรี. 2527 : 12 - 13) ซึ่งการเกิดของค่านิยมนั้นจะประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ การเลือก การให้คุณค่า และการปฏิบัติ (Raths, Harmin and Simon. 1966 : 27 - 30) พันธ์ หันนาคินทร์ (2523 : 18) ได้เสนอความเห็นว่ ค่านิยมของบุคคลนั้นเกิดขึ้นจากสาเหตุ 2 ประการ คือ จากประสบการณ์ ซึ่งประสบการณ์ของแต่ละบุคคลแตกต่างกันออกไปจึงทำให้ค่านิยมของแต่ละบุคคลแตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ยังเกิดจากการคิดรอบคอบ การวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนถึงผลที่จะตามมาในชีวิต ส่วนเจือ เกตุเจริญ (2520 : 79) มีความเห็นว่ค่านิยมอาจเกิดได้หลายทาง เช่น เกิดจากความนึกคิดของตนเอง ชักชวนหรือชี้ชวน การอบรม การศึกษาเล่าเรียน การบังคับ ด้วยทกกฎหมาย การเห็นตามกัน การปลุกใจ ความหวัง อุดมการณ์ ความนิยมตามยุคสมัย ความเปลี่ยนแปลงของสังคม

สำหรับแนวคิดทางด้านสังคมศาสตร์นั้นค่านิยมที่เกิดขึ้นมาไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง แต่สิ่งที่สังเกตเห็นได้ก็คือพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งพฤติกรรมนั้นจะคล้อยตามระบบความเชื่อและค่านิยมที่คนแต่ละคน และสังคมแต่ละสังคมยึดมั่น หรือยึดถืออยู่ (สนิท สมัครการ. 2525 : 28) นอกจากนี้ เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์ (ม.ป.ป. : 1) กล่าวว่า ค่านิยมไม่ได้เกิดขึ้นกับบุคคลหรือสังคมโดยปัจจุบันทันด่วน แต่ต้องใช้เวลาสะสมทีละเล็กทีละน้อย หรือต้องได้รับการถ่ายทอดมาเป็นเวลานานจึงจะก่อตัวฝังรากลึกอยู่ในจิตใจของบุคคล หรือสังคมนั้น เหตุนี้ค่านิยมจึงเปลี่ยนแปลงยาก ซึ่งต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกับการเกิดของค่านิยม

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ค่านิยม เกิดขึ้นเพราะพื้นฐานความต้องการโดยธรรมชาติของมนุษย์ ด้วยการเรียนรู้แล้วกลายเป็นค่านิยมขึ้นมา ค่านิยมที่ก่อตัวและฝังรากลึกนานเข้าก็จะมีอิทธิพลต่อทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลสมัย สภาพแวดล้อม และบุคคลในสังคม

1.1.3 ประเภทของค่านิยม

นักการศึกษาหลายท่านจำแนกประเภทของค่านิยมไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

มิลตัน โรคิช (Milton Rokeach, 1979 : 125 - 129) แบ่งค่านิยมของบุคคล ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ค่านิยมจุดหมายปลายทาง (Terminal or Ends Values) คือ ค่านิยมที่แต่ละบุคคลต้องการไปถึง หรือเป็นจุดหมายปลายทางที่บุคคลพึงปรารถนามี 18 อย่าง ได้แก่ ความสุขสบายในชีวิต การใช้ชีวิตอย่างท้าทาย ความรู้สึกภูมิใจในความสำเร็จ ความสงบสันติสุขของโลก ความเป็นผู้มีสุนทรียภาพ ความเสมอภาค ความมั่นคงในครอบครัว ความมีเสรีภาพความสุข ความสามัคคี กลมเกลียวกันในกลุ่ม ความพร้อมทางความรัก ความปลอดภัยแห่งชาติ การใช้ชีวิตอย่างตามสบาย ความปลอดภัยในชีวิต การเคารพตนเอง การได้รับการยอมรับในสังคม การมีมิตรที่ดี และความรอบรู้

2. ค่านิยมที่เป็นแนวทางปฏิบัติ (Instrumental or Means Values) ค่านิยมที่มีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จ หรือความรู้สึกนึกคิดที่เป็นรูปแบบของพฤติกรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของชีวิต มี 18 อย่าง ได้แก่ ความทะเยอทะยาน การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความสามารถ ความสนุกสนาน ความสะอาด ความกล้าหาญ การรู้จักให้อภัย ความโอปอ้อมอารี ความซื่อสัตย์ ความคิดสร้างสรรค์ การพึ่งพาตนเอง ความมีไหวพริบปฏิภาณ ความมีเหตุผล ความรัก ความอ่อนน้อม ความสุภาพ ความรับผิดชอบ และการรู้จักควบคุมตนเอง

รอเจอร์ส สเทจส์แซน และ แจค รักเลย์ (Rogers Straughan and Jack Wrigley, 1980 : 257 - 259) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. ค่านิยมเชิงศีลธรรม (Moral Values) คือค่านิยมที่ใช้ในการตัดสินคุณค่าของพฤติกรรม และผลของพฤติกรรม ซึ่งมีผลต่อวิถีการดำเนินชีวิต และความผาสุกของตนเองและผู้อื่น

2. ค่านิยมเชิงสุนทรีย์ (Aesthetic Values) คือ ค่านิยมที่เราใช้ในการตัดสินคุณค่าของพฤติกรรม และผลของพฤติกรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแบบของความรู้สึกนึกคิด

3. ค่านิยมเชิงสังคม (Social Values) คือ ค่านิยมที่บุคคลใช้เป็นหลักในการตัดสินคุณค่าของพฤติกรรม และผลของพฤติกรรม ในส่วนที่มีผลกระทบต่อแบบแผนการดำเนินชีวิตของกลุ่มและชุมชน

4. ค่านิยมเชิงศาสนา (Spiritual Values) คือ ค่านิยมที่ใช้เพื่อการตัดสินคุณค่าของพฤติกรรม และผลของพฤติกรรมในส่วนที่มีผลกระทบต่อความช่วยเหลือให้บุคคลบรรลุจุดหมาย หรือเห็นคุณค่าของชีวิต

5. ค่านิยมเชิงสติปัญญา (Intellectual Values) คือ ค่านิยมที่ยึดถือความสามารถด้านสติปัญญาเป็นหลักในการตัดสินคุณค่าของพฤติกรรม และผลของพฤติกรรมจะช่วยให้บุคคลได้มองเห็นภาพรวมของสิ่งต่าง ๆ ในโลกที่อยู่รวมตัวตามธรรมชาติ

เฟนตัน (Fenton, 1966 : 112 - 115) ได้จำแนกค่านิยมออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ค่านิยมเชิงพฤติกรรม (Behavioral Valuea) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในห้องเรียน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น มีความสุภาพอ่อนโยน รู้จักกาลเทศะ และมีจริยธรรม

2. ค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติ (Procedural Values) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทางวิทยาศาสตร์ หรือความจริง และรวมถึงการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล และเป็นคนช่างคิด ชอบแสวงหาความรู้

3. ค่านิยมแห่งชีวิต (Substantive Values) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ศาสนา ศีลธรรม และค่านิยมที่แต่ละคนนับถือ

พนัส หันนาคินทร์ (2523 : 67) แบ่งประเภทของค่านิยมไว้ 2 ประเภท คือ

1. ค่านิยมในด้านการใช้สอย หรือเป็นเครื่องมือ (Instrumental Values) หมายถึง ค่านิยมที่เกิดจากการที่บุคคลจะใช้เพื่อให้เกิดผลอย่างอื่นตามมา

2. ค่านิยมภายใน (Intrinsic Values) หมายถึง ค่านิยมที่อยู่ในตัวเองของสิ่งต่าง ๆ ค่านิยมนั้นมีอยู่ในตัวของมันเองไม่ได้พึ่งสิ่งอื่น และมีลักษณะโดยเฉพาะของมัน

สมบุรณ์ ศาลยาชีวิน (2522 : 33) แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ค่านิยมส่วนบุคคล เป็นค่านิยมที่บุคคลเลือกอย่างมีอิสระไม่เกี่ยวกับผู้อื่น เช่น ความงาม ความสงบสุขทางใจ ความขยัน

2. ค่านิยมด้านสังคม เป็นค่านิยมที่จะเป็นแนวทางชี้แนะการปฏิบัติของบุคคลต่อคนอื่น โดยคำนึงถึงผู้อื่น และการยอมรับปทัสถานสังคม เช่น ความกตัญญูรู้คุณ การช่วยเหลือผู้อื่น ความสุภาพอ่อนน้อม

จากแนวความคิดของนักวิชาการดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ค่านิยมมี 2 ประเภทใหญ่ คือ ค่านิยมที่เป็นเป้าหมายของชีวิต เป็นค่านิยมที่แต่ละคนเกิดแรงจูงใจ ความปรารถนา ความต้องการที่จะไปถึงจุดหมายปลายทางที่ตนปรารถนา เช่น ความสำเร็จในชีวิต ความสะดวกสบายความเสมอภาค ความมีเสรีภาพ ความสงบสุขในครอบครัว ความขยันหมั่นเพียร ความมีสุนทรียภาพ และค่านิยมอีกประการหนึ่ง คือ ค่านิยมที่เป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน เป็นค่านิยมที่บุคคลยึดถือเป็นแนวปฏิบัติเพื่อความสงบสุขของชีวิตในสังคม เช่น ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความสามัคคี ความมีเหตุผล ความสะอาด ความโอบอ้อมอารี ความเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ความกตัญญู

1.1.4 ลักษณะค่านิยมของสังคมไทย

พื้นฐานค่านิยมของสังคมไทยส่วนใหญ่มาจากความเชื่อทางพุทธศาสนาความเชื่อในอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และพิธีกรรม รวมทั้งความผูกพันกับระบบศักดินา และอาชีพเกษตรกรรมที่มีมาเป็นเวลานานนับตั้งแต่สมัยสุโขทัย

ค่านิยมทั่วไป

ค่านิยมโดยทั่ว ๆ ไปของสังคมไทยมีมากมาย ซึ่งเป็นค่านิยมที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่ยึดถือปฏิบัติ แต่ค่านิยมบางอย่างก็อาจก่อให้เกิดผลเสียแก่สังคมได้ ค่านิยมที่เด่นและพบอยู่บ่อย ๆ ในสังคมไทยมีดังนี้

1. นิยมความร่ำรวยมั่งคั่ง ในสังคมไทยปัจจุบันให้ความสำคัญเรื่องเงิน เรื่องวัตถุมากกว่าเรื่องอื่น
2. ยกย่องผู้มีอำนาจ อำนาจในหน้าที่การงาน ราชการ การเมือง หรืออำนาจเงิน คนไทยให้ความสำคัญแก่ผู้มีอำนาจแม้จะเป็นอำนาจเพียงเล็กน้อยก็ตาม
3. การเคารพผู้อาวุโส คนไทยได้รับการปลูกฝังให้เคารพผู้อาวุโสสืบต่อกันมาจนเป็นวิถีชีวิตที่ยังคงปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบัน เช่น ยกย่องผู้เฒ่าอายุมากกว่า ยอมรับฟัง ให้ความเกรงใจ และสุภาพอ่อนน้อม นอกจากนั้นคนไทยยังยกย่องผู้มีชาติตระกูลสูงกว่า มีความรู้มากกว่า
4. ยกย่องความเป็นผู้รู้หรือมีความสามารถ คนไทยนิยมยกย่องผู้ที่มีวิชาความรู้มากจะเป็นวิชาชนิดใด แขนงใดก็ตาม หากมีความสามารถในการประกอบการงาน และมีสติปัญญาจะได้รับการยกย่องโดยเรียกว่า อาจารย์ คนไทยจึงพยายามหาหนทางที่จะเป็นผู้รู้ด้วยการเรียนให้ได้รับประกาศนียบัตร และปริญญาบัตร เพื่อแสดงสถานภาพทางสังคม ซึ่งเป็นผลให้ค่านิยมด้านวุฒิ และชาติวุฒิมาอยู่อันดับหลังของค่านิยมความรู้ความสามารถ
5. รักความสนุกสนาน ค่านิยมในเรื่องรักความสนุกสนานเป็นค่านิยมที่สืบทอดมาจากปัจจัยในอดีต 2 ประการ คือความเป็นสังคมที่อุดมสมบูรณ์ เศรษฐกิจไร่นาที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันมาก เช่น มีการลงแขก ขอแรง ขออาสา จึงทำให้มีการเลี้ยงดูกันอย่างสนุกสนานและฟุ่มเฟือย เพราะมีปัจจัยเพียงพอ ปัจจัยอีกประการหนึ่ง คือ การที่สังคมไทยมีระบบการเมืองการปกครองที่เป็นเรื่องของเจ้านาย หรือผู้มีอำนาจ ราษฎรธรรมดาสามัญทั่วไปก็หาทางออกด้วยความสนุกสนานรื่นเริงเรื่อยมาจนติดเป็นนิสัย ปัจจุบันการกินเลี้ยงสังสรรค์ จัดงานรื่นเริงสนุกสนานยังมีอยู่เสมอ
6. นิยมความหรูหราความมีหน้ามีตา ซึ่งแสดงออกโดยการแต่งกาย การใช้เครื่องประดับราคาแพง หรือการใช้ของต่างประเทศ ซึ่งค่านิยมข้อนี้ทำให้บุคคลจำนวนมากต้องมีหนี้สิน
7. ให้ความสำคัญ หรือนับถือบุคคล คนไทยให้ความสำคัญต่อบุคคล จึงก่อให้เกิดนิสัยรักพวกพ้อง รักพี่น้อง รักเพื่อนฝูง และนับถือความเป็นพวกเดียวกัน ผลจากการให้ความสำคัญในตัวบุคคลดังกล่าว ทำให้คนไทยให้ความสำคัญแก่ตน หรือชีวิตของตนเองมากที่สุด จนขาดน้ำใจที่จะรับผิดชอบต่อส่วนรวม ต่อความเจริญ หรือความเสื่อมของสังคม และไม่ชอบเห็นใครเหนือกว่าตน
8. นิยมความสะดวกสบาย คนไทยชอบทำตามใจตนเอง หรือทำในสิ่งที่ตนเองรู้สึกพอใจ ขาดระเบียบวินัย คนไทยมีอิสระเสรีในเกือบทุกเรื่อง ไม่ชอบให้ใครมาขัดใจ ไม่ชอบขัดใจคนอื่น จนบางครั้งอาจจะไม่ทำอะไรเลย กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมตั้งขึ้นมามักถูกหลีกเลี่ยงอยู่เสมอ เพราะมุ่งแต่ความสะดวกสบายของตนเองเช่น การขับรถยนต์ที่ขาดระเบียบวินัย การจอดรถในที่ห้ามจอด
9. ชอบของแจกของแถม และสิ่งโชค คนไทยชอบสินค้าที่โฆษณาลดราคา หรือกิจกรรมใดที่มีของแจกของแถมเป็นเครื่องจูงใจ แม้ว่าราคาจะไม่ได้ถูก และคุณภาพไม่ดีกว่าสินค้าอื่นก็ตาม คนไทยจะนิยมร่วมกิจกรรมลักษณะนี้กันมาก และคนไทยชอบสิ่งโชค ด้วยการเล่นหุ้น เล่นหวย และอบายมุข
10. เชื้อโชคกลาง เครื่องรางของขลัง และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คนไทยจะทำกิจกรรมใด ๆ มักต้องมีฤกษ์ยาม มีเครื่องรางของขลังประจำตัว การประพรมน้ำมนต์เพื่อความศิริมงคล เพื่อขจัดภัยอันตรายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น หรือการเสาะเคราะห์ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยเหลือ

11. นิยมความวางเฉย และความสงบใจเย็น เนื่องจากแนวคำสอนของพระพุทธศาสนา จึงทำให้คนไทยพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ไม่แสดงอารมณ์เกรี้ยวกราดรุนแรง และสุขุมรอบคอบใจเย็น

12. มีความเชื่อในเรื่องบุญบาป กฎแห่งกรรม คนไทยชอบการทำบุญเพื่อตนเองจะได้สบายในชาตินี้และชาติหน้า

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม

งานวิจัยต่างประเทศ

โดเฮอร์ตี้ (Dougherty. 1966 : 4547 - A) ได้ศึกษาค่านิยมสำหรับวัยรุ่นในโรงเรียนต่าง ๆ ในรัฐมิสซูรี ค่านิยมที่ศึกษาคือ ความเป็นมิตร ความซื่อสัตย์ ความภาคภูมิใจ ศีลธรรม และความรับผิดชอบ โดยเก็บข้อมูลจากนักเรียนจำนวน 1,320 คน ในระดับชั้นเรียน 8 และ 12 ผลการศึกษาพบว่า เด็กนักเรียนวัยรุ่นที่เรียนอยู่ในระดับชั้นที่สูงกว่าจะมีค่านิยมในความเป็นมิตร ความภาคภูมิใจ ศีลธรรม และความรับผิดชอบในระดับสูงกว่าด้วย และนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่จัดเป็นผู้อยู่อย่างมีระเบียบจะมีค่านิยม ดังกล่าวสูงกว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนรัฐบาลทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญ นักเรียนหญิงมีความคงที่ของค่านิยมทั้งหมดมากกว่านักเรียนชาย นักเรียนที่มีความเชื่อมั่นในศาสนามีค่านิยมทั้ง 5 ชนิดสูงกว่านักเรียนที่มีศรัทธาไม่มั่นคงในศาสนาเมื่อเปรียบเทียบระหว่างนิกาย ส่วนค่านิยมด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่ประสบความสำเร็จทางการเรียนมีค่านิยมด้านความเป็นมิตร ความซื่อสัตย์ ศีลธรรม และความรับผิดชอบสูง รวมทั้งนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในตำแหน่งทางสังคมก็จะมีค่านิยมนี้สูงด้วย นักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเมืองจะมีค่านิยมด้านความซื่อสัตย์ และความเป็นมิตรสูงกว่านักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในตัวเมือง แต่จำนวนของพ่อแม่คือ การมีพ่อแม่อยู่ครบหรือมีพ่อหรือแม่ฝ่ายเดียวไม่ปรากฏว่าทำให้ค่านิยมของนักเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ฮัมมานน์ (Hamann. 1973 : 3569) ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิธีการสอนของครูและค่านิยมทางสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การฝึกอบรมเกี่ยวกับค่านิยมของมนุษย์และค่านิยมทางสิ่งแวดล้อมประกอบกับการใช้คู่มือสิ่งแวดล้อมศึกษา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและค่านิยมทางสิ่งแวดล้อมในทางบวกมากขึ้น การสอนโดยครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมจะไม่สามารถทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงค่านิยมในแนวทางที่ต้องการได้ นอกจากนั้นครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมและไม่สามารถใช้ทรัพยากรที่ตนมีอยู่แล้วมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางสิ่งแวดล้อมไปในเชิงบวกได้อีกด้วย

แฮนนา (Hannah. 1974: 250 - A) ได้ศึกษาค่านิยมในงานของนักเรียนระดับ 12 ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนวิชาการสายเทคนิคอาชีพ จำนวน 522 คน และนักเรียนสายสามัญจำนวน 634 คน ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถทางการเรียน การศึกษาและการทำงานของบิดา - มารดา เพศ ประสบการณ์ด้านอาชีพ หลักสูตร มีความสัมพันธ์ต่อค่านิยมในงานของนักเรียนสายอาชีพ และความสามารถทางการเรียน การศึกษาและงานของบิดา - มารดา ขนาดของครอบครัว เชื้อชาติ เพศ มีความสัมพันธ์ต่อค่านิยมในงานของนักเรียนสายสามัญ

ทวน (Tuan. 1974 : 339 - 342) ศึกษาเรื่องการรับรู้ทางสิ่งแวดล้อม ทัศนคติและค่านิยมของกลุ่มประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มคนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคมต่างกัน จะมีการรับรู้ทางสิ่งแวดล้อมและค่านิยมทางสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน แต่ละบุคคลจะมีส่วนถ่ายทอดลักษณะค่านิยมของตนเองสู่สังคมแตกต่างกันด้วย จากผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า เพศชายและเพศหญิงจะมีค่านิยมทางสิ่งแวดล้อมของตนเองต่างกัน เนื่องจากการรับรู้ที่แตกต่างกันจึงทำให้ผู้ที่มิฐานะทางเศรษฐกิจดีมีโอกาสมากกว่าในการเดินทางไปสถานที่ที่มีสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่ดีกว่า จึงส่งผลต่อการมีทัศนคติที่ดีด้วย

เดทเทิล (Dattle. 1975 : 5241 - A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมของนักเรียนระดับ 8 จำนวน 249 คน พบความแตกต่างของค่านิยมในระหว่าง เพศ คือ พบว่าเด็กชายที่อยู่ในเมืองจะมีค่านิยมด้านผลประโยชน์สูง แต่มีค่านิยมด้านสุนทรียภาพต่ำ เด็กชายที่อยู่นอกเมืองจะมีค่านิยมในงานด้านความเป็นความเป็นตัวของตนเองสูง เด็กหญิงที่อยู่ในเมืองจะคำนึงถึงค่านิยมด้านการใช้สติปัญญา

เกรดดี (Grady. 1980 : 5221) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Comparison of Selected Social Values in Students Attending Catholic Schools with those of Students Attending Public School" เพื่อศึกษาว่าการสอนในโรงเรียนคาทอลิกจะมีผลต่อทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อค่านิยมต่าง ๆ ในแง่การเห็นประโยชน์ของผู้อื่น (Altruism) ความเป็นอิสระ (Independence) ความน่าไว้วางใจ (Trust - Worthiness) มากน้อยเพียงใด ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนรัฐบาลกับโรงเรียนคาทอลิกในภาคตะวันตกกลางของสหรัฐอเมริกา มีทั้งโรงเรียนที่อยู่ในเมืองใหญ่ เมืองเล็ก ชานเมือง และในชนบท รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้นจำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนหญิงมีแนวโน้มเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่านักเรียนชาย และพบว่ากลุ่มที่มีทัศนคติด้านบวกต่อค่านิยมดังกล่าวมักเป็นเด็กมาจากครอบครัวชนชั้นกลาง และพบว่าอันดับในการเป็นสมาชิกในครอบครัวไม่มีผลต่อค่านิยมเหล่านี้ ทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายคล้ายกับนักศึกษามหาวิทยาลัยปีที่ 1 แสดงว่าประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะของนักเรียนไม่มีผลต่อทัศนคติด้านค่านิยมมากนัก สรุปได้ว่า ประเภทของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนรัฐบาล หรือโรงเรียนคาทอลิก ลักษณะสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในเมือง ชานเมือง ชนบท ไม่เป็นตัวแปรสำคัญต่อทัศนคติของนักเรียนต่อค่านิยมดังกล่าว

โรบิลวองส์ (Robitwongse. 1980 : 4547 - A) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาค่านิยมของนักศึกษามหาวิทยาลัย และวิทยาลัยในประเทศไทย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาชั้นนำ 8 สถาบัน จำนวน 1,107 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าประชาชนทุกคนควรรู้จักสิทธิ และหน้าที่พลเมือง ควรมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การทหารควรใช้สำหรับป้องกันประเทศจากการรุกรานเท่านั้น ด้านการต่างประเทศเห็นด้วยกับการดำเนินนโยบายด้านมนุษยธรรม โดยไม่คำนึงถึงสัญชาติ และรูปแบบของรัฐบาลมากกว่าที่จะยึดผลประโยชน์ของชาติเพียงด้านเดียว ธุรกิจภาคเอกชนควรได้รับการสนับสนุน แต่รัฐบาลต้องมีขั้นตอนในการประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการกินดีอยู่ดีของพลเมืองด้วย ครูอาจารย์ควรเป็นผู้ชี้นำประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก กระตุ้นความสนใจของเด็กเพื่อมุ่งไปสู่ความเป็นพลเมืองดี ด้านการศึกษาควรอาศัย

ปัญหาสังคมเป็นแกน นักศึกษามีความคิดสมัยใหม่ในเรื่องคุณภาพของคนและมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศในระดับปานกลาง

งานวิจัยภายในประเทศ

สมบัติ มหารศ และคนอื่น ๆ (2521 : 68 - 70) ได้วิจัยเรื่อง ค่านิยมที่ควรคงไว้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เปรียบเทียบค่านิยมเกี่ยวกับประเพณี ศาสนา และความรักชาติ ผลการวิจัยพบว่า เพศหญิงมีค่านิยมเกี่ยวกับประเพณีและศาสนาสูงกว่าเพศชาย ส่วนเพศชายมีค่านิยมเกี่ยวกับความรักชาติสูงกว่าเพศหญิง กลุ่มตัวอย่างที่สูงอายุจะมีค่านิยมเกี่ยวกับศาสนาสูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่พูดภาษาถิ่นต่างกันมีค่านิยม เกี่ยวกับประเพณีไม่แตกต่างกันแต่มีค่านิยมเกี่ยวกับศาสนาและความรักชาติแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่พูดภาษาเขมรมีค่านิยมเกี่ยวกับศาสนาสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่พูดภาษาโคราช นอกนั้นไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มตัวอย่างที่พูดภาษาเขมร ภูไท และภาษาลาว มีค่านิยมเกี่ยวกับความรักชาติสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่พูดภาษาเลย กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีค่านิยมเกี่ยวกับประเพณีและศาสนาแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำมีค่านิยมเกี่ยวกับประเพณีและศาสนาสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า แต่มีค่านิยมเกี่ยวกับความรักชาติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วีระวรรณ อามระดิษ (2522 : 34) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย” กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนสาธิต รวม 6 โรงเรียน จำนวน 445 คน เป็นชาย 206 คน เป็นหญิง 239 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ เครื่องมือวัดค่านิยมและแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาและอาชีพของบิดามารดามีผลให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามเพศปรากฏว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน และพบว่านักเรียนที่บิดามารดามีรายได้ อาชีพ การศึกษา การเลี้ยงดูบุตร ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมแตกต่างกัน

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2523 : III - IV) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย” โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 5 และนิสิตนักศึกษาจากทุกภาคของประเทศไทย จำนวน 3,000 คน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า ผลการวิจัยปรากฏว่า ค่านิยมของเยาวชนที่ได้รับความสำเร็จสูงสุดคือ ความมั่นคง ความปลอดภัย เป็นระเบียบและอนุรักษ์นิยม ค่านิยมที่ได้รับความสำคัญในระดับค่อนข้างสูงคือ คุณธรรมและศาสนา รางวัล และสิ่งตอบแทนเชิงวัตถุ ความใจกว้าง ก้าวหน้า และทันสมัย ค่านิยมเกี่ยวกับความสันโดษ มัธยัสถ์ ได้รับความสำคัญน้อยสุด และเน้นความสำคัญของค่านิยมด้านความสามารถและความเป็นอิสระแก่ตัว โดยคาดหวังมากที่จะพึ่งพาตนเองได้เต็มที่ด้วยการยึดถือความสามารถและความตั้งใจพยายามของตนเองเป็นปัจจัยหลักในการสร้างความสำเร็จในชีวิต โดยทั่วไปเยาวชนมีความพอใจในสภาพของสังคมไทยและศาสนาซึ่งเห็นว่ามีปัญหาสำคัญหลายประการ แต่เยาวชนส่วนใหญ่มีความนิยมยึดมั่นคาดหวังต่อคุณค่าและความสำคัญของศาสนาในอนาคต มีความคาดหวังที่ดีต่อการปรับปรุงแก้ไขปัญหาสภาพการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน

ปองจิต แจ่มจำรัส (2528 : 52) ได้ศึกษาค่านิยมของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นมีค่านิยมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณสถานตากอากาศชะอำในระดับค่อนข้างสูง ดังนั้นคาดว่าทั้ง 2 กลุ่มจะมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาต่อสภาพแวดล้อมเป็นส่วนใหญ่ จากการวิเคราะห์ค่านิยมของกลุ่มนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีครอบครัวแล้วจะมีค่านิยมในการอนุรักษ์สูงกว่านักท่องเที่ยวที่ยังเป็นโสด ส่วนปัจจัยด้านอาชีพ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ จำนวนครั้งที่มาชะอำและที่อยู่ปัจจุบัน ปัจจัยดังกล่าวทั้งหมดมิได้มีผลต่อการผันแปรของค่านิยมในการอนุรักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการวิเคราะห์ค่านิยมของกลุ่มประชาชนในท้องถิ่นพบว่า อาชีพรับราชการมีค่านิยมในการอนุรักษ์ต่ำกว่าผู้ประกอบการอาชีพอื่น ส่วนปัจจัยอื่นมิได้มีผลต่อการผันแปรของค่านิยมในการอนุรักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ธานี เกสรทอง (2531 : 65) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรป่าไม้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 378 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีค่านิยมเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกัน และครูที่สอนกลุ่มประสบการณ์ต่างกันมีค่านิยมเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พิกุล คำรอด (2531 : 50 - 51) ได้ศึกษาค่านิยมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนและความเห็นเกี่ยวกับการสอนการอนุรักษ์ทรัพยากรชายเลน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำนวน 281 คน พบว่าครูส่วนใหญ่มีค่านิยมในระดับที่พึงประสงค์ และเมื่อเปรียบเทียบเกี่ยวกับการอนุรักษ์กับตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้ คือ ระดับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ประสบการณ์การได้รับข่าวสารด้านป่าชายเลน ระดับการศึกษาสูงสุด และสาขาวิชาที่จบการศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน พบว่าครูที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรชายเลน และครูที่จบการศึกษาในสาขาวิชาชีพที่ต่างกันมีค่านิยมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนแตกต่างกัน ส่วนครูที่มีความแตกต่างทางด้านประสบการณ์ การรับข่าวสารเกี่ยวกับป่าชายเลนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมจะเห็นได้ว่า ค่านิยมเป็นการพิจารณาตัดสินว่าสิ่งใดดี หรือสิ่งใดไม่ดี ไม่มีคุณค่า ซึ่งในแต่ละคนก็จะมีค่านิยมที่แตกต่างกันและตัวแปรต่าง ๆ ที่กล่าวมาก็มีผลต่อค่านิยมของบุคคลด้วย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์

ความหมายของการอนุรักษ์

ทวี ทองสว่าง (2523 : 2) ได้ให้ความหมายของการอนุรักษ์ไว้ว่า “การอนุรักษ์ หมายถึง การรักษาไว้มิให้เกิดการสูญหาย และการทำลายเกิดขึ้น”

รัชชัย สันติสุข (2530 : 4) ได้ให้ความหมายของการอนุรักษ์ไว้ว่า “การอนุรักษ์ หมายถึงการสร้างสรรค์ การสงวน การรักษาไว้ การพัฒนา และการระวังรักษาให้คงอยู่”

ภัสสร ลิมานนท์ และคณะ (2535 : 156) ได้ให้ความหมายของการอนุรักษ์ไว้ว่า “การอนุรักษ์ หมายถึง การคุ้มครอง การป้องกัน การรักษาและฟื้นฟูให้ยั่งยืนที่สุด”

สรุปได้ว่า การอนุรักษ์ หมายถึง การสร้างสรรค์ การสงวน การคุ้มครอง การป้องกัน การพัฒนา การคิดค้นและระวังรักษาให้คงอยู่ รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม และดีขึ้นกว่าเดิม

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์

งานวิจัยต่างประเทศ

แอร์ด และ โทเมอรา (Aird and Tomera. 1972 : 3 - 43) ได้ทำการวิจัยเพื่อเหตุผลของการใช้หน่วยการสอนเรื่องการอนุรักษ์น้ำต่อค่านิยมของการอนุรักษ์ของนักเรียนเกรด 6 จำนวน 50 คน จาก 2 ห้องเรียนซึ่งมีลักษณะเหมือนกัน โดยแบ่งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ในกลุ่มทดลองมีการสอนโดยการค้นพบด้วยตัวเองในเนื้อหาเกี่ยวกับน้ำ ประโยชน์ของน้ำ ความสำคัญของน้ำต่อมนุษย์ ครูให้รายละเอียดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการหาข้อมูลและการอนุรักษ์น้ำ แล้วให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่าหน่วยการสอนเรื่องการอนุรักษ์น้ำนั้นมีอิทธิพลทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงค่านิยมในการอนุรักษ์น้ำอย่างมาก

ฮอสลีย์ (Horsley. 1978 : 224 - 226) ทำการศึกษา “ผลของการทดลองเรียนวิชาสังคมที่มีเจตคติและพฤติกรรมต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม” กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่ 1 แห่งมหาวิทยาลัยอัลลินอยส์ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภูมิศาสตร์สิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม การเรียนรู้โดยการสังเกต การให้กำลังใจ และการมีบทบาทร่วมด้วยนั้นจะมีผลต่อเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ โดยทำการทดสอบก่อนเรียนและหลังจาก 10 สัปดาห์ผ่านไป ให้ทำแบบทดสอบหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่าเจตคติและพฤติกรรมของนักเรียนต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไปในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เบิร์ช และชวาป (Birch and Schwaab. 1983 : 55 - 59) ได้ศึกษาถึงผลการสอนเรื่องการอนุรักษ์น้ำกับเด็กนักเรียนระดับ 7 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 7 ที่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์ การดำเนินชีวิตจำนวน 843 คน ทำการทดลองสอนโดยแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ซึ่งสอนหน่วยการเรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์น้ำ กลุ่มควบคุม 2 กลุ่มไม่สอน หลังจากการทดลองสอนและให้ทำแบบทดสอบ ผลปรากฏว่า เจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในประเทศ

กมล รอดคล้าย (2526 : 65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของครูภาษาไทยในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมไทย” กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นครูภาษาไทยจำนวน 203 คน ที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 3 จำนวน 20 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูสอนภาษาไทยส่วนใหญ่มีความเห็นในระดับมากที่สุดว่า ควรส่งเสริมนักเรียนให้มีการฝึกมารยาท การจัดตั้งชุมนุมเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทย จัดอบรมความรู้ด้านวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมท้องถิ่นให้แก่ นักเรียน รวมทั้งส่งเสริมการเรียน และการทำงานหมู่ และนำความรู้ในชุมชนมาใช้ประกอบการเรียนการสอน

2. ครูภาษาไทยส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยในระดับมากกว่าควรรวบรวมความรู้ด้านวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่นจากแหล่งความรู้ในชนบทเข้าร่วมกิจกรรม และงานประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่น และทำความเข้าใจนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ

3. ครูภาษาไทยมีความเห็นด้วยในระดับมาก ว่าควรนำสิ่งประดิษฐ์และศิลปหัตถกรรมออกจำหน่ายเผยแพร่ จัดตั้งชมรมหรือสมาคมครูภาษาไทยขึ้น ส่งเสริมให้มีการฟื้นฟูงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ส่งเสริมให้เยาวชนเข้ารับการอบรมความรู้ด้านวัฒนธรรม

4. ครูภาษาไทยมีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุดว่า ควรให้คำแนะนำและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน แสดงความกตัญญูกตเวทีต่อบุพการี มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและแต่งกายตามธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย

วัลยา โกสุม (2529 : 31 - 32) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออนุรักษ์และเสริมสร้างวัฒนธรรมไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนจำนวน 601 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ด้านหลักสูตร ครูมีความเห็นว่า วัฒนธรรมที่กำหนดไว้มากที่สุดคือ วัฒนธรรมด้านค่านิยมการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และความรับผิดชอบ ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่า วัฒนธรรมที่เป็นหลักสูตรเนื้อหาให้เรียนมากที่สุด คือ วัฒนธรรมด้านภาษาไทย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูมีความเห็นว่า ครูสอดแทรกวัฒนธรรมด้านค่านิยมการรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ใช้วิธีบรรยายวัฒนธรรมด้านประเพณี และวัดผลด้านความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมด้านภาษาไทยมากที่สุด ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนครูและนักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับการกำหนดกิจกรรมนักเรียน จุดมุ่งหมายของกิจกรรมที่ส่งเสริมวัฒนธรรมในปี พ.ศ. 2526 - 2527 ประเภทของกิจกรรม และกิจกรรมที่ส่งเสริมวัฒนธรรมที่โรงเรียนจัด ปัญหาในการจัดการศึกษา ได้แก่ ปัญหาอิทธิพลสิ่งแวดล้อม ค่านิยมในสังคม และการเป็นแบบอย่างของครู

เพียวโรจน์ ไวยโรจน์ (2530 : 63) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาของครูสังคมศึกษาในการพัฒนาเจตคติต่อการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 6” ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษา 350 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา 48 แห่ง ในเขตการศึกษา 6 มีปัญหาปานกลางในการพัฒนาเจตคติต่อการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุของนักเรียนทั้งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน และด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เมื่อพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน พบว่ามีประเด็นที่เป็นปัญหามากดังต่อไปนี้

1. แหล่งวิทยากรส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ครูในต่างจังหวัดไม่สะดวกในการยืมสื่อการสอนไปใช้

2. โรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนเพื่อพัฒนาเจตคติต่อการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุของนักเรียน

3. นักเรียนขาดทักษะในการวิเคราะห์วิจารณ์และนักเรียนไม่สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ

4. เนื้อหาในหลักสูตรสังคมมีมากแต่เนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาเจตคติต่อการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุโดยตรงมีน้อยเกินไป ทำให้การพัฒนาเจตคติต่อการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุทำได้ยาก

5. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรไม่ได้เน้นการพัฒนาเจตคติต่อการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุ

6. เวลาเรียนมีจำกัดและการสอนเน้นเนื้อหาวิชาในหลักสูตรทำให้การสอดแทรกการพัฒนาเจตคติต่อการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุทำได้ยาก

7. การประเมินพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงเจตคติต่อการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุทำได้ยาก เมื่อพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรพบว่าประเด็นที่เป็นปัญหามากดังต่อไปนี้

7.1 โรงเรียนขาดครู หรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเจตคติต่อการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุและขาดความร่วมมือของครูและนักเรียนในการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

7.2 นักเรียนจำนวนมากไม่มีโอกาสเข้าร่วมชุมนุมอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุ ดังนั้นจึงขาดกำลังนักเรียนในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

7.3 นักเรียนส่วนใหญ่ขาดเงินที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทัศนศึกษา และการจัดทัศนศึกษาส่วนใหญ่เน้นการเที่ยวชมสถานที่มากกว่าการพัฒนาเจตคติต่อการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุ

วิจิต ลือพิช (2531 : 22) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาบทบาทของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปราจีนบุรี ที่มีต่อการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมไทย” กลุ่มตัวอย่างเป็นครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2530 จำนวน 102 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ส่วนบทบาทด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่จัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ มีการศึกษาหลักสูตร และจัดเนื้อหาวางแผนการเรียนการสอนด้านวัฒนธรรม เกี่ยวกับบทบาทด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ที่ครูสังคมศึกษาปฏิบัติมาก คือ การร่วมมือกับหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในชุมชน เพื่อให้มีการฟื้นฟูประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่น ส่วนบทบาทด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่ปฏิบัติ คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างการฝึกอบรมทางด้านวัฒนธรรมไทย 2) บทบาทของครูสังคมศึกษาจำแนกตามประสบการณ์การสอนและคุณวุฒิทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน 3) ปัญหาและอุปสรรคที่ครูสังคมศึกษาประสบ คือ ขาดการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยขาดบุคลากรและงบประมาณ

วินัส สวนสุข (2533 : 63) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “กิจกรรมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 6” ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนยึดนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยกำหนดโครงการจากมติของที่ประชุมครูทั้งโรงเรียน มีการวางแผนให้ครูมีส่วนร่วมและควบคุมการจัดกิจกรรม เงินที่ใช้ได้มาจากการแสดงของนักเรียน และการจัดงานของโรงเรียน ประโยชน์ที่ได้รับ คือ การส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม

ประเมินผลโดยการสังเกตความสนใจของนักเรียน และการให้ความร่วมมือ ใช้เวลาเข้าก่อนเข้าเรียน แบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสนใจและความถนัด และดูความสมัครใจของนักเรียน การแจ้งผู้ปกครอง โดยผ่านทางนักเรียน การแจ้งกำหนดการจัดประชุมชี้แจงให้นักเรียนทราบ มีการนำเอาการละเล่นพื้นบ้าน และการแสดงดนตรีไทยมาร่วมด้วย เนื้อหาของกิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยอยู่ในสาขามนุษยศาสตร์มากที่สุด ส่วนใหญ่จัดนิทรรศการและป้ายนิเทศ

ทองเอื้อน อภิณหสมิต (2534 : 45) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมไทยของโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก” ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองกับเขตชนบทในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกยึดถือนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการอนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรมไทยมีผู้อำนวยการ/อาจารย์ใหญ่เป็นผู้ตัดสินใจกำหนดนโยบาย ซึ่งกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ผู้พิจารณาอนุมัติโครงการหรือคัดเลือกกิจกรรมอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมไทย คือ ผู้บริหาร ผู้กำหนดวัตถุประสงค์ การอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมไทยของโรงเรียนทั้งสองเขต คือ ผู้บริหารและคณะครู โรงเรียนในเขตเมืองเน้นการส่งเสริมวัฒนธรรมไทยระดับท้องถิ่น แต่โรงเรียนในเขตชนบทเน้นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยในระดับท้องถิ่น ในวิธีการดำเนินการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยโรงเรียนทั้งสองเขตเก็บรักษา รวบรวม และศึกษาวิจัยข้อมูลวัฒนธรรมสาขามนุษยศาสตร์มากที่สุด ส่วนการส่งเสริมวัฒนธรรมไทยทุกโรงเรียนในเขตเมืองและเขตชนบทจัดกิจกรรมในวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรมไทย การอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมรวมทุกด้าน ผู้บริหารและครูมีความเห็นว่าอยู่ในระดับพอใช้ เห็นว่าการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมไทยของโรงเรียนในเขตเมืองสูงกว่าโรงเรียนในเขตชนบท เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับดี 2 ด้าน คือ ด้านวิธีดำเนินการ การจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทยในวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประเพณี และวัฒนธรรม และด้านความร่วมมือของนักเรียนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ จะเห็นได้ว่า การอนุรักษ์เป็นการรักษา บำรุง ฟื้นฟู และส่งเสริมให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งการอนุรักษ์เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ไทยเป็นสิ่งที่สมควร จะกระทำเป็นอย่างยิ่ง

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน

3.1 เอกสารเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน

3.1.1 ความหมายของนาฏศิลป์พื้นบ้าน

มาเรีย ลีช (Maria Leach, 1949 : 221) ให้ความหมายของคำว่านาฏศิลป์พื้นบ้าน (Folk Dancing) ไว้ว่า นาฏศิลป์พื้นบ้านเป็นกิจกรรมการแสดงออกของกลุ่มชนในสังคม และเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งในชีวิตของเขา นาฏศิลป์พื้นบ้านมักเกี่ยวกับศาสนาหรือความเชื่อของกลุ่มชนนั้น ๆ

The World Book Encyclopedia. (1971 : 268) ได้ให้ความหมายของนาฏศิลป์พื้นบ้าน ไว้ว่า นาฏศิลป์พื้นบ้าน คือ การเต้นรำที่เป็นส่วนหนึ่งของขนบธรรมเนียมและประเพณีของชาติ นาฏศิลป์พื้นบ้านไม่ใช่การแสดงของชาติ นาฏศิลป์พื้นบ้านไม่ใช่การแสดงของนักแสดงอาชีพซึ่งแสดงกันบนเวที แต่เป็นการละเล่นของชาวบ้านล้วน ๆ และสืบทอดกันมาจากยุคหนึ่งสู่ยุคหนึ่ง

The Encyclopedia Americana (1988 : 105) ให้ความหมายของนาฏศิลป์พื้นบ้านว่า นาฏศิลป์พื้นบ้านเป็นการละเล่นการเต้นรำของชาวบ้านและเป็นเครื่องบอกถึงวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีมาของชุมชนนั้น ๆ นาฏศิลป์พื้นบ้านเป็นความบันเทิงความสุขใจของชาวบ้าน บางอย่างยังรักษารูปแบบดั้งเดิมไว้ บางอย่างได้พัฒนาขึ้นเป็นวัฒนธรรมของชุมชนเมืองและบางอย่างก็พัฒนาขึ้นเป็นอาชีพ

เรณู โกศินานนท์ (2535 : 24) ได้ให้ความหมายของนาฏศิลป์พื้นบ้านไว้ว่า เป็นการแสดงออกซึ่งจิตใจ ความรู้สึก และความเชื่อถือตามขนบธรรมเนียม ซึ่งขยายความให้กว้างได้ดังนี้

นาฏศิลป์พื้นบ้านเป็นการแสดงพื้นบ้านที่มีความเด่นชัดในเอกลักษณ์ของตนเองซึ่งของไทยนั้นอาจแบ่งแยกออกได้ตามรูปแบบ ลักษณะลีลา ความเคลื่อนไหว น้ำเสียงตามสำเนียงของท้องถิ่น

การแสดงพื้นบ้านเป็นการแสดงออกซึ่งชีวิตจริงของคนในชนบทเริ่มด้วยการใช้เสียงร้องเป็นเพลงที่มีทำนองเอื้อนอย่างง่าย ๆ ก่อน แล้วจึงเพิ่มความเคลื่อนไหวร่างกายให้บังเกิดรสชาติที่ดีขึ้น

อมรา กล้าเจริญ (2531 : 36) ได้ให้ความหมายของนาฏศิลป์พื้นบ้านไว้ว่า เป็นการแสดงของชาวบ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งแต่ละท้องถิ่นก็ประดิษฐ์แบบแผนของตนไปตามความนิยมเล่นเพื่อความรื่นเริงในฤดูกาลต่าง ๆ ซึ่งแต่เดิมมิได้ยึดถือเป็นอาชีพ หรือเล่นเพื่อหารายได้

สรุปได้ว่า นาฏศิลป์พื้นบ้าน คือ การแสดงของชาวบ้าน ซึ่งสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ และเป็นการแสดงที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ และในแต่ละท้องถิ่นก็จะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว นอกจากนี้นาฏศิลป์พื้นบ้านยังเป็นการแสดงออกถึงความรื่นเริงบันเทิงใจของชาวบ้าน

3.1.2 ลักษณะสำคัญของนาฏศิลป์พื้นบ้าน

อุดม หนูทอง (2531 : 1- 8) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของดนตรีและการละเล่นพื้นบ้านไว้ดังนี้

1. ดนตรีและการละเล่นพื้นบ้านเป็นมรดกร่วมกันของกลุ่มชาวบ้าน โดยชาวบ้านและเพื่อชาวบ้าน นั่นคือ ชาวบ้านเป็นต้นคิด เป็นผู้เล่น เป็นผู้สืบทอด และเอื้อสนองต่อความต้องการของชาวบ้านเป็นหลัก
2. ดนตรีและการละเล่นพื้นบ้าน ไม่ปรากฏผู้เป็นต้นคิดถ่ายทอดโดยการบอกเล่าการเลียนแบบ ดำรงอยู่ได้ด้วยการจดจำและปฏิบัติต่อ ๆ กันมา
3. ดนตรีและการละเล่นพื้นบ้านมีความเรียบง่าย ตรงไปตรงมา สอดคล้องกับพื้นบ้านการดำรงชีพ และความรู้สึกนึกคิดของชาวบ้าน
4. ใช้ภาษาถิ่นเน้นท่วงทำนองลีลาของเฉพาะท้องถิ่นเป็นรูปแบบในการแสดงออก
5. ดนตรีและการละเล่นพื้นบ้านย่อมมีการเปลี่ยนแปลงประสมประสานกับดนตรีและการละเล่นของชุมชนนั้น ๆ ตลอดจนวัฒนธรรมใหม่ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

3.1.3 แนวคิดในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิสถาปัตย์พื้นบ้าน

ปัจจุบันนี้ การอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมของไทยเราประสบกับปัญหาอย่างมากมาย เหตุผลหนึ่งก็เพราะว่าสถานการณ์ของประเทศและโลกในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมาก การแพร่กระจายและการผสมผสานกันของวัฒนธรรมต่างชาติต่างภาษาได้แพร่กระจายไปทั่วโลก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม คนรุ่นใหม่หันไปสนใจวัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้น ในขณะที่วัฒนธรรมไทยแบบดั้งเดิมถูกทอดทิ้งไม่ได้รับการเหลียวแล (สุจริต บัวพิมพ์ . 2533 : 17) อีกปัญหาหนึ่งที่พบคือ มีการนำเอาวัฒนธรรมของคนในเมืองที่เจริญกว่าไปยึดเยียดให้คนชนบทได้รับเอาไว้ ตลอดจนการเข้าไปเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน โดยนักวิชาการ ตลอดจนผู้มีอำนาจ โดยที่ถือว่าตนเป็นผู้ที่เจริญกว่า และคิดว่าวิถีชีวิตของชาวบ้านปฏิบัติอยู่เป็นประจำวันนั้นเป็นสิ่งล้าสมัยไม่เจริญ (เปื้อง เป็ลยนสายสืบ. 2529 : 13)

ในการสัมมนาเรื่องวัฒนธรรมพื้นบ้าน เมื่อวันที่ 1 - 5 พฤศจิกายน 2520 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก (นคร พันธุ์ณรงค์. 2521 : 22) ได้สรุปสภาพปัจจุบันและปัญหาของประเพณีและการละเล่นพื้นบ้าน ซึ่งมีสาระที่น่าสนใจ แยกเป็นหัวข้อดังนี้

ก. สภาพปัจจุบันประเพณีและการละเล่นพื้นบ้าน

1. ประเพณีและการละเล่นทั้งหลายตามแบบที่เคยมีมา ปัจจุบันมีน้อยลงมาก
2. การละเล่นพื้นเมืองนั้นทุกคนไม่มีส่วนร่วม เพราะจะมีฝ่ายแสดงและฝ่ายดู ฝ่ายแสดงก็แสดงเพื่ออาชีพ
3. ค่านิยมของบุคคลทั่วไปเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เห็นว่าการละเล่นพื้นเมืองเป็นของล้าสมัย

ข. ปัญหาของการศึกษาวิจัยประเพณีและการละเล่นพื้นบ้าน

1. การวิจัยยังมีจำนวนน้อยมาก
2. ผู้วิจัยบางท่านที่มีความลึกซึ้งในวัฒนธรรมไทยมีความรู้สึกว่ายังไม่มีความรู้ในวิธีการวิจัยเพียงพอ
3. ผู้ที่มีความรู้ทางวิจัยที่ดี แต่ไม่มีความลึกซึ้งในด้านที่จะไปวิจัย
4. ผู้วิจัยขาดความชำนาญในการใช้อุปกรณ์ เช่น เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป
5. ในบางกรณีผู้ที่ทำวิจัยต้องอาศัยล่าม อาจทำให้ข้อมูลบิดเบือนไปได้
6. การออกสนามถ้าจำนวนผู้วิจัยในคณะมีมาก จะทำให้เกิดปัญหาด้านการประสานงาน ทำให้งานล่าช้า
7. หน่วยงานบางหน่วยไม่เอื้อเฟื้อ และให้การสนับสนุนมากพอ
8. ในบางสถาบันขาดสมดุลระหว่างปริมาณการสอนและการวิจัย
9. ในบางกรณีผู้ให้ข้อมูลรู้สึกว่ามีนักวิจัยหลายกลุ่มที่เข้าไปสอบถามซ้ำซากจึงเห็นว่านักวิจัยไม่ได้สนใจทำจริง
10. ผู้ให้ข้อมูลไม่เห็นคุณค่าของความรู้ที่ตนมีอยู่ จึงเกิดความรู้สึกอับอาย เป็นเหตุให้ผู้วิจัยต้องใช้เวลาในการสอบถาม

ค. สภาพปัจจุบันของการอนุรักษ์ประเพณีและการละเล่นพื้นบ้าน

1. ได้รวบรวมประเพณีและการละเล่นต่าง ๆ บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เป็นภาพ เป็นเสียง จำนวนหนึ่ง
2. โดยผู้วิจัยฝึกหัดการละเล่นนั้นไว้ด้วยตนเอง
3. นำผู้เชี่ยวชาญในการละเล่นนั้น ๆ มาฝึกหัดให้แก่ อาจารย์ นิสิต นักศึกษา นักเรียน และ ผู้ที่สนใจ

4. นักแสดงเพลงลูกทุ่งได้นำเพลงพื้นบ้านของภาคต่าง ๆ มาปรับเข้ากับดนตรีสากล
5. นำไปปรับปรุงใช้ประกอบการสอนในสถาบันการศึกษา

ง. ปัญหาในการอนุรักษ์ประเพณีการละเล่นพื้นบ้าน

1. อิทธิพลของวัฒนธรรมภายนอกเข้ามาปรากฏในสังคมไทยนานพอสมควรจนกระทั่งเยาวชนขาดความเคยชินกับวัฒนธรรมพื้นบ้านไปแล้วเป็นส่วนใหญ่
2. ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างผู้ที่มีความสนใจร่วมกัน
3. ขาดศูนย์หรือหน่วยงานในการวางนโยบายและประสานงาน
4. ขาดผู้รักษาและการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการเงิน

นอกเหนือจากสภาพและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการศึกษาและอนุรักษ์ประเพณีการละเล่นหรือนาฏศิลป์พื้นบ้านดังกล่าวมาแล้วนั้น ปัญหาอีกอย่างหนึ่งที่วงการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านกำลังประสบ คือ การขาดการบันทึกเอกสารเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านดังที่ เจนภพ

จบกระบวนวรรณ (2526 : 9) ได้กล่าวไว้ว่า เอกสารด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านของไทยเรายังมีน้อยมาก ทั้งนี้เป็นเพราะเราไม่เคยมีการรณรงค์ให้มีการสร้างเอกสารสร้างหนังสือเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาติเอาไว้เลยเอกสารงานวัฒนธรรมเบื้องต้นยังมีความสำคัญอยู่มาก การบันทึกนิทานท้องถิ่นเพียงเรื่องเดียว การจดจำเนื้อร้องทำนองและสามารถร้องเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านได้แม้เพลงเดียวการบันทึกเทปอัดเสียง “เพลงวณิพก” หรือ “เพลงบอก” เอาไว้เพียงม้วนเดียว ก็นับว่าเป็นหลักฐานที่สำคัญยิ่งยวดในวันข้างหน้าในด้านปัญหาการพัฒนา นาฏศิลป์พื้นบ้าน สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2533 : 6)

ได้กล่าวถึงปัญหาที่เกิดขึ้นว่า ปัจจุบันค่านิยมนี้เริ่มเปลี่ยนไป โดยสภาพแวดล้อมทางสังคมเศรษฐกิจและเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีการประดิษฐ์นาฏศิลป์ชุดใหม่ขึ้นมากมาย อันเป็นผลมาจากความต้องการที่จะแสดงเอกลักษณ์ท้องถิ่นบ้าง เป็นผลงานวิชาการบ้าง ทหารายได้บ้างเพื่อแข่งขันบ้างสร้างชื่อเสียงบ้างซึ่งเป็นแนวคิดของคนรุ่นใหม่ในขณะที่การอนุรักษ์ลักษณะเดิมเป็นการคลี่คลายอย่างเป็นระบบโดยวิวัฒนาการไปอย่างช้าๆอาศัยเวลาเป็นปัจจัยสำคัญในการกลั่นกรองเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ปราณีตแต่การอนุรักษ์ในลักษณะใหม่ ทำไปตามใจตนโดยไม่คำนึงถึงว่าสิ่งเหล่านั้นมีหน้าที่รูปลักษณะเดิมเช่นไร มีเจตนารมณ์เดิมอย่างไรบางครั้งทำด้วยความจำใจมากกว่าความบังคลาใจ จึงทำให้ผลงานขาดความประณีต สละสลวย และไม่ยั่งยืน

ในการสัมมนาเรื่องวัฒนธรรมพื้นบ้าน ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญ์โลก นั้นที่ประชุมได้เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการวิจัยและแนวทางในการอนุรักษ์ศิลปะการละเล่นและประเพณีพื้นบ้านไว้ดังนี้ คือ

1. ผู้วิจัยต้องศึกษาสภาพท้องถิ่นในทุก ๆ ด้าน เช่น ความเป็นมา สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนมีมนุษย์สัมพันธ์อันดี

2. ผู้วิจัยบางคนมีความรู้สึกว่าการวิจัยของตนทำให้คนรุ่นใหม่มองเห็นว่าเป็นเรื่องล้าสมัย ดังนั้นผู้วิจัยควรมีความกล้าที่จะทำในสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อการสงวนรักษาวัฒนธรรมพื้นบ้านต่อไปอย่างจริงจังและจริงใจ

3. ควรทำการวิจัยเป็นคณะดีกว่าการวิจัยเป็นรายบุคคล

4. การวิจัยควรเก็บทั้งข้อมูลและวัสดุที่เกี่ยวข้อง

5. สนับสนุนการวิจัยวัฒนธรรมพื้นบ้านโดย

5.1 ให้มีการวิจัยในสถาบันต่าง ๆ มากขึ้นโดยให้มีความสมดุลระหว่างการสอนกับการวิจัย

5.2 จัดทุนสำหรับผู้ที่ต้องการและมีความพร้อมในการวิจัย

6. ผู้ที่เกี่ยวข้องในการวิจัยและเกี่ยวข้องกับชาวบ้าน ควรมีการส่งเสริมให้ชาวบ้านสำนึกคุณค่า และมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมพื้นบ้านของตน อันจะเป็นการสงวนรักษาวัฒนธรรมนั้น ๆ สืบไป

7. ควรยกย่องให้เกียรติผู้ที่ยังคงรักษาประเพณีและการละเล่นไว้

8. เมื่อทำการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยควรส่งเสริมให้ได้นำมาใช้ในชีวิตประจำวันโดยเริ่มจากผู้วิจัยก่อน

9. จัดทำทำเนียบศิลปินและผู้รู้จากท้องถิ่นต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่ได้จัดทำแล้วเพื่อเป็นแหล่งในการศึกษาของคนทั่วไป

10. ควรส่งเสริมประเพณีและการละเล่นในแต่ละท้องถิ่นให้ได้นำมาปฏิบัติกันจริง ๆ

11. ควรได้มีการแลกเปลี่ยนและสาธิตประเพณีและการละเล่นพื้นบ้านแก่กันและกัน

12. ควรจะได้จัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมพื้นบ้านอย่างสม่ำเสมอเพื่อกระตุ้นให้บุคคลทั่วไปเกิดความสนใจ

13. ในการสงวนรักษาควรจะต้องเก็บข้อมูลไว้ทุกประเภททั้งที่เป็นแบบแผนดั้งเดิมและที่ได้วิวัฒนาการมาเป็นลำดับ

14. ควรจัดตั้งศูนย์หรือหน่วยงานสำหรับประสานงานด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านโดยใช้หน่วยงานที่มีอยู่แล้ว แต่ขยายหน้าที่ความรับผิดชอบให้กว้างขวางออกไป

15. ศูนย์ประสานงานนี้ควรประสานงานกับกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อบรรจุประเพณีและการละเล่นลงในหลักสูตรทุกระดับ เพื่อปลูกฝังเยาวชนให้มีความซาบซึ้งในวัฒนธรรมพื้นบ้านของตน

16. ครูควรนำเอาวัฒนธรรมพื้นบ้านมาใช้ประกอบในวิธีการสอน

17. ควรจัดตั้งวิทยาลัยนาฏศิลป์ตามภาคต่าง ๆ และปรับปรุงหลักสูตรให้แตกต่างกันระหว่างผู้ที่จะเป็นครูกับผู้ที่จะเป็นศิลปิน

3.1.4 นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

ภาคกลางเป็นภาคที่มีดินแดนเป็นที่ราบลุ่ม ชาวบ้านส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพในการทำนา นาฏศิลป์พื้นบ้านของภูมิภาคเขตภาคกลางนี้จึงเป็นนาฏศิลป์ที่เกี่ยวพันกับวิถีชีวิตการทำนาเป็น

ส่วนใหญ่ นาฏศิลป์พื้นบ้านของภาคกลางประเภทที่เด่นที่สุด คือ นาฏศิลป์พื้นบ้านประเภทการละเล่น เพลงพื้นบ้าน เอนก นาวิกมูล (2533 : 25) ได้ศึกษาค้นคว้าไว้ว่าในบริเวณภาคกลางของไทยเรานี้ ชาวบ้านได้สร้างเพลงขึ้นไว้มากมายถึง 40 กว่าชนิดหรือ 40 กว่าทำนอง เรียกได้ว่ามีหลากหลายกว่าภาคใด ๆ บางเพลงรู้จักกันแต่เฉพาะถิ่นใดถิ่นหนึ่ง เช่น เพลงร่ายพรรษา ซึ่งมีเฉพาะในเขตจังหวัด กาญจนบุรี บางเพลงก็รู้จักกันเฉพาะกลุ่มจังหวัด เช่น เพลงระบำบ้านนา มีพบแค่ในจังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา บางเพลงก็รู้จักและร้องเล่นกันอย่างแพร่หลายแทบทุกจังหวัด เช่น เพลง แห่นางแมว เพลงฉ่อย

บรรดาเพลงพื้นบ้านที่สร้างขึ้น บ้างก็ใช้ฉันทลักษณ์หรือรูปแบบของกลอนเหมือนกัน แต่ก็ทำให้แตกต่างกันไปด้วยการยักเยื้องทำนองกับวิธีร้องรับของลูกคู่ หรือเพิ่มลดความสั้นยาวของคำ ปรับจังหวะให้ช้าเร็วต่างกันไป บ้างก็มีฉันทลักษณ์คล้ายคลึงกัน คือยังไม่เหมือนกันเลยทีเดียว และบ้างก็มีฉันทลักษณ์เฉพาะตัวไม่คล้ายใคร (จาตุรงค์ มนตรีศาสตร์. 2533 : 18) นาฏศิลป์พื้นบ้านของภาคกลางแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. นาฏศิลป์พื้นบ้านประเภทระบำรำฟ้อนและการต่อสู้พื้นบ้าน เช่น รำวง รำแม่ศรี หรือ รำศรีนวล รำฉุยฉาย เถิดเทิงหรือกลองยาว
2. นาฏศิลป์พื้นบ้านประเภทเล่นเป็นเรื่องหรือละครพื้นบ้าน เช่น ลิเก ละครชาตรี เพลงทรงเครื่อง
3. นาฏศิลป์พื้นบ้านประเภทเพลงพื้นบ้าน เช่น เพลงเต็นท์กำรำเคียว เพลงฉ่อย เพลงลำตัด เพลงอีแซว เพลงปรบไก่ เพลงเกี่ยวข้าว

ในที่นี้ผู้วิจัยจะศึกษาในเฉพาะเรื่องนาฏศิลป์พื้นบ้านประเภทเพลงพื้นบ้านดังนั้นจึงอธิบายรายละเอียดในเรื่องเพลงพื้นบ้านเพียงอย่างเดียว ประเทศไทยมีเพลงพื้นบ้านอยู่มากมาย ซึ่งกระจายไปตามภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะในภาคกลางเรามีเพลงพื้นบ้านมากมาย เช่น เพลงเรือ เพลงเต็นท์กำรำเคียว เพลงเกี่ยวข้าว เพลงพวงมาลัย เพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงเหย่อย และลำตัด

ในที่นี้จะขอกล่าวตามการอธิบายของ เรณู โกศินานนท์ (2537 : 16 - 23) ดังนี้

1) เพลงเรือ

เพลงเรือ เป็นการแสดงที่สืบต่อมาจากการเล่นสัทวาในท้องน้ำสมัยกรุงศรีอยุธยา นิยมเล่นในฤดูน้ำมาก คือ ระหว่างเดือน 11 และเดือน 12 พ่อเพลงแม่เพลงที่สำคัญและเล่นกันอย่างจริงจังก็มีอยู่ทางจังหวัดอยุธยา อ่างทอง สุพรรณบุรี โดยผู้เล่นจะลงเรือมาดที่บรรจุได้หลายคน ชายลำหนึ่งหญิงลำหนึ่ง เล่นในเวลากลางคืนหรือกลางวันก็ได้ มีฉิ่งและกรับช่วยตีประกอบการร้อง มีจังหวะช้า ๆ คล้ายเพลงฉ่อย ร้องแก๊กกันอย่างมีโวหารสำนวนเผ็ดร้อนเกี่ยวกับ ชิงช้า ทักทาย เกี่ยวพาราสี หรือ หิงหวง การขึ้นเพลงมักให้ฝ่ายชายขึ้นก่อน แล้วฝ่ายหญิงจึงร้องแก้ เพลงเรือไม่มีการตบมือเพราะมือถือพาย จึงมีแม่เพลง พ่อเพลง และลูกคู่เพียง 2 หรือ 3 คน ตีฉิ่ง ตีกรับ ประกอบการร้อง กลอนสดที่ต้นแก๊กนั้นใช้ปฏิภาณผูกขึ้นทันที มีบทเกี่ยว บทชมโฉม บทผูกรัก บางทีสมมุติเรื่องราวการหิงหวง โดยมีฝ่ายหญิง 2 ลำ ฝ่ายชายลำเดียว ให้ฝ่ายหญิงเป็นเมียน้อยเมียหลวงว่ากลอนหิงหวงแก๊กกันก็มี

2) เพลงเต็นกำรำเคียว

เพลงเต็นกำรำเคียว เป็นเพลงพื้นเมืองของจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งชาวนานิยมเล่นกันตามท้องนาในฤดูเก็บเกี่ยวข้าว เมื่อถึงฤดูนั้นชาวบ้านก็นัดมาช่วยกันเก็บเกี่ยว เรียกว่า “ลงแขก” ในขณะที่เก็บเกี่ยวก็มักจะเล่นร้องรำกันเพื่อความบันเทิงสนุกสนาน ปลดเบี่ยงความเหน็ดเหนื่อย ซึ่งผู้เล่นทั้งชายและหญิงต่างก็ถือเคียวมือหนึ่ง รวงข้าวอีกมือหนึ่ง ร้องเกี่ยวพาราสิกันเป็นที่สนุกสนาน นักร้องและนักรำของกรมศิลปากรได้ไปฝึกหัดมาจากชาวนาดำบลย่านมัทรี อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อพ.ศ. 2504 แล้วต่อมาศิลปินของกรมศิลปากรได้แต่งเพลง ดนตรี เข้าคลอประสานไปกับการเล่น เพื่อให้เหมาะแก่การที่จะนำออกแสดงในงานบันเทิง

3) เพลงเกี่ยวข้าว

เพลงเกี่ยวข้าว เป็นเพลงที่ใช้สำหรับร้องกันในขณะลงแขกเกี่ยวข้าว อันเป็นอาชีพสำคัญของประชาชนชาวไทยอย่างหนึ่ง เพื่อให้เกิดความสนุกสนานดับความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าในการทำงาน และเชื่อมสามัคคีระหว่างเพื่อนบ้านในอาชีพเดียวกัน การร้องมักจะร้องเพียงโต้ตามถึงการทำนาและเกี่ยวกันบ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ

4) เพลงพวงมาลัย

เพลงพวงมาลัย มีอยู่ทางแถบจังหวัดสุพรรณบุรี กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์แสดงในงานต่าง ๆ เช่น ลอยกระทง บวชนาค ทอดกฐิน เดิมใช้ร้องเล่นกันในการช่งชัย คือ การปาลูกช่วงไปถูกผู้ใดผู้หนึ่งก็ต้องออกมาสู้ โดยผู้ที่ล้อมวงเป็นฝ่ายร้องทำนองเพลงพวงมาลัย ขึ้นต้นด้วยคำว่า “เออระเหย ลอยมา.....ต่อมาได้กลายเป็นการร้องโต้ตอบกันระหว่างหญิงชายโดยร้องแก้กันเป็นคู่ๆ พวกที่ยังไม่ได้ร้องก็ตบมือเข้าจังหวะไปตลอดไม่มีพ้อเพลงแม่เพลงโดยเฉพาะ

5) เพลงฉ่อย

เพลงฉ่อย ดัดแปลงมาจากเพลงปรบไก่และเพลงโคราช มีลูกคู่รับว่า “ฉ่า ฉ่า ฉ่า ฉ่า ชะ ฉ่า ไช้” ร้องด้นกลอนสดแก้กันสนุกสนาน นิยมเล่นในทุกเทศกาล ก่อนเล่นมีการไหว้ครูตามธรรมเนียมกลอนที่ร้องมีลักษณะเช่นเดียวกับเพลงโคราชเพราะถือว่าเพลงโคราชเป็นครูเรียกว่า “กลอนหัวเดียว” (เช่นเดียวกับเพลงเรือ) ซึ่งลงท้ายด้วยสระเสียงเดียวกันตลอดตามแบบของการด้นกลอนโต้ตอบซึ่งต่างออกไปจากกลอนขับร้องที่มักจะเป็นกลอนแปด แต่กลอนเพลงฉ่อยไม่ต้องมีลงบาทสุดท้ายเหมือนกลอนเพลงเรือ จังหวะของเพลงจะลงคำที่ 2 และคำท้าย 2 จังหวะ มีการตบมือเพียงคำท้าย

6) เพลงอีแซว

เพลงอีแซว ผู้ร้องจะต้องมีประสบการณ์สูงพอสมควร เพราะจะต้องใช้ปฏิภาณคิดเนื้อร้องให้ทันทั่วทั้งกับจังหวะเพลงที่ค่อนข้างเร็ว พ้อเพลงแม่เพลงเล่าให้ฟังว่า เป็นเพลงที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่นิยมร้องกันอยู่ไม่กี่จังหวัด คือ อ่างทอง ออยุธยา สิงห์บุรี อุทัยธานี และสุพรรณบุรี แต่ในกรุงเทพฯเองก็มีอยู่ในวงลำตัดเป็นส่วนใหญ่ ไม่ค่อยมีการเล่นเพลงอีแซวโดยเฉพาะ

7) เพลงเหย่อย

เพลงเหย่อย เป็นเพลงที่มีแบบแผนทั้งทำนอง เนื้อร้อง และแนวการแสดง ซึ่งแสดงอยู่เฉพาะท้องถิ่นบางแห่งเท่านั้น เช่น ที่จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี โดยเฉพาะที่ตำบลจระเข้เผือก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ชาวบ้านยังแสดงกันอยู่และแสดงกันได้หลายครอบครัว เพราะมีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาโดยตรง และดูเหมือนจะเป็นแห่งเดียวที่ยังมีผู้แสดงได้ทั้งเกือบหมู่บ้าน จนกรมศิลปากรส่งศิลปินมาถ่ายทอดแบบแผนทั้งหมดเอาไว้ แบบแผนอย่างหนึ่ง คือ พ่อเพลงร้องแล้วนำเอาผ้าไปคล้องคอแม่เพลง แล้วแม่เพลงก็จะนำเอาไปคล้องพ่อเพลงคนอื่นต่อไป ดังนั้น การแสดงเพลงเหย่อยจึงมักแสดงเป็นหมู่ชายหญิง ข้างละ 5 หรือ 8 คนบางครั้งเกือบ 20 คน

8) ลำตัด

ลำตัด การแสดงลำตัดเคยมีความสัมพันธ์กับการแสดงลิเกมาก่อนแล้ว เช่น ลิเกบันตน เมื่อแสดงจนถึงตอนสิ้นกระบวนแล้วก็ออกสาขาเป็นการแสดงเบ็ดเตล็ด 2 อย่าง คือ ฮัنداเลาะได้แก่ การแสดงเป็นชุดสั้น ๆ อีกอย่างหนึ่งคือ ละงูยา ได้แก่ การว่ากลอน ว่าคำโต้ตอบต่าง ๆ ซึ่งในประเภทนี้เองได้กลายมาเป็น “ลำตัด” ซึ่งแต่ก่อนเรียกกันว่า “ลิเกลำตัด” แล้วย่อลงเหลือเพียงลำตัดเท่านั้น

การแสดงลำตัด เลียนแบบมาจากละงูยาอย่างเห็นได้ชัด คือ การนั่งล้อมวง มีผู้ตีกลองรำมะนาหลายคน แล้วมีการร้องเป็นเพลง มีบทนาให้ลูกคู่รับเป็นช่วง ๆ ซึ่งเดิมก็เป็นภาษามลายู แล้วกลายเป็นภาษาไทย ในปัจจุบันยังมีการแสดงละงูยาอยู่ในท้องถิ่นบางแห่งของภาคใต้ แต่ลำตัดกลับมาเจริญรุ่งเรืองในภาคกลาง ซึ่งปัจจุบันคณะนายหวังดี (หวังเต๊ะ) กำลังมีชื่อเสียง และตัวนายหวังดีเองก็ได้รับการคัดเลือกเป็นศิลปินแห่งชาติด้วย

การที่เรียกกันอย่างสั้น ๆ ว่า “ลำตัด” สันนิษฐานได้ว่าเป็นการร้องเพลงลำ โดยตัดตอนเอามาจากเพลงต่าง ๆ เป็นภาษาปากอย่างง่าย ๆ คนไทย ไม่ต้องไปพิจารณาทางนิรุกติศาสตร์ให้ยุ่งยาก การแสดงลำตัดจึงเป็นการใช้เพลงต่าง ๆ มาแสดงสลับกันไปไม่ให้เบื่อและจืดชืด จนถึงขั้นเขียนกลอนว่ากันให้ท่องจำ หรือจัดทำบทแม่เพลง พ่อเพลง ให้จดจำไว้ต่อเติม แต่ผู้แสดงที่มีประสบการณ์สูงก็มักด้นกลอนเองได้อย่างสนุกปาก การว่าโต้ตอบกันนี้ นอกจากจะใช้เรื่องราวของสิ่งแวดล้อม และเรื่องส่วนตัวที่แต่งเติมให้เกิดรสชาติแล้วยังออกเรื่องราวที่กระเจิดไปทางเพศอยู่ไม่น้อย โดยการผูกเข้าเป็นคำที่กำกวมกัน หรือพูดออกโต้ง ๆ อย่างที่เรียกว่า “เนื้อแดง ๆ” ซึ่งฟังแล้วเกิดความสนุกสนานตามรสนิยมของสามัญชนคนไทยเป็นอันมาก

ปัจจุบันซึ่งคงมีมาตั้ง 40 หรือ 60 ปีมาแล้วนั้น เกิดเป็นวงประชันกันระหว่างหญิงชาย ซึ่งแท้จริงก็วงเดียวกันนั่นเอง แต่เรียกกันติดปากมาแต่สมัยก่อนว่า “ประชัน” เพลงที่ใช้ในการแสดงลำตัดก็ออกเป็นเพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงเรือ เพลงเหย่อย ฯลฯ สุดแต่ว่าจะนึกนำเอามาใช้ นอกจากจะร้องเพลงต่าง ๆ แล้วยังมีการรำประกอบด้วย ซึ่งเป็นวิวัฒนาการอีกด้านหนึ่ง แต่การรำหาได้มีมาตรฐานอย่างใดไม่ นับว่าเป็นการแสดงที่ได้รับความนิยมจากประชาชนเป็นอันมาก เวลาในงานที่ทำลำตัดมาแสดงก็จะมีผู้ให้ความสนใจกันคับคั่ง จนเกิดอุบายอบรมประชาชนให้รับฟังนโยบายรัฐบาลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้นหลายครั้งหลายคราว เช่น การรณรงค์เรื่องยาเสพติด การให้ไปออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้แทนราษฎร และการไม่ยอมขายสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง

สรุปได้ว่า การแสดงพื้นบ้านของภาคกลางนั้น อาจเกิดขึ้นจากแนวคิดและจินตนาการ ประกอบกับความสนุกสนานอันมีอยู่ในอรรถาธิบายของคนไทย จึงทำให้สามารถสร้างสรรค์แบบอย่างของการแสดงต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและยอมรับกันทั่วไป

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน

งานวิจัยต่างประเทศ

แมคโดเวล (Macdowell. 1982 : 170 - 173) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาศิลปะพื้นบ้านในสถาบันอุดมศึกษาในอเมริกาเหนือ” (Folk Art Study in Higher Education in North America) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สังคมในอเมริกามีความสนใจศึกษาศิลปะพื้นบ้านเมื่อไม่นานมานี้ราวศตวรรษที่ 20 นักวิชาการให้ความสนใจศิลปะพื้นบ้านอย่างจริงจัง เกิดศิลปะพื้นบ้าน ผู้ผลิตศิลปะพื้นบ้าน และมีการบรรจุหลักสูตรศิลปะพื้นบ้านในวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยทั่วไปจัดเตรียมข้อมูลเพื่อสนับสนุนให้มีการพัฒนาหลักสูตรด้านศิลปะพื้นบ้านในสถาบันอุดมศึกษา โดยแลกเปลี่ยนความรู้กับบุคคลภายนอกให้มากขึ้น การศึกษาวิจัยนี้ยังได้ผลสรุปว่า สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทและอิทธิพลที่สำคัญมากในการถ่ายทอดความรู้ด้านศิลปะพื้นบ้านความรู้ด้านประวัติศาสตร์ศิลปะพื้นบ้านเป็นสิ่งที่น่าสนใจทั้งในแง่วิชาการและโดยทั่ว ๆ ไป และงานวิจัยนี้ยังได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาศิลปะพื้นบ้านสมัยใหม่ในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ และเรียกร้องให้มีการจัดทำข้อมูลด้านการศึกษาศิลปะพื้นบ้าน ทั้งในแง่การจัดโครงสร้างและประวัติศาสตร์การเรียนการสอน

ดิทมาร์ (Dittmar. 1984 : 55 - 59) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “นาฏศิลป์พื้นบ้านยูโกสลาฟ ในสังคมที่เปลี่ยนแปลง” (Traditional Yugoslav Dance in a Changing Society) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ยูโกสลาเวียมีหลายวัฒนธรรมผสมผสานกัน ประกอบด้วยวัฒนธรรมโครแอต (Croats) เซิร์บส์ (Serbs) สโลเวนส์ (Slovenes) แมคซิโดเนียนส์ (Macedonians) และสลาฟิก มอสเล็มส์ (Slavic Moslems) ซึ่งแตกต่างกันทั้งภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี ช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ประชาชนยูโกสลาฟส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามชนบท และมีสังคมวัฒนธรรมแบบเกษตรกรรม แต่หลังสงครามมีแผนพัฒนาเกิดขึ้นมาจากส่วนกลาง มีการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงสังคมอย่างรวดเร็ว และด้วยเหตุจากสงครามและการยกเลิกนโยบายทางการเมือง ชาวยูโกสลาฟจึงให้ความสำคัญอย่างมากต่อศิลปะพื้นบ้าน เพราะเป็นสิ่งที่เดียวที่เขาสามารถแสดงออกทางวัฒนธรรมและการเมืองได้ ตั้งแต่ชาวยูโกสลาฟตั้งถิ่นฐานที่บัลกันส์เมื่อศตวรรษที่ 6 การดนตรีและนาฏศิลป์ได้รับการบำรุงรักษาไว้จนกระทั่งถึงศตวรรษที่ 20 ทุกวันนี้มีการอนุรักษ์และพัฒนาศิลปะพื้นบ้านโดยสถาบันต่าง ๆ เพื่อให้มีมาตรฐานและมีความเหมาะสมกับสังคมเทคโนโลยี ศิลปะพื้นบ้านยูโกจึงยังคงเหลืออยู่ และเป็นสื่อสายใยแห่งความสัมพันธ์ระหว่างอดีตกับปัจจุบันได้เป็นอย่างดี จากการวิจัยยังพบว่า อิทธิพลที่ทำให้ศิลปะพื้นบ้านเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันนี้คือ การท่องเที่ยว ความนิยมเรื่องนาฏศิลป์พื้นบ้าน การแลกเปลี่ยนติดต่อระหว่างยูโกสลาฟกับชาวอเมริกัน และการอพยพย้ายถิ่นฐาน ทำให้นาฏศิลป์พื้นบ้านกลายเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจการค้า

มาร์ตินเนซ - ฮันเตอร์ (Martinez - Hunter. 1984 : 321 - 328) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนา นาฏศิลป์ในเม็กซิโก” (The Development of Dance in Mexico) ผลการวิจัยพบว่า ประวัติศาสตร์เป็นบ่อเกิดแห่งวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ รวมทั้งนาฏศิลป์ด้วย นาฏศิลป์ของเม็กซิโก

จะผูกพันกับประวัติศาสตร์ ประชาชนชาวเม็กซิโกจะแสดงออกถึงความรู้สึกต่อบ้านเมืองโดยการแสดงนาฏศิลป์ นาฏศิลป์เป็นกระจกสะท้อนให้เห็นปฏิภพของประชาชนต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองว่ามีผลกับชีวิตของพวกเขาอย่างไร เรื่องราวในประวัติศาสตร์มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมพื้นบ้านมากกว่าความสัมพันธ์กับนาฏศิลป์โดยตรงแต่อย่างไรก็ตามนาฏศิลป์ก็เป็นสิ่งที่สื่อแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมของเม็กซิโกที่สืบทอดกันต่อมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน

สโตรเบล (Strobel. 1986 : 732 - A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “นาฏศิลป์พื้นบ้านของที่ราบสูงคัมเบอร์แลนด์” (The Traditional Dances of the Cumberland Plateau) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้วิจัยได้บันทึกนาฏศิลป์พื้นบ้านบนที่ราบสูงคัมเบอร์แลนด์ไว้ 12 ชนิด นาฏศิลป์พื้นบ้านส่วนใหญ่เลียนแบบการประกอบอาชีพของชาวบ้าน เช่น การเก็บข้าวโพด, การตม่น้ำเชื่อม, การปลูกถั่ว, การสร้างกระท่อม เป็นต้น นาฏศิลป์พื้นบ้านคัมเบอร์แลนด์เผยแพร่ไปยังชุมชนต่าง ๆ ใกล้เคียง และในขณะที่การแสดงบางชุดได้สูญหายไปจากคัมเบอร์แลนด์แล้ว แต่ก็ยังหลงเหลือปรากฏอยู่ในที่อื่น ๆ อยู่ และกลายเป็นนาฏศิลป์ประจำชาติไป การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านที่เป็นที่นิยมกันในปัจจุบัน คือ การเต้นในรูปสี่เหลี่ยม (Square dancing) และการเต้นรำเดี่ยว ๆ (Solo step dancing) ก็เป็นนาฏศิลป์ที่มีบ่อเกิดมาจากที่ราบสูงคัมเบอร์แลนด์ การเต้นระบำรองเท้าไม้ (Clogging) ซึ่งเป็นการรำเดี่ยวหรือเต้นเป็นระบำหมู่ก็ได้เป็นที่ชื่นชอบของเด็ก ๆ มาก โดยเฉพาะการเต้นแบบเป็นกลุ่มสี่เหลี่ยม ซึ่งทุกคนจะมีอิสระในการเต้น มีการจักรการประกวดการเต้นและจัดงานนิทรรศการบ่อยครั้ง และระบำนี้ก็ได้อิทธิพลมาจากคัมเบอร์แลนด์ สวนสาธารณะพิกเกตต์สเตท (Pickett State Park) เป็นสถานที่ซึ่งมีบริเวณกว้างใหญ่ ซึ่งก่อตั้งมาตั้งแต่ปี 1930

งานวิจัยในประเทศ

สุมาลย์ เรื่องเดช (2518 : 31 - 32) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “เพลงพื้นบ้านจากพนมทวน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมเพลงพื้นบ้านในตำบลพนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ว่าสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตและสังคมของคนในท้องถิ่นอย่างไร และเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้อีกกับข้อมูลประเภทเดียวกันที่มีผู้รวบรวมไว้ วิธีรวบรวมข้อมูลใช้การบันทึกเสียงและสัมภาษณ์วิทยากรจำนวน 13 คน ผลการวิจัยได้รวบรวมข้อมูลเพลงพื้นบ้านพนมทวนได้ 4 ประเภท คือ เพลงเด็กจำนวน 40 เพลง เพลงประกอบการเล่น 63 เพลง เพลงประกอบพิธี 58 เพลง และเพลงทำขวัญ 7 บท และพบว่าเพลงพื้นบ้านพนมทวนส่วนใหญ่มีลักษณะคล้ายคลึงเพลงพื้นเมืองภาคกลาง แตกต่างกันในรายละเอียดของใจความ เพลงส่วนใหญ่เกี่ยวกับการกลศึก เพลงบางเพลงได้รับอิทธิพลด้านเนื้อร้องและทำนองเพลงจากท้องถิ่นใกล้เคียง เช่น สุพรรณบุรี นครปฐม ฉันทลักษณ์เป็นกลอนสั้น ๆ แบบชาวบ้าน วรรคหนึ่งมี 3 - 12 คำ การใช้คำจะใช้คำง่าย ๆ เน้นสัมผัสนอกมากกว่าสัมผัสใน ใจความของเพลงจะเกี่ยวข้องกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณีของชาวบ้าน ผลการค้นคว้าในด้านข้อมูลและวิทยากร สรุปได้ว่าข้อมูลประเภทเดียวกันแต่ถ่ายทอดโดยวิทยากรต่างบุคคลมีโอกาที่จะซ้ำ คล้ายคลึง หรือแตกต่างในรายละเอียดได้ ข้อมูลคนละประเภทหรือเพลงคนละเพลง แต่ถ่ายทอดโดยวิทยากรคนเดียวยังมีโอกาสที่ใจความจะซ้ำกันได้ และเพลงพื้นบ้านพนมทวนก็มีใจความเหมือนกับเพลงพื้นบ้านในท้องถิ่นอื่น ๆ

ประดิษฐ์ อินทนิล และคณะ (2523 : 42) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การละเล่นพื้นบ้าน นครี และพ็อนรำภาคตะวันออกเฉียง จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด” โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อศึกษารวบรวมการละเล่นพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงใต้เป็นลายลักษณ์อักษร รูปภาพ และสไลด์ และนำมาจำแนกประเภท เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการละเล่นพื้นบ้านกับสภาพสังคมในแต่ละท้องถิ่น ตลอดจนคุณค่าของการละเล่น ผลการศึกษาค้นคว้าการละเล่นพื้นบ้านในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด รวม 18 ประเภท สามารถจำแนกประเภทออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) การละเล่นเนื่องมาจากประเพณีความเชื่อ ได้แก่ การเล่นเซิ้งผีตองเต้ง ๆ การเล่นแห่นางแมว การเล่นชุดพระบาท การเล่นงานใหญ่ และการเล่นสวดหน้าศพ 2) การเล่นเพลงพื้นบ้าน ได้แก่ การเล่นเพลงไอ้เป้ การเล่นเพลงเอ๋ย การเล่นเพลงวง และการเล่นเพลงหงส์ 3) การเล่นที่เป็นการแข่งขันมีกฎเกณฑ์กติกา ได้แก่ การเล่นสะบ้า การเล่นเสือกินวัว การเล่นช่วงรำ การเล่นเตยหรือวิ่งเตย การเล่นอีตุมหรืออีตุมซ่อนมุก การเล่นมอญซ่อนผ้า การเล่นชักส้าว และการเล่นฟุ้งกระสวย 4) การเล่นที่เป็นมหรสพ ได้แก่ การเล่นหนังใหญ่ และการเล่นละครชาตรี

สุกัญญา สุจนายา (2525 : 47 - 49) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “เพลงปฎิพากย์ บทเพลงแห่งปฎิภาณของชาวไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและรวบรวมเพลงปฎิพากย์ของภาคกลางไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ศึกษาพัฒนาการของเพลงปฎิพากย์โดยทั่วไป และศึกษาบทบาทของเพลงปฎิพากย์ในฐานะเป็นภาพสะท้อนสังคมไทยในอดีต โดยเฉพาะจะศึกษาบทบาทในการนำเสนอเรื่องเพศที่ปรากฏในเพลงปฎิพากย์ วิจัยดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่การออกไปบันทึกเสียงจากพ่อเพลงแม่เพลง และจากผู้สนใจในท้องถิ่นต่าง ๆ และจากข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสารสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ เครื่องมือที่ใช้มี เครื่องบันทึกเสียง แถบบันทึกเสียง กล้อง และฟิล์มถ่ายภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นพ่อเพลงแม่เพลง ลูกคู่ และผู้สนใจที่มีความรู้ในท้องถิ่นนั้น ๆ จำนวน 50 คน ผลการวิจัยพบว่า เพลงปฎิพากย์ภาคกลางเป็นเพลงร้องโต้ตอบระหว่างชายและหญิง เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเกี้ยวพาราสี ต่างฝ่ายต่างสรรหาโวหารมาโต้ตอบชิงไหวชิงพริบกัน โดยเฉพาะโวหารเชิงสัพทวาสนเกี่ยวกับเรื่องเพศ ซึ่งจะแสดงผ่านศิลปะของภาษาในรูปถ้อยคำสัพทวาสน 2 ชนิด คือ ชนิดตรงหรือเรียกว่า “กลอนแดง” และชนิดอ้อม หรือ “กลอนสองงาม” เพลงปฎิพากย์แบ่งออกเป็น ปฎิพากย์สั้นและปฎิพากย์ยาว เพลงปฎิพากย์สั้นรวบรวมได้ 16 ชนิด เพลงปฎิพากย์ยาวรวบรวมได้ 11 ชนิด บทบาทของเพลงปฎิพากย์ต่อสังคมไทยคือ สร้างความบันเทิง สร้างความสามัคคี ให้การศึกษาแก่ผู้คนในสังคม ระบายความเจ็บปวดเนื่องจากกฎเกณฑ์ประเพณีและค่านิยมบางประการ โดยเฉพาะทางเพศ ระบายความเจ็บปวดอันเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจและสังคม และบันทึกเหตุการณ์และวิพากษ์วิจารณ์สังคม

ภูมิจิต เรืองเดช (2528 : 72) ได้กล่าวถึงกันตรึมไว้ในงานวิจัยเรื่อง “กันตรึมเพลงพื้นบ้านของชาวเขมรในจังหวัดบุรีรัมย์” โดยศึกษาเพลงกันตรึมในเขตอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 5 คณะ อำเภอประโคนชัย จำนวน 5 คณะ โดยรวบรวมทำนองเพลงและบทเพลงกันตรึม และศึกษาในรูปแบบเนื้อหา ลักษณะคำประพันธ์ ศึกษาลักษณะการขับร้องกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง วิเคราะห์คุณค่าเพลงกันตรึมในด้านสังคมวิทยา และจิตวิทยา

วัฒนา มัคคสมัน (2528 : 41 - 48) ได้ทำการทดลองสอนโน้ตเบื้องต้น โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตัวอย่างประชากรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง โดยกลุ่มควบคุมเรียนด้วยวิธีสอนตามแผนการสอนโน้ตสากลของกระทรวงศึกษาธิการ และกลุ่มทดลองเรียนด้วยวิธีสอนตามแผนการสอนโน้ตสากลโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน ผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยวิธีสอนตามแผนการสอนโน้ตสากลเบื้องต้นโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน กับกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่พฤติกรรมการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

ผกา เบญจกาญจน์ (2529 : 61) ได้กล่าวถึงการละเล่นพื้นบ้านจังหวัดบุรีรัมย์ ไว้ในเอกสารการละเล่นพื้นบ้านจังหวัดบุรีรัมย์ โดยกล่าวถึงการละเล่นพื้นบ้านจังหวัดบุรีรัมย์ทั้งหมด 7 ชุด คือ รวมเผ่าไทยบุรีรัมย์ บุรีรัมย์ตำน้ำกิน เรือมบันโจล (รำเทพประทับทรง) เชิงแห่ไข่มดแดง เรือมตลิ่ง (กะลา) เรือมกอนเตียล (ระบำเสือ) เรือมจับกรับ แต่ละชุดการแสดงได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมา และวิธีการแสดง

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่านาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางเป็นสิ่งที่มีความคุณค่า ควรที่จะอนุรักษ์ รักษาไว้เพื่อให้คงอยู่กับประเทศต่อไป และปัจจุบันนี้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางก็เริ่มที่จะสูญหายไป เพราะขาดผู้ที่เห็นในคุณค่าของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ (Achievement) หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่งซึ่งอาจเป็นผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ตัวที่บ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ เช่น จากการสังเกต หรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนานหรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไปจะพบว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไปมักอยู่ในรูปของเกรดที่ได้มาจากโรงเรียนเนื่องจากให้ผลที่เชื่อถือได้มากกว่าอย่างน้อยก่อนการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ครูจะต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ อีกหลาย ๆ ด้านจึงย่อมดีกว่าการแสดงขนาดของความล้มเหลวหรือความสำเร็จทางเรียน จากการทดสอบนักเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป เพียงครั้งเดียว(อัจฉรา สุขารมณ และอรพินท์ ชูชม. 2530 : 10)

กูด และคนอื่น ๆ (Good and other. 1973 : 7) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ว่า หมายถึง ความสำเร็จ ความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการใช้ทักษะหรือประยุกต์ใช้ความรู้ ต่าง ๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนในวิชาต่าง ๆ ที่ได้

เรียนมาแล้วซึ่งได้จากการทดสอบของครูผู้สอนหรือผู้รับผิดชอบในการสอนหรือทั้งสองอย่างรวมกัน
 กนิษฐา แก้วสวัสดิวงศ์ (2524 : 1 - 6) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง
 ความสามารถของนักเรียนในการตอบแบบสอบถามวัดผลสัมฤทธิ์

สรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนได้รับหลังจาก
 การเรียนรู้แล้ว ซึ่งได้พิจารณาจากผลคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือจาก
 การสังเกตพฤติกรรมและความสำเร็จด้านอื่น ๆ ประกอบ

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

งานวิจัยในประเทศ

ริงเนสส์ (Ringness. 1968 : 141) ศึกษาเกี่ยวกับเด็กระดับแก้ พบว่า พวกที่มีผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาด้านครอบครัวและทางโรงเรียน คือ ขัดขืน มีความพลุ่งพล่านทางอารมณ์
 และมีอาการทางประสาทมากกว่าพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เพราะพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง
 การเรียนสูง จะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตัวเองได้ เข้าสังคมได้ดี และมีความอดทนทาง
 อารมณ์และจิตใจ

ชาร์ (วรณา ทองนุ้ย. 2523 : 13 ; อ้างอิงมาจาก Sarr. 1970 :) ศึกษาปัญหาของ
 นักเรียน โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเพศ อายุ และระดับสติปัญญา พบว่า นักเรียนชั้น 10 ที่มี
 เกณฑ์ภาคเชาวน์ปัญญาต่ำ มีปัญหาด้านต่าง ๆ ทั้งปัญหาเกี่ยวกับตนเอง สุขภาพ ความสัมพันธ์กับ
 เพื่อน ครู อาจารย์ ชีวิตในบ้านและโรงเรียน ปัญหาการเรียน การเงิน การปรับตัว และด้านศาสนา
 มากกว่านักเรียนชั้นเดียวกันที่มีเกณฑ์ภาคเชาวน์ปัญญาสูงประมาณ 10 เท่า และนักเรียนชั้น 11
 ที่มีเกณฑ์ภาคเชาว์ค่อนข้างต่ำ มีปัญหามากกว่านักเรียนที่มีเกณฑ์ภาคเชาว์ค่อนข้างสูง ประมาณ 2
 เท่าครึ่ง

โอโนดา (พวงสร้อย วรกุล. 2522 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Onoda. 1975) ศึกษาพบว่า
 เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตัวเองได้ มีความสัมพันธ์ที่
 ดีกับครู ส่วนคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเป็นคนขี้เกียจ มีความสัมพันธ์กับคนอื่นไม่ดี มีความ
 สับสนวุ่นวายใจ

งานวิจัยในประเทศ

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2515 : 90) ได้ศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ
 การปรับตัว และกิจกรรมในวิทยาลัยครูของนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับปีที่ 2 ที่
 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียง
 เหนือ จำนวน 510 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีปัญหา
 มากกว่านักศึกษาที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ยุพิน นิสัยนต์ (2515 : 85) ได้ศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การ
 ปรับตัว และกิจกรรมในวิทยาลัยของนักศึกษาวิทยาลัยครู ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับปีที่ 2
 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำในจังหวัดพระนครและธนบุรี ผลการศึกษา

พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะประสบปัญหาต่าง ๆ มากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

สมศักดิ์ ลีภาสุรพิสุทธิ์ (2518 : 65 - 66) ศึกษาปัญหาด้านการเรียน สังคม และส่วนตัวของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 2 พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีปัญหาทั้ง 3 ด้าน มากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยจะเห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีผลต่อสุขภาพจิต การรับรู้ตนเอง ดังนั้นจึงน่าจะมีอิทธิพลต่อค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

5.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

รูช (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 41 ; อ้างอิงมาจาก Ruch. 1953) กล่าวว่า บุคลิกภาพคือตัวเราทั้งตัวหรืออวัยวะที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมา นั้น จะเป็นกระเจงกาทิสัยที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ

อลพอร์ต (Allport. 1975 : 28) ได้อธิบายว่า บุคลิกภาพเป็นระบบการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล และเป็นตัวกำหนดลักษณะนิสัย (Traits) ประจำตัวของบุคคลนั้นทั้งหมด

ฮิลการ์ด และแอทกินสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 41 ; อ้างอิงมาจาก Hilgard and Atkinson. 1967) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะรวมของบุคคลและวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมของเขา

แอทกินสัน และคณะ (Atkinson et.al.1983 : 36) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง แบบแผนคุณลักษณะของพฤติกรรมและวิธีในการคิด ซึ่งมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของบุคคล

สายสุรี จุติกุล (2511 : 8) กล่าวว่าบุคลิกภาพ หมายถึง ส่วนต่าง ๆ ของบุคคลที่รวมกันแล้วทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากบุคคลอื่น ส่วนต่าง ๆ นั้น ได้แก่ อุปนิสัย นิสัยใจคอ ทัศนคติ วิธีการปรับตัว โครงสร้างของร่างกาย ซึ่งส่วนต่าง ๆ เหล่านี้จัดเป็นลักษณะที่สำคัญของแต่ละบุคคล

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2520 : 3) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยที่รวมเป็นแบบฉบับเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล และเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งพิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้น

สุชา จันทน์เอม (2535 : 5) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า คือ หมวดหมู่ของลักษณะต่าง ๆ ที่รวมกัน และแสดงลักษณะที่เป็นเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2536 : 5) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า คือ ลักษณะเฉพาะตัวของมนุษย์ในด้ายต่าง ๆ ทั้งส่วนภายนอกและส่วนภายใน ส่วนภายนอก คือ ส่วนที่มองเห็นชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กิริยามารยาท การแต่งตัว วิธีการพูด ฯลฯ ส่วนภายใน คือ ส่วนที่มอง

เห็นได้ยาก แต่อาจทราบได้จากการอนุมาน เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะอารมณ์ประจำตัว
ค่านิยม ความสนใจ

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2537 : 8) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า คือ คุณลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลแสดงออกโดยพฤติกรรมที่บุคคลนั้นมีต่อสิ่งแวดล้อมที่ตนเผชิญอยู่ และพฤติกรรมนี้จะคงเส้นคงวาพอสมควร

จากความหมายและคำจำกัดความที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ เป็นลักษณะที่แสดงถึงเอกลักษณ์ ลักษณะต่าง ๆ ของบุคคล ทั้งทางร่างกาย จิตใจ การกระทำ ตลอดจนการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมรอบตัว

5.1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

ฉลอง ภิรมย์รัตน์ (2521 : 29 - 30) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ มี 2 ปัจจัยใหญ่ ๆ คือ

1. องค์ประกอบด้านพันธุกรรม เป็นการถ่ายทอดยีนส์จากพ่อแม่ หรือบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลาน ได้แก่ ลักษณะทางด้านรูปร่าง หน้าตา ท่าทาง ผิวพรรณ อารมณ์ ตลอดจนระบบประสาทและระบบโลหิต ซึ่งเป็นลักษณะที่ติดตัวมาแต่กำเนิด

2. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นธรรมชาติและสภาพวัฒนธรรม ประเพณี กฎเกณฑ์ ระเบียบต่าง ๆ ในสังคมที่บุคคลเกี่ยวข้องอยู่ เป็นผลให้เกิดการเรียนรู้และการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ได้แก่ ลมฟ้าอากาศ ที่อยู่อาศัย อาหาร ตลอดจนบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมนี้มีผลทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้บุคลิกภาพของคนแตกต่างกัน

กาญจนา คำสุวรรณ (2524 : 194 - 195) ได้กล่าวถึงลักษณะของประสบการณ์ที่มีผลต่อบุคลิกภาพของบุคคลไว้ดังนี้

1. ประสบการณ์รวมทางวัฒนธรรม เป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับเหมือนกันหรือต่างกัน มีผลให้บุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน ตามความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ประเพณี และคำสอนของสังคมนั้น

2. ประสบการณ์เฉพาะตัว เป็นอิทธิพลที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่แตกต่างกัน มีผลให้บุคคลแต่ละคนได้รับการหล่อหลอมบุคลิกภาพไม่เหมือนกัน ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ได้รับความรัก เอาใจใส่ดูแล ให้กำลังใจก็จะพัฒนาบุคลิกภาพไปในทางที่เหมาะสม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเหตุผล และมองโลกในแง่ดี ในขณะที่ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หรือเข้มงวด จะมีบุคลิกภาพไปในทางตรงกันข้าม มีความก้าวร้าว ไม่ไว้วางใจคน หวาดระแวง มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสังคม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 44) กล่าวว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ ประกอบด้วย

1. พันธุกรรม สิ่งที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม ส่วนมากเป็นลักษณะทางกาย เช่น ความสูง ต่ำ ลักษณะเส้นผม สีของผิว ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด และข้อบกพร่องทางร่างกาย

บางชนิด เช่น ตาบอดสี ศีรษะล้าน นิ้วเกิน มือติดกัน ซึ่งลักษณะทางกายนี้เป็นอิทธิพลของพันธุกรรม ที่มีต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของมนุษย์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และบุคลิกภาพ สำหรับสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการพัฒนาการทางร่างกาย ทางจิตใจ และบุคลิกภาพ คือ บุคคลที่อยู่รอบตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคนและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์คนอื่น ๆ นี้จะมีอิทธิพลมากต่อการพัฒนาทางบุคลิกภาพ ทักษะ และพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์

3. ช่วงเวลาในชีวิตของมนุษย์ แสดงถึงระดับพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ อันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน และแม้ว่าระยะสำคัญของพัฒนาการของมนุษย์ส่วนมากจะอยู่ในช่วงชีวิตวัยเด็กเป็นส่วนมาก

5.1.3 ประเภทของบุคลิกภาพ

จุง (กันยา สุวรรณแสง. 2531 : 179 ; อ้างอิงมาจาก Jung. 1974 : 431) ได้แบ่งประเภทของบุคลิกภาพไว้ดังนี้ คือ

1. บุคคลประเภทเก็บตัว (Introvert) มีความสนใจในตนเอง เชื่อมมั่นในความนึกคิดของตนเองมาก คิดถึงตนเองเป็นสำคัญ เห็นแก่ตัว ชอบเลี่ยงจากการที่จะต้องติดต่อกับสังคม ชอบอยู่คนเดียว หลีกเลี่ยงการติดต่อกับคนหมู่มาก มีอารมณ์คงที่ เก็บความรู้สึกเก่ง ไม่ชอบแสดงอารมณ์ มักใจลอย ชอบฝัน ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวค่อนข้างยาก ถ้าเกิดวิปริตทางใจมักจะเป็นประเภทวิตกกังวล

2. บุคคลที่ชอบแสดงตัว (Extrovert) เป็นพวกที่มีความสนใจสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเองมากกว่าตนเอง มีความตื่นตัวต่อสิ่งแวดล้อม มีความสุขที่จะเข้าสังคม ชอบสมาคมอยู่ในหมู่เพื่อน อารมณ์เปลี่ยนแปลงเห็นได้ชัดเจน ชอบกระทำการต่าง ๆ โดยไม่มีแผนล่วงหน้า ชอบกิจกรรมการเคลื่อนไหว ปรับตัวได้เร็วทำให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ดี ถ้าวิปริตทางจิต เป็นประเภท Hysteria

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบแสดงตัว และแบบเก็บตัว จะเห็นได้ว่าบุคลิกภาพแบบแสดงตัว เป็นบุคลิกภาพที่ชอบเข้าสังคม เปิดเผย สามารถปรับตัวให้เข้าได้ทุกสถานการณ์ ส่วนบุคลิกภาพแบบเก็บตัว เป็นบุคลิกภาพที่ไม่ชอบสมาคมกับคนอื่น ขาดความยืดหยุ่น และตัดสินใจอะไรโดยใช้ตัวเองเป็นหลัก ซึ่งบุคลิกภาพดังกล่าวนี้จะมีอิทธิพลต่อการเรียน การปรับตัว ของนักศึกษา

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

งานวิจัยต่างประเทศ

ลินส์ (Lynn. 1959 : 213 - 216) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาชาย หญิง ชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัย เอกซิเตอร์ จำนวน 211 คน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแสดงตัว ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับสติปัญญา และพบว่า ผู้ที่มีการเรียนดีได้คะแนนด้านความอ่อนไหวสูง และด้านการแสดงตัวต่ำ

ลินส์ และกอร์ดอน (Lynn and Gordon. 1961 : 194 - 195) ได้ใช้แบบทดสอบวัดเชาว์ปัญญาของราเวน วัดนักศึกษาจำนวน 60 คน ที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวกับเชาว์ปัญญาไม่มีความสัมพันธ์กันและพบว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว

เบริน (Byrne. 1966 : 153 - 154) ได้ทำการวิจัยกับนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพประเภทแสดงตัวและเก็บตัว โดยให้ทำงานกิจกรรมเสริมหลักสูตรในสภาพที่ทำงานเป็นกลุ่ม และสภาพที่ทำงานเป็นรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวทำงานได้ผลดีในกิจกรรมประเภทที่มีการกระทำร่วมกันในกลุ่ม มีการปะทะสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ส่วนนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวทำงานได้ผลดีในกิจกรรมประเภทต้องทำงานเป็นรายบุคคล

ริดดิ้ง (Ridding. 1966 : 397 - 398) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย หญิง อายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป จำนวน 600 คน ผลการวิจัยพบว่า ความมั่นคงทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กัน ส่วนการแสดงตัวมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง แต่การเก็บตัวมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์การเรียนต่ำ และพบว่าเด็กแสดงตัวมักจะเรียนอ่อนในวิชาคณิตศาสตร์ และเด็กหญิงจะมีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็กชาย

แฮร์ริส และคนอื่น ๆ (Harris and other. 1969 : 219 - 302) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะแสดงตัว - เก็บตัว กลุ่มละ 52 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านและแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพของแคลเทิล ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะแสดงตัว - เก็บตัว กับความสามารถในการอ่านมีค่าสหสัมพันธ์ต่ำ แต่ความสามารถในการอ่านของเด็กมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เมื่อเด็กมีลักษณะเก็บตัวมากขึ้น

บาเกลย์ และอีเวน (Bagley and Evan. 1975 : 117 - 119) ได้ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัว - เก็บตัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนที่มีอายุ 14 - 15 ปี เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสำรวจบุคลิกภาพของไอแซงค์ พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัว และเก็บตัว มีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน และนักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัวมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะเก็บตัว

ทาร์ป (Tharp. 1993 : 92 - 93) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาในมหาวิทยาลัย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาชีววิทยาทั่วไปในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ในสหรัฐอเมริกา โดยใช้แบบวัดบุคลิกภาพ เอ็มบีทีไอ (MBTI) ผลการศึกษาพบว่า ผู้มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยาสูง และผู้มีบุคลิกภาพแบบรับรู้จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยาต่ำ

งานวิจัยในประเทศ

วันเพ็ญ อายุการ (2512 : 102) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว การยอมรับตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยศึกษากับเด็กวัยรุ่นชาย จำนวน 184 คน หญิง 123 คน อายุระหว่าง 13 - 20 ปี ใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพและมาตราส่วนประมาณค่า

การยอมรับตนเอง พบว่า เด็กชายมีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็กหญิง และผู้ที่มีลักษณะแสดงตัวสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ได้ง่ายและเป็นผู้นำที่ดี

ซูซีฟ อ่อนโคสูง (2516 : 89) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเอง กับคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2514 กับนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2515 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัฐบาลในภาคการศึกษา 11 จำนวน 300 คน พบว่าความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์แบบเส้นตรงกับบุคลิกภาพแสดงตัว แต่ไม่มีความสัมพันธ์ในทางผกผันกับความวิตกกังวล ส่วนความวิตกกังวลสัมพันธ์ในทางผกผันกับบุคลิกภาพการแสดงตัว และยังพบอีกว่าเด็กชายมีความเชื่อมั่นในตนเองและมีบุคลิกภาพแสดงตัวสูงกว่าเด็กหญิง และเด็กที่ผู้ปกครองรับราชการหรือค้าขายมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่า เด็กที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่น

อัจฉรา เปรมเปื่องเวส (2517 : 93) ได้ทำการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว เก็บตัว ความเกรงใจและการพึ่งพาตนเอง โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ในวิทยาลัยครูภูเก็ต จำนวน 204 คน ผลการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการพึ่งตนเอง และความเกรงใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่าความเกรงใจและการพึ่งตนเองมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อุไร สิงห์โต (2521 : 185) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแสดงตัว กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายและหญิง อายุระหว่าง 15 - 17 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนรัฐบาล 2 แห่ง จำนวน 160 คน ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

รัตนวดี รอดภิรมย์ (2533 : 78 - 79) ได้ศึกษาพฤติกรรมการช่วยเหลือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาแบบใช้อำนาจ กึ่งตามใจ มีพฤติกรรมการช่วยเหลือสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ หรือแบบตามใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาแบบตามใจ และแบบใช้อำนาจ มีพฤติกรรมการช่วยเหลือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศพบว่าบุคลิกภาพแบบแสดงตัวสามารถปรับตัว พึ่งตนเองได้ดีกว่าบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์

6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์

6.1.1 ความหมายของทัศนคติ

โรเคช (Rokeach. 1979 : 112) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นการผสมผสาน หรือจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

ฟอสเตอร์ (Foster. 1961 : 131) กล่าวว่า ทักษะเป็นผลมาจากการเรียนรู้ และจากประสบการณ์ที่แต่ละคนมีอยู่ ทักษะเป็นสิ่งที่มียุทธพลต่อบุคคลมาก เป็นสิ่งที่ตัดสินว่า บุคคลนั้นรู้สึกรู้สียงไร และควรทำอะไรในสถานการณ์ต่าง ๆ ของชีวิตของเขา ทักษะเป็นตัวนำบุคคลให้ประพฤติปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อความคิดและกำหนดพฤติกรรมของบุคคลนั้นไม่มากนัก

เชดคัทซ์ โฆวาสิษฐ์ (2520 : 38) กล่าวว่า ทักษะ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุน หรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม

พัชนี วรกวิน (2522 : 60) กล่าวว่า ทักษะ คือ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อหรือแนวโน้มที่พร้อมจะกระทำต่อสิ่งแวดล้อมในการตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 230 - 231) กล่าวว่า ทักษะ คือ ความพร้อมของร่างกายและจิตใจที่มีแนวโน้มจะตอบสนองต่อสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ใด ๆ ด้วยการเข้าหา หรือถอยหนีออกไป ทักษะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ทักษะทางบวก หรือทักษะที่ดี หมายถึง แนวโน้มที่อินทรีย์จะเข้าหาสิ่งเร้า หรือสถานการณ์นั้น เนื่องจากความชอบหรือความพอใจและทักษะทางลบ หรือทักษะที่ไม่ดี หมายถึง แนวโน้มที่อินทรีย์จะถอยหนีจากสิ่งเร้า หรือสถานการณ์นั้น ๆ เนื่องจากความไม่ชอบหรือความไม่พอใจ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ทักษะ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นตัวกำหนดแนวโน้มในการตอบสนองหรือแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้นในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

6.1.2 องค์ประกอบของทักษะ

เชฟเวอร์ (Shaver. 1977 : 170) ได้กล่าวว่าทักษะประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ (Cognitive Component) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวข้องวัตถุ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นด้วย

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าที่เขารับรู้ อาจเป็นไปในทางที่ดี หรือไม่ดี ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งใด บุคคลก็จะไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใด ก็จะเกิดความชอบต่อสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มที่จะกระทำ (Behavioral Component) หมายถึง ความโน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตน คือ การยอมรับหรือไม่ยอมรับ ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ

องค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้ จะต้องมีความสอดคล้องกัน ถ้าองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป ทักษะของบุคคลนั้นก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย

6.1.3 ความหมายของทัศนคติต่อการเรียน

ศิริรัตน์ ภูสกุลเจริญศักดิ์ (2529 : 31) ได้ให้ความหมายของทัศนคติต่อการเรียนว่า หมายถึง ความคิดเห็น หรือความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ในเรื่องการเรียน อันเกี่ยวกับตัวครู การศึกษาและเพื่อน มีการแสดงออกในรูปพฤติกรรม 2 ลักษณะ คือ

1. ทัศนคติที่ดีต่อการเรียน หรือทัศนคติทางบวก (Positive Attitude) นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะพึงพอใจในการเรียน สนใจการเรียนมีความรู้สึกว่าเป็นบุคคลที่น่าเคารพสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดีเห็นคุณค่าการศึกษาและเห็นว่าเพื่อนให้ความช่วยเหลือในเรื่องการเรียน

2. ทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียน หรือทัศนคติในทางลบ (Negative Attitude) นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะความไม่พึงพอใจ ไม่ชอบการเรียน ไม่ชอบครู ไม่ชอบเพื่อน ทำให้เกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย ขาดเรียนบ่อย ๆ

สุดฤทัย มุขยวงศา (2533 : 7) ได้อธิบายทัศนคติในการเรียนว่าเป็นสภาพทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก เพื่อตอบสนองต่อครู โรงเรียน และระบบการศึกษา เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ ซึ่งอาจแสดงออกได้ 2 ด้าน คือ

1. ทัศนคติที่ดีต่อการเรียน นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจสนใจมาเรียนอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับในความสามารถและวิธีการสอนของครู เห็นคุณค่าของการศึกษา

2. ทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียน นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะที่ไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบครู ไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียนบ่อย ๆ ไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา

สรุปความหมายของทัศนคติต่อการเรียนได้ว่า หมายถึง ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ ของนักเรียนนักศึกษาที่มีต่อประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการเรียนไม่ว่าจะเป็นครู เพื่อน วิชาที่เรียน สภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนและที่บ้าน ซึ่งส่งผลให้แสดงพฤติกรรมออกมา 2 ลักษณะ คือ ทัศนคติที่ดีต่อการเรียน และทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียน

6.1.4 อิทธิพลของทัศนคติต่อการเรียนการสอน

ปราณี รามสูตร (2528 : 193 - 194) กล่าวถึง อิทธิพลของทัศนคติที่มีต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ทัศนคติมีผลต่อวิชาที่เรียนที่ชอบหรือไม่ชอบ เช่น นักเรียนชอบครูคนหนึ่งมาก เมื่อรู้ว่าครูคนนั้นสอนวิชาใด นักเรียนก็อยากเรียนด้วย ทำให้เกิดความชอบในวิชานั้น มีทัศนคติที่ดีต่อวิชานั้น ถ้าเขาเรียนวิชาดังกล่าว ย่อมมีแนวโน้มว่าเขาจะต้องพยายามเรียนให้ได้ผลดี

2. ทัศนคติมีผลต่อการใส่ใจในการเรียน เช่น ถ้านักเรียนไม่ชอบวิชาใดไม่ชอบครูผู้สอนวิชาใด นักเรียนก็มักไม่สนใจเรียนวิชานั้นไม่เข้าชั้นเรียนเมื่อถึงชั่วโมงเรียนวิชานั้นไม่ทำการบ้านหากนักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียนหรือคณะครูเป็นส่วนรวมจะไม่เอาใจใส่ในการเรียนไม่ว่าวิชาใด

3. ทัศนคติมีผลต่อการรับรู้ บุคคลรับรู้ หรือแปลความหมายสิ่งเร้าตามทัศนคติของคนที่มีแต่สิ่งเร้านั้น และมีผลสะท้อนไปสู่การเรียนรู้ในที่สุด เช่น แสงดาวถูกครูถามด้วยความเป็นห่วงว่าทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์เสร็จหรือไม่ แสงดาวแปลความหมายว่าครูจับผิด เพราะแสงดาวไม่ชอบครูอยู่เดิมแล้ว ทำให้ไม่อยากเรียนวิชาคณิตศาสตร์

4. ทักษะที่มีอิทธิพลทำให้บุคคลมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ได้ผลดี เช่น นักเรียนรักครู ชอบวิชาที่ครูสอน เมื่อเริ่มต้นเรียนก็อาจตั้งจุดหมายไว้ในใจว่า วิชานี้เขาจะต้องทำอะไรสูง การตั้งจุดหมายเช่นนี้เป็นแรงจูงใจที่สำคัญมากที่จะผลักดันให้นักเรียนตั้งใจเรียน ตั้งใจศึกษาหาความรู้ ส่งผลสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการเรียนรู้ท้ายที่สุด

6.1.4 แนวคิดและทัศนคติเกี่ยวกับนาฏศิลป์

ประธาน บริบูรณ์นางกูร (2527 : 34) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการอนุรักษ์ หาแนวทางที่จะส่งเสริม ป้องกัน และรักษานาฏศิลป์ให้เสื่อมสูญ อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาให้นาฏศิลป์เป็นที่นิยมควบคู่ไปกับสังคมไทยตลอดไป แนวคิดนี้จึงเป็นการมุ่งให้คนไทยได้เห็นคุณค่า มีความรัก และสนใจเข้าร่วมนาฏศิลป์ด้วยความซาบซึ้งและชื่นชม ดังนี้

1. ต้องมีการสะสม และถ่ายทอดการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ในโรงเรียน
2. จะต้องคิดค้น และปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยยึดรูปแบบเดิมไว้ให้มาก
3. พยายามให้ทุกคนในชาติมีส่วนร่วมในการส่งเสริม เผยแพร่ โดยการจัดให้มีการเรียนในโรงเรียน
4. ยกย่องค่านิยมและทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ให้เป็นที่ยอมรับของคนในสังคมให้มากขึ้น
5. ชี้ให้ผู้รู้ หรือผู้ที่มิชอบต่อสังคม เห็นความสำคัญ จริงจัง และจริงจังต่อการพัฒนานาฏศิลป์
6. สร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนนาฏศิลป์ ให้กว้างขวางและทั่วถึงถ้าได้จัดสภาพแวดล้อมให้นักเรียนได้รู้จักและคุ้นเคยกับการเรียนนาฏศิลป์แล้วก็จะช่วยให้คนไทยเข้าใจ และรักการเรียนนาฏศิลป์มากยิ่งขึ้น และเมื่อมีความสามารถในด้านนาฏศิลป์มาก ก็สามารถนำนาฏศิลป์ไปใช้ประกอบเป็นวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมนาฏศิลป์ควรมีทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียน และกิจกรรมเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน รวมทั้งการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้วย

6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

นิล, กิล และทิสเมอร์ (Neale, Gill and Tismer. 1970 : 237) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 6 ชาย 105 คน หญิง 110 คน ผลการวิจัยพบว่าทัศนคติต่อการเรียนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เบรดโซ (Bledsoe. 1971 : 121 - 122) ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียน โดยวิธีสังเกตครูที่สอนในชั้นเรียน และการให้คะแนนการสังเกต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 4,368 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อครูต่างกัน กลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนสูงมีทัศนคติที่ดีกว่ากลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ

คอยโว (Koivo. 1983 : 2624 - A) ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัย และทัศนคติในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีคะแนนนิสัย และทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

งานวิจัยในประเทศ

ประดิษฐ์ อินทนิล (2521 : 89) ได้ทำการวิจัยเรื่องเจตคติต่อดนตรีไทยของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนกลางในปีการศึกษา 2520 พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติต่อดนตรีไทย แต่นิสิตนักศึกษาหญิงมีเจตคติต่อดนตรีไทยมากกว่านิสิตนักศึกษาชาย นอกจากนี้ยังพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ทางดนตรีไทยในมหาวิทยาลัย และสิ่งแวดล้อมทางดนตรีไทย ส่งผลต่อเจตคติทางดนตรีไทยของนิสิตนักศึกษาด้วย

เสาวณีย์ ศศิวิมล (2528 : 116) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ และทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 606 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เฉลิมพล งามสุทธิ (2535 : 69) ได้ทำการสำรวจทัศนคติของผู้ที่ศึกษาดนตรีไทยเกี่ยวกับการศึกษาไทยในประเทศไทย พบว่าทัศนคติต่อการสนับสนุนการศึกษาวิชาดนตรีไทยไม่แตกต่างกัน

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าทัศนคติต่อการเรียนของผู้เรียนนั้นเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เพราะถ้าผู้เรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนในวิชาใดแล้ว ก็จะไม่สนใจวิชานั้น ๆ

ดังนั้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยคาดว่า ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ น่าจะมีความสัมพันธ์กับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นนักศึกษาภาคปกติระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ปีการศึกษา 2542 จำนวน 330 คน เป็นนักศึกษาชาย 28 คน และนักศึกษาหญิง 302 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาภาคปกติระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ปีการศึกษา 2542 จำนวน 330 คน เป็นนักศึกษาชาย 28 คน และนักศึกษาหญิง 302 คน ที่เป็นประชากรทั้งหมด ซึ่งจำแนกตามสถาบันราชภัฏและระดับชั้นได้ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตาม ที่ตั้งของสถาบัน ชั้นปี และเพศ

สถาบันราชภัฏ	ชั้น	เพศ		รวม
		ชาย	หญิง	
ฉะเชิงเทรา	ปีที่ 1	1	7	8
	ปีที่ 2	-	-	-
	ปีที่ 3	-	14	14
	ปีที่ 4	-	-	-
พระนครศรีอยุธยา	ปีที่ 1	-	-	-
	ปีที่ 2	2	9	11
	ปีที่ 3	1	5	6
	ปีที่ 4	-	-	-
เพชรบุรีวิทยาลัยการณ	ปีที่ 1	-	-	-
	ปีที่ 2	-	-	-
	ปีที่ 3	-	9	9
	ปีที่ 4	-	-	-

ตาราง 1 (ต่อ)

สถาบันราชภัฏ	ชั้น	เพศ		รวม
		ชาย	หญิง	
บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา	ชั้นปีที่ 1	-	-	-
	ชั้นปีที่ 2	3	14	17
	ชั้นปีที่ 3	1	9	10
	ชั้นปีที่ 4	-	10	10
พระนคร	ชั้นปีที่ 1	-	28	28
	ชั้นปีที่ 2	-	-	-
	ชั้นปีที่ 3	2	10	12
	ชั้นปีที่ 4	1	11	12
สวนสุนันทา	ชั้นปีที่ 1	3	22	25
	ชั้นปีที่ 2	2	24	26
	ชั้นปีที่ 3	5	25	30
	ชั้นปีที่ 4	3	26	29
จันทระเกษม	ชั้นปีที่ 1	-	25	25
	ชั้นปีที่ 2	4	26	30
	ชั้นปีที่ 3	-	28	28
	ชั้นปีที่ 4	-	-	-
รวม		28	302	330

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับ
ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลด้านส่วนตัวของนักศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิภาพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์

ตอนที่ 4 แบบสอบถามค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

วิธีสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลด้านส่วนตัวของนักศึกษา

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลด้านส่วนตัวของนักศึกษา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา เมื่ออ่านแล้ว

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐

1. คะแนนเฉลี่ยสะสม (G.P.A.) ของภาคเรียนที่ 1 / 2541

- ☐ ต่ำกว่า 2.00
- ☐ ระหว่าง 2.01 - 3.00
- ☐ 3.01 ขึ้นไป

2. อาชีพบิดามารดา

2.1 อาชีพบิดา

- ☐ เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน
- ☐ ไม่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน

2.2 อาชีพของมารดา

- ☐ เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน
- ☐ ไม่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน

3. ในวัยเด็กนักศึกษาเคยได้รับถ่ายทอดนาฏศิลป์พื้นบ้าน

- ☐ เคย
- ☐ ไม่เคย

4. ขณะนี้นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ที่

- ☐ สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา
- ☐ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- ☐ สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาฉะเชิงเทรา
- ☐ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- ☐ สถาบันราชภัฏพระนคร
- ☐ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
- ☐ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

5. นักศึกษาเคยได้ร่วมแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านประเภทเพลงพื้นบ้านกับสถานศึกษา

- ☐ เคย
- ☐ ไม่เคย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1.2.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

1.2.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามบุคลิกภาพของ สมจิต อภิชนาพงศ์ (2523 : 73 - 75) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพ จำนวน 27 ข้อ

1.2.3 นำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุวดี เทียรชมประสิทธิ์ เพื่อตรวจหาความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปแก้ไขก่อนนำไปใช้

1.2.4 นำแบบสอบถามบุคลิกภาพ จำนวน 27 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 สถาบันราชภัฏนครปฐม จำนวน 36 คน และ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาความเที่ยงตรง โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามรายข้อ กับคะแนนรวมทั้งหมดด้วยวิธี Item Total Correlation แล้วนำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายข้อ โดยใช้ t - test โดยเลือกเฉพาะที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 16 ข้อ มาใช้เป็นแบบสอบถาม

1.2.5 หาความเชื่อมั่นในแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(α- Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 132 - 133) ซึ่งได้แบบสอบถามบุคลิกภาพมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6557

1.2.6 ลักษณะของแบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของนักศึกษาขอให้นักศึกษาอ่านข้อความดังกล่าวแล้วพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อเป็นจริงตรงกับกรกระทำที่ปฏิบัติอยู่มากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการเพียงช่องเดียว

จริงที่สุด	หมายถึง ตรงกับการกระทำของนักศึกษามากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง ตรงกับการกระทำของนักศึกษามาก
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	หมายถึง บางครั้งตรงกับการกระทำของนักศึกษา บางครั้งไม่ตรงกับกรกระทำของนักศึกษา
จริงน้อย	หมายถึง ตรงกับการกระทำของนักศึกษาน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ตรงกับการกระทำของนักศึกษาน้อยมากแทบจะไม่ตรงเลย

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง มาก	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ข้าพเจ้ามีลักษณะเป็นผู้นำ มากกว่าผู้ตาม.....					
00	ข้าพเจ้าไม่กล้าพูดต่อหน้าคน มาก ๆ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจสอบและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

1. ข้อที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ แสดงตัว ให้คะแนนดังนี้

- จริงที่สุด ให้ 4 คะแนน
- จริงมาก ให้ 3 คะแนน
- จริงบ้างไม่จริงบ้าง ให้ 2 คะแนน
- จริงน้อย ให้ 1 คะแนน
- จริงน้อยที่สุด ให้ 0 คะแนน

2. ข้อความที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เก็บตัว ให้คะแนนดังนี้

- จริงที่สุด ให้ 0 คะแนน
- จริงมาก ให้ 1 คะแนน
- จริงบ้างไม่จริงบ้าง ให้ 2 คะแนน
- จริงน้อย ให้ 3 คะแนน
- จริงน้อยที่สุด ให้ 4 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายบุคลิกภาพ (สมจิต อภิชนาพงศ์. 2523 : 73 - 75)

- ผู้ที่ได้คะแนน 0 - 41 มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว
- ผู้ที่ได้คะแนน 42 ขึ้นไป มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาปริมาณศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์

3.2 ศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ แล้วนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจำนวน 38 ข้อ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้แล้วนำไปปรับปรุงก่อนนำไปใช้

3.4 นำแบบสอบถาม จำนวน 38 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 สถาบันราชภัฏนครปฐม

จำนวน 36 คน และ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 4 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้นจำนวน 40 คน จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจได้เข้ามาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดลงมาถึงคะแนนต่ำสุด นำนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มคะแนนสูง 25 % และนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มคะแนนต่ำ 25 % เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายข้อ โดยใช้ t - test โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 21 ข้อ

3.5 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9137

3.6 ลักษณะแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อการเรียนนาฏศิลป์

ตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติ

ก. ด้านความรู้

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของนักศึกษา ขอให้นักศึกษาอ่านข้อความแล้ว โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการเพียง ช่องเดียว ที่ตรงกับความคิดของนักศึกษามากที่สุด

- | | |
|----------------------|---|
| เห็นด้วยอย่างยิ่ง | หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดของนักศึกษามากที่สุด |
| เห็นด้วย | หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดของนักศึกษามาก |
| ไม่แน่ใจ | หมายถึง ข้อความนั้นบางครั้งตรงกับความคิดของนักศึกษาบ้าง และ บางครั้งไม่ตรงกับความคิดของนักศึกษา |
| ไม่เห็นด้วย | หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของนักศึกษามาก |
| ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง | หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของนักศึกษามากที่สุด |

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
0	วิชานาฏศิลป์เป็นวิชาที่สำคัญ มี คุณค่าในการอนุรักษ์ศิลป วัฒนธรรมของชาติ.....					

ข. ด้านความรู้สึก

คำชี้แจง ให้นักศึกษาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักศึกษามากที่สุด

- | | |
|-----------|--|
| มากที่สุด | หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักศึกษามากที่สุด |
| มาก | หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักศึกษามาก |
| ปานกลาง | หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักศึกษาบ้างแต่ไม่มากนัก |

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักศึกษาน้อย
 น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักศึกษาน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าชอบเรียนวิชานาฏศิลป์....					

ค. ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง ให้นักศึกษาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของนักศึกษาในด้านการเรียนนาฏศิลป์

เป็นประจำ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของนักศึกษาทุกครั้ง

บ่อยครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของนักศึกษาน้อยมาก แต่ไม่ทุกครั้ง

บางครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของนักศึกษานาน และบางครั้งก็ไม่ตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของนักศึกษา

นาน ๆ ครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของนักศึกษาน้อยครั้ง

ไม่เคยเลย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของนักศึกษาน้อยครั้งจนเกือบจะไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
0	ข้าพเจ้ามักได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนของสถาบันในการแสดงงานพิธีต่าง ๆ.....					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มากที่สุด	เป็นประจำ	ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วย	มาก	บ่อยครั้ง	ให้ 4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ปานกลาง	บางครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	น้อย	นาน ๆ ครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	ไม่เคยเลย	ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มากที่สุด	เป็นประจำ	ให้ 1 คะแนน
เห็นด้วย	มาก	บ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ปานกลาง	บางครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	น้อย	นานๆครั้ง	ให้ 4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	ไม่เคยเลย	ให้ 5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย แบ่งตามแนวของเบสท์ (Best. 1981 : 204 - 205)

คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึง	มีทัศนคติในระดับไม่ดีอย่างยิ่ง
คะแนนเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	มีทัศนคติในระดับไม่ดี
คะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	มีทัศนคติในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายถึง	มีทัศนคติในระดับดี
คะแนนเฉลี่ย	4.50 - 5.50	หมายถึง	มีทัศนคติในระดับดีมาก

ตอนที่ 4 แบบสอบถามค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง เป็นแบบสอบถามที่เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 ศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ นำแบบสอบถามค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางที่สร้างขึ้น จำนวน 29 ข้อ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทางด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้

4.3 นำแบบสอบถามค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง จำนวน 29 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 สถาบันราชภัฏนครปฐม จำนวน 36 คน และสถาบันราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 4 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้นจำนวน 40 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจได้มาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดลงมาถึงคะแนนต่ำสุด นำนักศึกษาที่อยู่กลุ่มคะแนนสูง 25% และนักศึกษาที่อยู่กลุ่มคะแนนต่ำ 25% เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายข้อ โดยใช้ t - test เลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้เป็นแบบสอบถาม ได้จำนวน 15 ข้อ

4.5 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9111

4.6 ลักษณะของแบบสอบถามค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ที่มี 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ขอให้ศึกษาคำอ่านข้อความแล้วพิจารณาว่าข้อความใดตรงกับความคิดความรู้สึก ของนักศึกษามากที่สุด แล้วตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องที่ต้องการ เพียงข้อละเครื่องหมายเดียวเท่านั้น

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับความคิดความรู้สึกของนักศึกษามากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับความคิดความรู้สึกของนักศึกษามาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับความคิดความรู้สึกของนักศึกษาน้อย ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับความคิดความรู้สึกของนักศึกษาน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับความคิดความรู้สึกของนักศึกษาน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง เป็นมรดกที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม.....					
00	นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง เป็นการแสดงที่ไม่น่าสนใจ...					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามเกี่ยวกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้ 5 คะแนน
จริง	ให้ 4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้ 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้ 2 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้ 1 คะแนน
จริง	ให้ 2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้ 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้ 4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้ 5 คะแนน

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินงานเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากอธิการบดีสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ระหว่างวันที่ 22 พฤศจิกายน 2542 - วันที่ 24 ธันวาคม 2542
3. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามมาได้ 330 ฉบับ ครบ แล้วคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่ตอบครบทุกข้อของนักศึกษา ปรากฏว่าแบบสอบถามสมบูรณ์ทุกฉบับ จึงนำมาตรวจสอบให้คะแนน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. ค้นหาตัวพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ โดยใช้สูตร t-test (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 139-140)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนนักเรียนของกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนนักเรียนของกลุ่มต่ำ

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
(α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 หาความสัมพันธ์ โดยใช้สหสัมพันธ์เพียร์สัน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 153)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y
	N	แทน	จำนวนคนหรือจำนวนคู่ของข้อมูล
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบของตัวแปร X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบของตัวแปร Y
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณของคะแนนตัวแปร X กับคะแนนของตัวแปร Y เป็นคู่ ๆ ในรูปคะแนนดิบ
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนดิบตัวแปร X
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนนดิบตัวแปร Y

3.2 หาตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for WINDOW

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการค้นคว้า

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรอิสระทั้งหมด 20 ตัว ตัวแปรตาม คือ ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมาย ดังนี้

X_1	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
X_2	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง
X_3	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
X_4	แทน	อาชีพของบิดาที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน
X_5	แทน	อาชีพของบิดาที่ไม่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน
X_6	แทน	อาชีพของมารดาที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน
X_7	แทน	อาชีพของมารดาที่ไม่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน
X_8	แทน	ประสบการณ์ในวัยเด็กที่เคยได้ยินได้ฟังและหัดร้องรำเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน จากครอบครัวหรือเพื่อนบ้านใกล้เคียง
X_9	แทน	ประสบการณ์ในวัยเด็กที่ไม่เคยได้ยินได้ฟังและหัดร้องรำเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน จากครอบครัวหรือเพื่อนบ้านใกล้เคียง
X_{10}	แทน	กิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน
X_{11}	แทน	กิจกรรมที่ไม่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน
X_{12}	แทน	สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา
X_{13}	แทน	สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
X_{14}	แทน	สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขต
X_{15}	แทน	สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
X_{16}	แทน	สถาบันราชภัฏพระนคร
X_{17}	แทน	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
X_{18}	แทน	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม
X_{19}	แทน	บุคลิกภาพ
X_{20}	แทน	ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์
Y	แทน	ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง
$\hat{Y}$	แทน	ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ

R^2	แทน	กำลังสองค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F - distribution
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน	Sum of Squares
MS	แทน	Mean Squares
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าพารามิเตอร์
df	แทน	Degree of freedom

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปคือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. การค้นหาตัวพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา ประสบการณ์ในวัยเด็ก ที่ตั้งของสถาบัน และกิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ บุคลิกภาพ ทักษะคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ และค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาค้นคว้า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา ประสบการณ์ในวัยเด็ก กิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน ที่ตั้งของสถาบัน บุคลิกภาพ ทักษะคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ กับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา ประสบการณ์ในวัยเด็ก ที่ตั้งของสถาบัน และกิจกรรมที่เื้อื่อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา ประสบการณ์ในวัยเด็ก ที่ตั้งของสถาบัน และกิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน

ตัวแปร	ระดับของตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ระดับต่ำ	5	1.5
	ระดับปานกลาง	256	77.6
	ระดับสูง	69	20.9
	รวม	330	100
2. อาชีพของบิดา	เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน	7	2.1
	ไม่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน	323	97.9
	รวม	330	100
3. อาชีพของมารดา	เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน	8	2.4
	ไม่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน	322	97.6
	รวม	330	100
4. ประสบการณ์ในวัยเด็ก	เคยได้รับประสบการณ์	221	62.0
	ไม่เคยได้รับประสบการณ์	109	33.0
	รวม	330	100
5. ที่ตั้งของสถาบัน	สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา	22	6.7
	สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	17	5.2
	สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาสงครณ์	9	2.7
	สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	37	11.2
	สถาบันราชภัฏพระนคร	52	15.8
	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	110	33.3
	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	83	25.2
	รวม	330	100
6. กิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์ นาฏศิลป์พื้นบ้าน	เคยได้ร่วมกิจกรรม	202	61.2
	ไม่เคยได้ร่วมกิจกรรม	128	38.8
	รวม	330	100

จากตาราง 2 พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ในเขตภาคกลาง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 330 คน

เมื่อจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.6 รองลงมาได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง คิดเป็นร้อยละ 20.9 และน้อยที่สุด คือนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คิดเป็นร้อยละ 1.5

เมื่อจำแนกตามอาชีพของบิดา อาชีพมารดา พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษามีบิดา มารดามีอาชีพไม่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ 97.9 และ 97.6 รองลงมาคือนักศึกษาที่มีบิดา มารดามีอาชีพเกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ 2.1 และ 2.4

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในวัยเด็ก พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เคยได้ยินได้ฟังและหัดร้องรำเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน จากครอบครัวหรือพื้นบ้านใกล้เคียง คิดเป็นร้อยละ 62.0 รองลงมาได้แก่ นักศึกษาที่ไม่เคยได้ยินได้ฟังและหัดร้องรำเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านจากครอบครัวหรือเพื่อนบ้านใกล้เคียง คิดเป็นร้อยละ 33.0

เมื่อจำแนกตามที่ตั้งของสถาบัน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมา ได้แก่ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม คิดเป็นร้อยละ 25.2 รองลงมา ได้แก่ สถาบันราชภัฏพระนคร คิดเป็นร้อยละ 15.8 รองลงมา ได้แก่ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา คิดเป็นร้อยละ 11.2 รองลงมา ได้แก่ สถาบันราชภัฏราชชนรินทร์ ฉะเชิงเทรา คิดเป็นร้อยละ 6.7 รองลงมา ได้แก่ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา คิดเป็นร้อยละ 5.2 และน้อยที่สุด ได้แก่ สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาณรงค์ คิดเป็นร้อยละ 2.7

เมื่อจำแนกตามกิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เคยได้ร่วมแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านประเภทเพลงพื้นบ้านกับทางสถาบัน คิดเป็นร้อยละ 61.2 รองลงมา เป็นนักศึกษาที่ไม่เคยร่วมแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านประเภทเพลงพื้นบ้านกับทางสถาบัน คิดเป็นร้อยละ 38.8

ตอนที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ บุคลิกภาพทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ และค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ บุคลิกภาพ ทักษะคิดต่อการเรียนนาฏศิลป์ และค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

ตัวแปร	N	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
X_{19} : บุคลิกภาพ	330	43.79	5.87	แสดงตัว
X_{20} : ทักษะคิดต่อการเรียนนาฏศิลป์	330	84.71	7.52	บวก
Y : ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง	330	60.79	6.76	ดี

จากตาราง 3 พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ในเขตภาคกลาง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 330 คน มีค่าเฉลี่ยของบุคลิกภาพ 43.79 แสดงว่า ทักษะคิดต่อการเรียนนาฏศิลป์ มีค่าเฉลี่ย 84.71 แสดงว่ามีทักษะคิดทางบวกต่อการเรียนนาฏศิลป์ ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง มีค่าเฉลี่ย 60.79 แสดงว่ามีค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางในระดับดี

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา ประสบการณ์ในวัยเด็ก กิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน ที่ตั้งของสถาบัน บุคลิกภาพ ทักษะคิดต่อการเรียนนาฏศิลป์ กับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา ประสบการณ์ในวัยเด็ก กิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์
 บ้าน ที่ตั้งของสถาบัน บุคลิกภาพ และทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅	X ₁₆	X ₁₇	X ₁₈	X ₁₉	X ₂₀	Y
X ₁	1.00	.019	-.052	.048	-.048	.048	.007	-.007	-.033	.033	-.075	.075	.007	.007	.027	-.013	-.015	-.035	.075	.371*	.444*
X ₂		1.00	-.231*	-.064	-.154*	.154*	-.142	.142*	.071	-.071	.105	-.105	-.033	-.029	-.021	-.044	.014	.123*	-.105	.038	-.038
X ₃			1.00	-.956	.022	-.022	.010	-.010	-.055	.055	.040	-.040	.056	.092	-.088	.007	.133*	.041	-.040	-.112*	-.071
X ₄				1.00	.024	-.024	.033	-.033	.035	-.035	-.073	.073	-.048	-.086	.097	.006	-.141*	-.079	.073	.104	.084
X ₅					1.00	1.000*	.797*	-.797*	.103	-.103	.117*	-.117*	.039	.034	.025	.052	-.109*	-.074	-.117*	-.095	-.064
X ₆						1.00	-.797*	.797	-.103	.103	-.117*	.117*	-.039	-.034	-.025	-.052	.109*	.074	.117*	.095	.064
X ₇							1.00	1.000*	.069	-.069	.085	-.085	.042	.037	.026	.056	-.202	-.014	-.085	-.059	.043
X ₈								1.00	-.069	.069	-.085	.085	-.042	-.037	-.026	-.056	.202*	.014	-.181*	.059	.043
X ₉									1.00	-1.000*	.181*	-.181*	-.059	-.105	-.078	.118*	-.056	-.046	-.100*	-.129*	-.170*
X ₁₀										1.00	-.181*	.181*	.059	.105	.078	-.118*	.056	.046	1.000*	.129*	.170*
X ₁₁											1.00	-1.000	.037	-.073	-.133*	-.007	-.157*	.268*	-.037*	-.111*	-.223*
X ₁₂												1.00	-.037	.073	.133	.007	.157*	-.268*	1.000*	.111*	.223*
X ₁₃													1.00	-.062	-.045	-.095	-.116*	-.189*	-.037	-.017	-.090
X ₁₄														1.00	-.039	-.083	-.101	-.165*	.073	-.036	.047
X ₁₅															1.00	-.060	-.72	-.118*	.133*	-.004	.113*
X ₁₆																1.00	-.154*	-.251*	.007	-.046	-.007
X ₁₇																	1.00	-.306*	.157*	-.058	.112*
X ₁₈																		1.00	-.268*	-.030	.146*
X ₁₉																			1.00	.111*	.223*
X ₂₀																				1.00	.406*
Y																					1.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (X_1) กิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_{10}) บุคลิกภาพ (X_{19}) และทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_{20}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรประสบการณ์ที่ไม่เคยได้ยิน ได้ฟังและหัดร้องรำเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_9) และกิจกรรมที่ไม่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_{11}) มีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปานกลางและสูง (X_2, X_3) อาชีพของบิดา อาชีพของมารดาที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน ($X_4 - X_7$) ประสบการณ์ในวัยเด็กที่เคยได้ยินได้ฟังและหัดร้องรำเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_8) และที่ตั้งของสถาบัน ($X_{12} - X_{18}$) ไม่พบความสัมพันธ์กับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงผลการทดสอบความเป็นเส้นตรงของความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ กับตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	2	3610.826	1805.413	51.722**
Residual	327	11414.33	34.906	
Total	329	15025.15		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลางมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพแบบแสดงตัว และทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของ
นักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง

ตัวแปร	b	S _{eb}	β	R	R ²	F
X ₂₁	.315	.047	.351	.444	.197	80.337**
X ₂₀	.263	.061	.228	.490	.240	51.722**
R	=		.490			
R ²	=		.240			
S _E	=		3.823			
a	=		22.581			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์โดยการนำตัวพยากรณ์ที่ความสัมพันธ์สูงสุดเข้ามาในสมการทีละตัวตามลำดับ พบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง โดยเรียงลำดับตัวพยากรณ์ที่ส่งผลมากที่สุดไปถึงน้อยที่สุด ได้แก่ ทศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ (X₂₁) และบุคลิกภาพแบบแสดงตัว (X₂₀) ตามลำดับ และตัวพยากรณ์ดังกล่าวสามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ได้ร้อยละ 24.0

ในการสร้างสมการพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 22.581 + .315X_{21} + .263X_{20}$$

สมการพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .351X_{21} + .228X_{20}$$

X₂₁ แทน ทศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์

X₂₀ แทน บุคลิกภาพแบบแสดงตัว

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสถาบัน การศึกษากับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง
2. เพื่อศึกษาตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสถาบันการศึกษาที่ส่งผลต่อ ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏ ในเขตภาคกลาง
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษา สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสถาบันการศึกษา มีความสัมพันธ์กับ ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏ ในเขตภาคกลาง
2. มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัว ที่ส่งผลต่อค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาภาคปกติ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ ชั้นปีที่ 1 , 2 , 3 และ 4 สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ปีการศึกษา 2542 จำนวน 330 คน เป็นนักศึกษาชาย 28 คน และนักศึกษาหญิง 302 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาภาคปกติ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ ชั้นปีที่ 1 , 2 , 3 และ 4 สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ปีการศึกษา 2542 จำนวน 330 คน เป็นนักศึกษาชาย 28 คน และนักศึกษาหญิง 302 คน ซึ่งเป็นประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ซึ่งมีทั้งหมด 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลด้านส่วนตัวของนักศึกษา ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดา มารดา ประสบการณ์ในวัยเด็ก ที่ตั้งของสถาบันที่ศึกษา และกิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกลักษณะ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6557

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 21 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9137 แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

3.1 ด้านความรู้ จำนวน 7 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7758

3.2 ด้านความรู้สึก จำนวน 7 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8844

3.3 ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม จำนวน 7 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7448

ตอนที่ 4 แบบสอบถามค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9111

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาต และขอความอนุเคราะห์จากอธิการบดีสถาบันราชภัฏที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ระหว่างวันที่ 22 พฤศจิกายน - วันที่ 24 ธันวาคม 2542
3. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามมาได้ 330 ฉบับ ครบ แล้วคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่ตอบครบทุกข้อของนักศึกษา ปรากฏว่าแบบสอบถามสมบูรณ์ทุกฉบับ จึงนำมาตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. การค้นหาตัวพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษา สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (X_1) กิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_{10}) บุคลิกภาพ (X_{19}) และทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_{20}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรประสมการณ์ที่ไม่เคยได้ยิน ได้ฟังและหัดร้องรำเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_9) และกิจกรรมที่ไม่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_{11}) มีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและสูง (X_2, X_3) อาชีพของบิดา อาชีพของมารดาที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน ($X_4 - X_7$) ประสมการณ์ในวัยเด็กที่เคยได้ยินได้ฟังและหัดร้องรำเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_8) และที่ตั้งของสถาบัน ($X_{12} - X_{18}$) ไม่พบความสัมพันธ์กับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

2. ตัวแปรที่ส่งผลต่อค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษา สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง โดยเรียงลำดับตัวพยากรณ์ที่ส่งผลมากที่สุดไปคือน้อยที่สุด ได้แก่ ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ (X_{20}) และบุคลิกภาพ (X_{19}) ตามลำดับโดยตัวแปรดังกล่าวสามารถทำนายความแปรปรวนของค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ได้ร้อยละ 24.0

3. ในการสร้างสมการพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 22.581 + .315X_{21} + .263X_{20}$$

สมการพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชา เอก สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .351X_{21} + .228X_{20}$$

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่สรุปข้างต้น พบว่า

1. ตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (X_1) กิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_{10}) บุคลิกภาพ (X_{19}) และทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_{20}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรประสบการณ์ที่ไม่เคยได้ยิน ได้ฟังและหัดร้องรำเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_9) และกิจกรรมที่ไม่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_{11}) มีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปานกลางและสูง (X_2, X_3) อาชีพของบิดา อาชีพของมารดาที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน ($X_4 - X_7$) ประสบการณ์ในวัยเด็กที่เคยได้ยินได้ฟังและหัดร้องรำเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_8) และที่ตั้งของสถาบัน ($X_{12} - X_{18}$) ไม่พบความสัมพันธ์กับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง โดยอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ตัวแปรที่สัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ได้แก่

1.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความสัมพันธ์กับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ทั้งนี้เพราะนักศึกษาจะชอบร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง เช่น ไปชมการแสดงเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน หรือไปแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านตามสถานที่ต่าง ๆ อาจจะเป็นงานของทางสถาบันหรืองานส่วนตัวต่าง ๆ ทำให้นักศึกษาไม่ค่อยสนใจในการเรียนเท่าที่ควร หรือขาดเรียนบ่อย เพื่อไปแสดง ทำให้นักศึกษาเหล่านี้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำนี้จะมีค่านิยมในด้านความเพลิดเพลินสูงกว่ากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ซึ่งนาฏศิลป์พื้นบ้านนี้ก็เป็นกิจกรรมการแสดงที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางสูงตามไปด้วย

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของโอบริน (O'Brien, 1988 : 3043 - A) ที่ได้ศึกษาพบว่ากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเลือกค่านิยมที่สัมพันธ์กับความสำเร็จ ส่วนกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะเลือกค่านิยมด้านชีวิตที่ตื่นเต้น ความเพลิดเพลิน และชีวิตที่เป็นสุข

1.1.2 กิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์สถาบันราชภัฏในเขต

ภาคกลาง ทั้งนี้เพราะ ทางสถาบันได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนจากหลักสูตรปกติ เช่น จัดให้นักศึกษาได้ออกไปแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านตามสถานที่ต่าง ๆ และการที่นักศึกษาได้ร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านบ่อย ๆ นี้ทำให้นักศึกษามีความคิด ความรู้สึกที่ดีต่อนาฏศิลป์พื้นบ้าน เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์พื้นบ้าน และมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการรักษา พื้นฟู นาฏศิลป์พื้นบ้านให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งนักศึกษาคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีที่ควรกระทำเป็นอย่างยิ่ง แต่ทางสถาบัน ก็ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์พื้นบ้านมากที่สุด ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นอาจารย์ที่สอนนาฏศิลป์เท่านั้น อาจารย์ทุกคนในสถาบันควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นคุณค่าในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน เช่น สอดแทรกค่านิยมเกี่ยวกับการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านในบทเรียน

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของวินัส สวนสุข (2533 : 63) ที่ศึกษาพบว่า การ จัดกิจกรรมของโรงเรียนมีการนำเอาการละเล่นพื้นบ้านมาแสดงด้วย ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวให้ประโยชน์ คือ การส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม ซึ่งนักเรียนก็ให้ความสนใจและร่วมมือเป็นอย่างดีและสอดคล้องกับผลการวิจัยของทองเอื้อน อภินทสมิต (2534 : 45) ที่ได้ศึกษาพบว่าผู้บริหารและคณะครูได้เห็นความสำคัญและคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นจึงได้เน้นการอนุรักษ์ วัฒนธรรมท้องถิ่นโดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมในวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประเพณี และวัฒนธรรม ขึ้นในโรงเรียน ซึ่งนักเรียนได้ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมเป็นอย่างดี

1.1.3 บุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมในการอนุรักษ์ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ทั้งนี้ เพราะ บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว จะเป็นลักษณะของคนที่ชอบเข้าสังคม เปิดเผย ช่างพูด สามารถปรับตัวให้เข้าได้ทุกสถานการณ์ มีความยืดหยุ่น ทำอะไรตามสภาพเป็นจริง ชอบกิจกรรม การเคลื่อนไหว ส่วนบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว จะมีลักษณะที่ตรงกันข้าม คือ จะมีความเคร่ง เครียด ไม่ชอบสมาคมกับคนอื่น ขี้อาย ไม่ชอบแสดงออก ซึ่งนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางเป็น กิจกรรมหนึ่งที่ต้องใช้ความสามารถในการแสดงต้องแสดงร่วมกับคนอื่น ดังนั้นคนที่ชอบการ แสดงออก ชอบเข้าสังคม และสมาคมกับผู้อื่น จึงจะสามารถแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางได้ เมื่อ แสดงบ่อยครั้ง นักศึกษาก็จะเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ซึ่งผลการศึกษาของ สเตอร์ม (Strom. 1969 : 387 - 389) พบว่า บุคลิกภาพของผู้ที่ได้รับปริญญาเอกทางการศึกษาจะเป็นบุคคล ที่มีอารมณ์ดีมาก เป็นผู้ที่มีการแสดงออกสูง มีความมั่นใจในตนเองในทางที่ดี ชอบสมาคม ชอบอยู่ เป็นกลุ่ม สอดคล้องกับผลการวิจัยของเบิร์น (Byrne. 1966 : 153 - 154) พบว่า นักศึกษาที่มี บุคลิกภาพแบบแสดงตัวทำงานได้ผลดีในกิจกรรมประเภทที่มีการกระทำร่วมกันในกลุ่ม มีการปะทะ สัมพันธ์กับบุคคลอื่น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แบนิสเตอร์ (Banister. 1973 : 4327) ที่ได้ ศึกษาพบว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวเมื่อทำงานเป็นกลุ่ม ได้ผลการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วินัส สุธารัตน์ (2527 : 45) ได้ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวในสภาพการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำงานภาคปฏิบัติได้ ผลดีกว่าสภาพการทำงานเป็นรายบุคคล

1.1.4 ทศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ทั้งนี้ เพราะ ทศนคติเป็นความคิด ความรู้สึก ของนักเรียนนักศึกษาที่มีต่อครู โรงเรียน ระบบการศึกษา และการเห็นคุณค่าในการศึกษา เมื่อนักศึกษามีทศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ นักศึกษาก็จะเห็นคุณค่าในการศึกษานาฏศิลป์ ทำให้นักศึกษามีค่านิยมที่ดีในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง แต่ถ้า นักศึกษามีความรู้สึก ความคิด ความเชื่อที่ไม่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์แล้ว นักศึกษาก็จะไม่อยากที่จะเรียน ไม่สนใจเรียน ทำให้เกิดการเบื่อหน่าย ไม่เห็นคุณค่าในการเรียนนาฏศิลป์ ดังนั้นจึงมีค่านิยมที่ไม่ดีในการที่จะอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุกฤทัย มุขยวงศา (2533 : 7) ที่กล่าวว่า ทศนคติต่อการเรียน คือ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก เพื่อตอบสนองต่อครู โรงเรียน และระบบการศึกษา ซึ่งเกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ ซึ่งแสดงออกได้ 2 ด้าน คือ 1. ถ้ามีทศนคติที่ดีต่อการเรียน นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ สนใจมาเรียนอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับในความสามารถและวิธีการสอนของครู เห็นคุณค่าของการศึกษา 2. ถ้ามีทศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียน นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะที่ไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบครู ไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียนบ่อย ๆ ไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา

1.2 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ได้แก่

1.2.1 ประสบการณ์ในวัยเด็กที่ไม่เคยได้ยินได้ฟังและหัดร้องรำเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน มีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง คือ การที่นักศึกษาไม่เคยมีประสบการณ์ในวัยเด็กเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านนั้น ไม่ได้หมายความว่า นักศึกษาจะมีค่านิยมที่ไม่ดีในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน ทั้งนี้เพราะ เมื่อนักศึกษาไม่เคยมีประสบการณ์ในวัยเด็กเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน ซึ่งไม่เคยได้ยิน ได้ฟัง และหัดร้องรำเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านเลยนั้น นักศึกษาก็จะเห็นว่านาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถ ทำให้นักศึกษาสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง และเมื่อเข้ามาศึกษาในสถาบันการศึกษาก็ได้เรียนรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นภาคทฤษฎี หรือภาคปฏิบัติ ทำให้นักศึกษาเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์พื้นบ้านว่ามีประโยชน์และคุณค่าอย่างไร ดังนั้นจึงเห็นว่าควรจะอนุรักษ์รักษาไว้ ตามประสบการณ์ของผู้วิจัยที่เคยเป็นนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา ตามประสบการณ์ในวัยเด็กผู้วิจัยไม่เคยได้ชม ได้หัดร้องรำเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางมาก่อน ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจ และคิดว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถ จึงเข้ามาศึกษาที่วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง และได้เรียนรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ไม่ว่าจะเป็นภาคทฤษฎี และ ภาคปฏิบัติ เมื่อได้ศึกษาแล้วก็เกิดความชื่นชอบ และคิดว่านาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางนี้เป็นศิลปวัฒนธรรมของชาติอย่างหนึ่งที่มีคุณค่า และในปัจจุบันศิลปวัฒนธรรมนี้ก็เริ่มที่จะสูญหายไป ดังนั้นทำให้ผู้วิจัยเกิดค่านิยมที่ดีในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง เพื่อให้ศิลปวัฒนธรรมนี้ดำรงอยู่คู่ประเทศไทย

ต่อไป แสดงว่าประสบการณ์ในวัยเด็กที่ไม่เคยได้ยิน ได้ฟัง และหัดร้องรำเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน ทำให้นักศึกษามีค่านิยมที่ดีในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

1.2.2 กิจกรรมที่ไม่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน มีความสัมพันธ์ทางลบกับ ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏ ในเขตภาคกลาง คือ การที่สถาบันไม่ได้จัดให้นักศึกษาออกไปแสดงตามงานประจำจังหวัด ตาม เทศกาลหรือวันนักขัตฤกษ์ ทำให้นักศึกษามีค่านิยมที่ดีในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางในสถาบัน ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติอยู่แล้ว การที่ทางสถาบันไม่ได้จัดให้นักศึกษาออกไปแสดงตามงานต่าง ๆ นั้น จึงไม่มี ผลที่จะทำให้นักศึกษามีค่านิยมที่ไม่ดีต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน การได้เรียนรู้ทำให้นักศึกษามี ความคิด ความรู้สึกที่ดีต่อนาฏศิลป์พื้นบ้าน และเกิดเห็นคุณค่าในนาฏศิลป์พื้นบ้าน ทำให้นักศึกษามี ค่านิยมที่ดีในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

1.3 ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของ นักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ได้แก่

1.3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและสูง ไม่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมในการ อนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขต ภาคกลาง กล่าวคือ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและสูงบางคนมีค่านิยมที่ดีในการ อนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง หรือบางคนมีค่านิยมที่ไม่ดีในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาค กลางก็ได้ ทั้งนี้เพราะนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และสูงจะมีลักษณะที่ตั้งใจเรียน สูง ไม่ค่อยสนใจกิจกรรมเท่าที่ควร ดังนั้น นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและสูงจะ มีความตั้งใจที่จะมุ่งไปสู่ความสำเร็จในชีวิต ซึ่งจะมีค่านิยมในด้านความสำเร็จมากกว่าค่านิยมในด้าน สุนทรียภาพ ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางก็เป็นค่านิยมหนึ่งในด้านสุนทรียภาพ หรือบางคนเมื่อตั้งใจเรียนแล้วสามารถทำคะแนนได้ดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ทำให้ชอบเรียนใน วิชานั้น ก็ส่งผลให้มีค่านิยมที่ดีในวิชานั้น ๆ ได้เช่นกัน ดังนั้นจึงไม่พบความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนปานกลาง และสูง กับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษา สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โอบริน (O'Brien. 1988 : 3043 - A) ได้ศึกษาพบว่า กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเลือกค่านิยมที่ สัมพันธ์กับความสำเร็จ ส่วนผลการวิจัยของ ประภาศรี กรโกวิท (2539 : 79) ได้ศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ไม่แตก ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ (2523 : 87) ได้ศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับค่านิยมเพื่อชีวิตและสังคมไทย ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่พบความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนปานกลางและสูง กับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

1.3.2 อาชีพของบิดา อาชีพของมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมในการอนุรักษ์ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง กล่าวคือ อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา ที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน บิดา มารดาก็มีค่านิยมในจุดหมายปลายทางเดียวกัน คือ ทำให้นักศึกษามีความสุข ปลูกฝังให้นักศึกษาเป็น

คณัตถ์ของสังคม อาชีพของบิดา มารดาไม่ได้ทำให้นักศึกษามีค่านิยมที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พจนีย์ มณีสุวรรณ (2514 : 62) ที่ศึกษาค่านิยมของนักเรียนฝึกหัดครูระดับ ป.กศ. และ ป.กศ. สูง ของวิทยาลัยครูในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า อาชีพของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมของนักเรียนฝึกหัดครู และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภี โรจนวิเชียร (2530 : 92) ได้ศึกษาพบว่า อาชีพของบิดา มารดา ไม่มีผลทำให้ค่านิยมเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.3 ประสบการณ์ในวัยเด็กที่เคยได้ยินได้ฟังและหัดร้องรำเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน ไม่พบความสัมพันธ์กับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง กล่าวคือ ประสบการณ์ในวัยเด็กไม่ได้ทำให้นักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์มีค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์แตกต่างกัน ไม่ว่านักศึกษาจะเคย หรือไม่เคยมีประสบการณ์ในวัยเด็กเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านก็ตาม นักศึกษาก็อาจจะมีค่านิยมที่ดี หรือไม่ดีในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางก็ได้ ทั้งนี้เพราะ ประสบการณ์ที่แต่ละคนได้รับในวัยเด็กนั้น บางคนอาจจะมี ความประทับใจ และชื่นชมในนาฏศิลป์พื้นบ้านนั้น จึงทำให้มีผลต่อค่านิยมที่ดีในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน แต่บางคนอาจจะได้รับประสบการณ์ที่ไม่ประทับใจในนาฏศิลป์พื้นบ้าน จึงเกิดความเบื่อหน่าย และส่งผลให้มีค่านิยมที่ไม่ดีในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน แต่เมื่อโตขึ้นมาได้เรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านเพิ่มขึ้น ประสบการณ์ที่ได้รับแตกต่างกันนั้นก็อาจจะส่งผลที่แตกต่างกันในการเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์พื้นบ้านต่างกัน จึงทำให้ไม่พบความสัมพันธ์ของประสบการณ์ในวัยเด็กที่เคยได้ยินได้ฟังและหัดร้องรำเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน กับ ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โสภา ชปิลมันน์ (2536 : 58) ที่ว่าค่านิยมแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันออกไปนั้น ประสบการณ์ที่ได้รับในวัยเด็กที่แตกต่างกันก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ค่านิยมของบุคคลมีความแตกต่างกัน

1.3.4 ที่ตั้งของสถาบันไม่พบความสัมพันธ์กับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง กล่าวคือ ไม่ว่าจะ เป็นสถาบันใดในเขตภาคกลางก็ไม่มี ความแตกต่างกัน และไม่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาบุคคล ให้บริการชุมชน ส่งเสริมและถ่ายทอดวัฒนธรรม มีหน้าที่ต้องปลูกฝังค่านิยมที่ดีแก่นักศึกษาและสังคม (สมพงษ์ พยุงกิจ. 2535 : 17) และหลักสูตรในการจัดการเรียนสอนของแต่ละสถาบันมีเนื้อหา และรูปแบบในทางเดียวกัน และการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางแต่ละสถาบันก็สามารถจัดได้สอดคล้องกับหลักสูตรที่กำหนดไว้ จึงทำให้นักศึกษามีค่านิยมไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่พบความสัมพันธ์ของที่ตั้งของสถาบันกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

2. ตัวแปรที่ร่วมกันทำนายหรือส่งผลต่อค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง เรียงลำดับจากตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดไปตัวแปรที่ส่งผลน้อยที่สุด นั้นพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง คือ ตัวแปรทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ (X_{20}) ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ทัศนคติเป็น ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก เพื่อเป็นการตอบสนองต่อครู โรงเรียน และระบบการศึกษา และค่านิยมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับทัศนคติ และมีความสัมพันธ์ชัดเจนกับพฤติกรรมบางอย่าง เช่น

การให้อันดับของค่านิยมการมีหลักธรรมศาสนาเป็นที่ตั้ง ซึ่งสามารถแยกกลุ่มที่แสดงทัศนคติต่อศาสนาต่างกัน (สมปอง ผ่องใส. 2537 : 40) การที่นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์จะทำให้นักศึกษาเกิดความคิด ความรู้สึก และเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ต้องการที่จะอนุรักษ์รักษาไว้ให้คงอยู่ต่อไป แต่ถ้านักศึกษามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์แล้ว นักศึกษาก็จะไม่เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ไม่เห็นความสำคัญ และความจำเป็นที่จะอนุรักษ์นาฏศิลป์ พื้นบ้านไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 231) ซึ่งได้กล่าวถึง ลักษณะทั่วไปของทัศนคติไว้ดังนี้ 1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ หรือการได้รับประสบการณ์ มิใช่คิดตัวมาแต่กำเนิด 2. ทัศนคติเป็นดัชนีที่จะชี้แนะแนวทางในการแสดงพฤติกรรม กล่าวคือ ถ้ามีทัศนคติที่ดี ก็มีแนวโน้มที่จะเข้าหาหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ตรงกันข้ามถ้ามีทัศนคติที่ไม่ดีก็มีแนวโน้มที่จะไม่เข้าหา โดยการถอยหนีหรือต่อต้านการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ดังนั้นทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์จึงสามารถพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ได้ดีที่สุด รองลงมาคือ บุคลิกภาพ (X_{20}) ทั้งนี้เพราะ บุคคลที่มีคะแนนบุคลิกภาพสูงจะมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวมาก ซึ่งจะมีลักษณะที่เปิดเผย ชอบเข้าสังคม กล้าแสดงออก เมื่อนักศึกษามีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว นักศึกษาจะกล้าที่จะแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ดังนั้นนักศึกษามีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวจะสามารถแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางได้ดีกว่านักศึกษามีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จุง (กันยา สุวรรณแสง. 2531 : 179 ; อ้างอิงมาจาก Jung. 1974) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว จะมีความสนใจในตนเองมาก เห็นแก่ตัว ชอบเลี่ยงจากการที่ต้องติดต่อกับสังคม ชอบอยู่คนเดียว ไม่กล้าแสดงออก และบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว จะมีความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเอง มีความสุขที่จะเข้าสังคม ชอบกิจกรรมการเคลื่อนไหว และกล้าแสดงออก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วณิช สุธารัตน์ (2527 : 45) ที่ได้ศึกษาผลงานภาคปฏิบัติของนักศึกษามีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแสดงตัว ในสภาพการทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับ ป.กศ.ปีที่ 1 - ปี 2 วิทยาลัยครูยะลา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวในสภาพการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำงานภาคปฏิบัติได้ผลดีกว่าในสภาพการทำงานเป็นรายบุคคล จากข้อความข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า นักศึกษาที่มีค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางนั้น มักจะมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ซึ่งนาฏศิลป์พื้นบ้านเป็นการแสดงที่ต้องใช้ความสามารถและความกล้าแสดงออก เมื่อนักศึกษาได้ร่วมแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางแล้ว ก็เห็นคุณค่าในนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง และจะยึดถือ อนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางให้คงอยู่ต่อไป ดังนั้น บุคลิกภาพจึงเป็นตัวพยากรณ์อีกตัวหนึ่งที่สามารถพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลางได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูล สำหรับครูประจำวิชานาฏศิลป์ ผู้บริหาร ครูประจำชั้น ตลอดจนนักเรียนนักศึกษา ได้ทราบว่ามีตัวแปร 2 ตัว คือ ทักษะคิดต่อการเรียน นาฏศิลป์ และบุคลิกภาพสามารถพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของ นักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลางได้ จึงน่าจะพัฒนาตัวแปร 2 ตัว ดังกล่าว เพื่อเปลี่ยนแปลงค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางให้ดียิ่งขึ้น

2. เนื่องจากตัวแปรด้านทักษะคิดต่อการเรียนนาฏศิลป์ สามารถพยากรณ์ค่านิยมในการ อนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาค กลางได้ดีที่สุด ดังนั้นผู้บริหารหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรจัดโปรแกรมเพื่อพัฒนาทักษะคิดต่อการ เรียนนาฏศิลป์ ให้นักศึกษามีทักษะที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ ซึ่งจะเป็นการสร้างค่านิยมที่ดีในการ อนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางได้ด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรทำการวิจัยเรื่องเดิม โดยศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางเพิ่มเติม นอกเหนือจากตัวแปรที่ศึกษามาแล้ว เช่น บรรยากาศการเรียน การสอน นิสัยทางการเรียน การอบรมเลี้ยงดู เป็นต้น

2. ควรศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของ นักเรียน นักศึกษา ในระดับชั้นอื่น ๆ และสถาบันการศึกษาอื่นที่เปิดทำการเรียนการสอนเกี่ยวกับ นาฏศิลป์ เช่น นักเรียนชั้นต้น ชั้นกลาง หรือชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์ในเขตภาคกลาง เป็นต้น

3. ควรทำการศึกษาเพื่อพัฒนาให้นักศึกษามีทักษะที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ ซึ่งจะเป็นผล ให้นักศึกษามีค่านิยมที่ดีในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น กลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2528.
- กันยา สุวรรณแสง. บุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536.
- กาญจนา คำสุวรรณ. จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศิลปบรรณาการ, 2524
- กนิษฐา แก้วสวัสดิวงศ์. องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของเด็กเกาะและเด็กพื้นราบ. 2524.
- กาญจนา ควรสุมภา. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ความรู้สึกผิดชอบและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. 2516.
- กิตติมา ปรีดีดิถก. ปรัชญาการศึกษา เล่ม 1 ประเสริฐการพิมพ์, 2520.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ และคณะ. "การออกจากวิทยาลัยพยาบาลกลางคั่นของนักศึกษาพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ระหว่าง พ.ศ. 2529 - 2533" วารสารการศึกษาพยาบาล 1 (มกราคม 2536) : 55.
- เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์. "การศึกษา และส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิม" วัฒนธรรมไทย 23 (3) : 37 - 49 ; มีนาคม 2527.
- _____. "ค่านิยม" ความหมายค่านิยม. กรุงเทพฯ : กองวิจัยและแผนงาน, สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ผู้รวบรวม.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัวและกิจกรรมในวิทยาลัย ของนักศึกษาชั้น ป.กศ.สูงปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ ของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2515.
- คึกฤทธิ์ ปราโมช. รายงานการสัมมนานาฏศิลป์และดนตรีไทย ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520. (อดีตสำเนา)
- _____. "นาฏศิลป์และดนตรีในชีวิตไทย" ใน รายงานการสัมมนานาฏศิลป์และดนตรีไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522.
- จาตุรงค์ มนตรีศาสตร์. นาฏศิลป์ศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรสยามการพิมพ์, 2525.
- เจนภาพ จบกระบวนวรรณ. "มาช่วยกันสร้างสรรค์เอกสารด้านวัฒนธรรมกันเถอะ". วารสารครูปริทัศน์. 80 - 83 ; กุมภาพันธ์ 2526.
- เจือ เกตุขเรียร. "ค่านิยมกับความมั่นคงของชาติ," รัฐาภิรักษ์. 3 : 79 - 80 ; กรกฎาคม - กันยายน 2520.
- ฉลอง ภิรมย์รัตน์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : (ม.ป.พ.) , 2521.
- ชนิตา รัชพลเมือง. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

- ชัยพร วิชชาวุธ, ธีระพร อุวรรณโณ และพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. พฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน : ศึกษาตามแนวทางจิตวิทยาสังคม. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- ณรงค์ เส็งประชา. พื้นฐานวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : โอ. เอส.พรินติ้งเฮาส์, 2531.
- ดิน ปรัชญพุทธิ. หัวหน้าภาควิชา : ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และวิถีปฏิบัติทางการบริหารงานบุคคลกับความพึงพอใจในงานและสัมฤทธิ์ผลของงาน กรณีศึกษาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- ทวี ทองสว่าง. รายงานการวิจัยเรื่องภาวะการปรับตัวของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง และผลกระทบต่อสังคมกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2522. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2523.
- ทวีศักดิ์ เสนาณรงค์. นิทรรศการและการแสดงของสถานศึกษาในสังกัดกรมศิลปากร. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2533.
- ธวัชชัย สันติสุข. การอนุรักษ์ธรรมชาติในประเทศไทยในแง่การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ : สยามสมาคม, 2528.
- ธานี เกสรทอง. ค่านิยมเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรป่าไม้ของครูประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531. อัดสำเนา.
- นคร พันธุ์ณรงค์. การสัมมนาเรื่องวัฒนธรรมพื้นบ้าน. วารสารศรีนครินทรวิโรฒพิเศษโลก. 32 - 45 ; สิงหาคม - พฤษภาคม 2521.
- นาคยา ภัทรแสงไทย. "ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับบทบาทของค่านิยมในการศึกษา" มิตรครู 22 : 9 พฤศจิกายน 2522.
- ปราณี रामสูตร. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : บุรพาสาน์, 2528.
- ปราณี วงษ์เทศ. ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน : ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและสังคม วารสารธรรมศาสตร์. 22 - 24 กันยายน 2527.
- ประดิษฐ์ อิทินิล และคณะ. การศึกษารวบรวมการเล่นพื้นบ้าน ดนตรี และพ็อนรำภาคตะวันออกเฉียงใต้ จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. ชลบุรี : โครงการศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงใต้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน, 2523.
- ประกาศรี กรโกวิท. ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักศึกษาระดับปริญญาตรีประเภทบุคลากรประจำการ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.

- ป้องจิต แจ่มจรัส. ค่านิยมของนักท่องเที่ยงและประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณสถานตากอากาศชะอำ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528. อัดสำเนา.
- ประยูทธ สุกก้อนทอง. การสำรวจค่านิยมเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536. อัดสำเนา.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. ค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- เปรม ติณสูลานนท์. "คำกล่าวของนายกรัฐมนตรี" ใน งานมหกรรมวัฒนธรรมพื้นบ้านไทย 30. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- เป็รื่อง เปลี่ยนสายสืบ. ปัญหาในสังคมไทยกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม. วารสารการศึกษาแห่งชาติ 20. 54 - 60 ; สิงหาคม - กันยายน 2529.
- ผกา เบญจกาญจน์. เอกสารและการละเล่นพื้นบ้านจังหวัดบุรีรัมย์. บุรีรัมย์ : สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ 2529.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมการแต่งตำราทบวงมหาวิทยาลัย, 2530.
- พจนีย์ มณีสุวรรณ. ค่านิยมของนักเรียนวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2514.
- พนอม แก้วกำเนิด. การอนุรักษ์วัฒนธรรมต้องมุ่งอนุรักษ์สาระแก่นสาร. ใน สู่โลกใหม่ของวัฒนธรรมกับการพัฒนา. หน้า 35 - 42. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พรินตึงกรุ๊ป จำกัด 2530.
- พนัส หันนาคินทร์. การสอนค่านิยมและจริยธรรม พิมพ์ครั้งที่ 3. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก 2523.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- พวงสร้อย วรกุล. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- พชนี วรกวิน. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด, 2522.
- พิกุล คำรอด. ค่านิยมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนและความคืบหน้าเกี่ยวกับการสอนการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531. อัดสำเนา.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. การอุดมศึกษากับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- ภัสสร ลิมานนท์. สรุปผลวิจัยเบื้องต้นโครงการศึกษาครอบครัวไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

- ภูมิจิต เรืองจิต. กันตริ้ม เพลงพื้นบ้านชาวเขมรในจังหวัดสุรินทร์. กรุงเทพฯ : ศูนย์ทุนทุนการวิจัย
กรรมการฝึกหัดครู, 2528.
- ยุพิน นิสัยนัต. การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัวและกิจกรรมใน
วิทยาลัยของนักศึกษาป.กศ. ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
และต่ำของวิทยาลัยครู จังหวัดพระนครศรีอยุธยา - ชนบุรี. 2515.
- รัชนิกร เศรษฐ และคณะ. สภาพทางปัญหาของสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ของเยาวชน
ชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2523.
- รัตนวดี รอดภิรมย์. การศึกษาพฤติกรรมช่วยเหลือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่าง
กัน. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2533. อัดสำเนา.
- เรณู โกศินานนท์. การแสดงพื้นบ้านในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์, 2533.
- ละออ หุตางกูร. จรรยาสำหรับพยาบาล. กรุงเทพมหานคร: อักษรไทยการพิมพ์, 2525.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2. ทวีการพิมพ์
2524.
- วรรณ ทอญ้อย. การวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
นครสวรรค์. 2523.
- วนิช สุวรัตน์. ความคาดหวังและผลงานภาคปฏิบัติของนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพประเภทเก็บตัว
และแสดงตัวในสภาพการณ์การทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- วันเพ็ญ อายุการ. การศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงบุคลิกภาพ
เก็บตัว แสดงตัวถึงการยอมรับตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน
รัฐบาลในจังหวัดราชบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร, 2512. อัดสำเนา
- วัฒนา มัคคสมัน. การทดลองสอนโน้ตสากลเบื้องต้น โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานแก่นักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- วิชิต ลือพิช. การศึกษาบทบาทของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัด
ปราจีนบุรี ที่มีต่อการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531. อัดสำเนา.
- วินัส สานสุข. กิจกรรมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 6.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. อัดสำเนา.
- วีระวรรณ อามระดิษ. ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ : รู้เรา รู้เขา. กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน, 2536.

- ศิริรัตน์ ภูสกลเจริญศักดิ์. ผลของการให้การศึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีของโรเจอร์ ที่มีต่อทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , 2531.
- ศิลปากร, กรม. วัฒนธรรมพื้นบ้านไทยภาคกลาง. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ, 2526.
- สนิท สมัครการ. “ค่านิยมกับการพัฒนาประเทศ” เอกสารคำบรรยาย และอภิปรายการฝึกอบรมวิชาการ. ณ หอวิชาฐานสุรณ 13 - 15 กันยายน 2525.
- สมจิต อภิชนาพงศ์. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว กับความสนใจในอาชีพของนักเรียน ม.ศ. 5 ปีการศึกษา 2523 จังหวัดชุมพร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- สมบัติ มหารศ และคนอื่น ๆ. ค่านิยมที่ควรคงไว้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2521.
- สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. “การศึกษาทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพของนักศึกษาปี 1 มหาวิทยาลัยขอนแก่น”เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่องการวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522.
- สมปอง ผ่องใส. การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยการบอกจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมวิธีต่าง ๆ ในการใช้สไลด์สอนวิชากิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- สมภพ เพ็ญจันทร์. บทบาทในการอนุรักษ์และการพัฒนานาฏศิลป์พื้นบ้านของอาจารย์ภาควิชานาฏศิลป์วิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. อัดสำเนา.
- สมศักดิ์ สีกาสุรพิสุทธิ์. การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการเรียนสังคมและส่วนตัวของนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 2, วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- ลาโรช บัวศรี. จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2527.
- สุกัญญา สุจนาย. เพลงปฏิพากย์ : บทเพลงแห่งปฏิภาณของชาวไทย. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2525.
- สุจริต บัวพิมพ์. “แนวคิดในการอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปะการเล่นและการแสดงพื้นบ้านของไทย,” ใน ศิลปะ การเล่น และการแสดงพื้นบ้าน. หน้า 802 - 830 นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.
- สุจิตต์ วงศ์เทศ. ร้องรำทำเพลง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2532.
- สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- สุดฤทัย มุขยวงศา. ผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม โดยแนวความคิดแบบพิจารณาความเป็นจริงที่มีต่อนิสัยและทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

- สุทริวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. "ทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมพื้นบ้านไทย," ใน เอกสารการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง แนวทางการส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมพื้นบ้าน กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2530.
- สุนทรี่ โคมิน และสนธิ สมัตการ. ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย : เครื่องมือในการสำรวจวัด. กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2522.
- สุพัตรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- สุภี โรจนวิเชียร. "ค่านิยมทางสุขภาพของนักศึกษาในสหวิทยาลัยทวารวดี" ประมวลผลงานวิจัยของบุคลากรกรมการฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2535.
- สุมาลย์ เรืองเดช. เพลงพื้นเมืองจากพนมทวน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2518.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. การอนุรักษ์วัฒนธรรมการแสดงของไทยที่เห็นและเป็นอยู่. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ 8. 49 - 56 ; มิถุนายน 2533.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. จิตวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย, 2537.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. การสัมมนาทางวิชาการภูมิปัญญาชาวบ้านกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2523.
- โสภา ชปิลมันน์. บุคลิกภาพและพัฒนาการ : แนวโน้มสู่พฤติกรรมและการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์, 2536.
- ทยา อาริวงศ์. มโนทัศน์ทางสุขภาพและการดูแลตนเองของครูที่ทำงานด้านสุขภาพกับครูที่ไม่ได้ทำงานด้านสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- อนุนาธาธร, พระยา. วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2520.
- อมรา กล้าเจริญ. วิธีสอนนาฏศิลป์. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2531.
- อัจฉรา เปรมปรี่องเวส. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ความเกรงใจ และการพึ่งตนเอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2517.
อัดสำเนา
- อัจฉรา สุธารมณ และอรพินทร์ ชูชม. การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- อุดม หนูทอง. ดนตรีและการละเล่นพื้นบ้านภาคใต้. สงขลา : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออกคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531.
- อุไร สิงห์โต. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพการเก็บตัวและแบบแสดงตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
อัดสำเนา.

เอนก นาวิกมูล. เพลงพื้นบ้านภาคกลางในศิลปะการละเล่นและการแสดงพื้นบ้านของไทย.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมรักษา, 2533.

- Allport, Gardon W. Pattern and Growth in Personality. New York Rinehart and Winston, 1961.
- Atkinson. Introduction to psychology. San Diego : Harcourt Brace Jovanovich, 1983.
- Bellanca, James A. Values and the Search for Self. Washington, D.C. National Education Association, 1975.
- Best, John W. Research in Education Engtewodcliff, New Jersey : Prentice - Hill, 1981.
- Bledsoe, Joseph C. "Factor Related to Pupil Observation Reports of Teacher and Attitude Toward Their Teacher," Journal of Educational 65 : 121 -122 ; November, 1971.
- Byrne, D. An Introduction to Personality. New York : Prentice Hall Inc, 1966.
- Calhoun, Cheryl House. " Feeling and Value," Dissertation Abstracts International. 43 : 1572 - A ; November, 1982.
- Carter, V. Good. Dictionary of Education. New York : McGraw Hill. Company, 1973.
- Cohen, Allan R. and other. Effective Behavior in Organization. Homewood, Ill. Richard D. Irwin, Inc., 1980.
- Dattle' Harvey Jay. "Interrelationships Between the Expression of Work Values Between Negro American' White American' and Cuban Refugee Groups in a Longe Southern City," Dissertation Abstracts International. 37 : 5241 - A ; January, 1975.
- Dittmar, A.M. Trditional Yugoslav Dance in a Changing Society. Doctor's Thesis, Rutgers the State University of New Jersey :1984.
- Dougherty, Denis Donald, " Differential Acceptance of Normative Values Among Adolescents in Missouri Schools" Dissertation Abstracts International. 1 (27) : 110 ; July, 1966.
- Fostor, Charies K. Psychology of Life Today. Chicago : American Technical Society, 1961.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd ed. New York : McGraw - Hill, 1973.
- Hannah, Lyman Dewane. "Relationship of the Meaning and Value of Work Curricular Choice and Selected Demagraph Variables of Twelfth Grade Students," Dissertation Abstracts International. 37 : 250 - A ; January, 1974.
- Hamenn, Juliannes M. "Analysis of Environment Education in a Value Oriented Frame work," Unpublished Ph. D. Dissertation, United States International University, 1973.
- Harris, Theodore F. Pearl S. Buck : a biography. London : Methuen, 1969.

- Hilgard, Ernest R. (Ernest Ropiequet) Richard C Atkinson Introduction to Psychology. 8 th ed. San Diego : Harcourt Brace. Jovanovich, 1983.
- Horsley, Doyne A. "The Effects of a Social Learning Experiment on Attitudes and Behavior Toward Environmental Conservation." Environment Abstracts. 8 (3) 1978.
- Koivo, Anne Diblak. "The Relationship of Student Perception of Study Habit and Attitudes Based on Difference in Sex, Grade, and Academic Achievement," Dissertation Abstracts International. 43 : 2624 - A ; February, 1983.
- Lynn, R. "Two Personality Characteristics Related to Academic Achievement," British Journal of Educational Psychology. 29 : 213 - 216 ; November, 1959.
- Lynn, R. and I.E. Gardon. "Then Relation of Neuroticism and Extraversion to Intelligence and Educational Attainment," British Journal of Educational Psychology. 31 : 194 - 203; June, 1961.
- Macdowell, K.R. Folk Art Study in Higher Education in North America. Doctor's Thesis, The University of Michigan, 1984.
- Martinez - Hunter, S. The Development of Dance in Mexico. Doctor's Thesis, Texas Woman's University, 1984.
- O'Brian, Martha Byrne. "The Relationship Between Student Value and Academic," Dissertation Abstracts International. 48 : 3043 - A ; June, 1988.
- Raths, Louis E, Harmin, Merrill Simon, Sidney B. Values and Teaching : Working with Values in the Classroom. Columbus : Charles E. Merrill, 1966.
- Ridding, L.W. "An Investigation of Personality Measures Associated with Over and under Achievement in English and Arithmetic," British Journal of Educational Psychology. 36 : 178 - 183 ; June, 1966.
- Ringness, Thomas A. Mental Health in the Schools. New York : Random House, 1968.
- Rokeach, Milton. Beliefs Attitudes and Values. San Francisco : Jossey - Bass, 1968.
- Ruch, Floyd L. Psychology and Life. 9 th ed. Dallas, Tex : Scott ; Foresman, 1975.
- Shaver, Kelly G. Psychology. New York : Macmillan, 1993.
- _____. Measures of personality and Social Psychology. San Diego : Academic Press, 1991.
- Strobel' K.B. The Traditional Dance of the Cumberland Plateau. Doctor's Thesis' Texas Woman's University, 1986.
- Strom, Robert D. Psychology for the Classroom. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall Inc., 1969.
- Tharp, Gerald D. Experiments in Psychology Upper Saddle River, N.J. : Prentice Hall, 1997.

Tuan, Yi - Fu. Topophilia : A Study of Environmental Perception Attitudes and Values.

New York : Prentice Hall Inc., 1974.

William, Robin M. "The Concept of Values," in International Encyclopedia of the Social

Science. vol. 16, p. 283 - 287, New York : Macmillan, 1968.

ภาคผนวก

หนังสือขอความร่วมมือและแบบสอบถาม



ที่ ทม 1007/ 4308

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๘ สิงหาคม 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏนครปฐม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวรุทัย ญานะพันธ์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง" โดยมี รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง และ อาจารย์ทัศนีย์ ทองภักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้นักศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ชั้นปีที่ 1 - 4 จำนวน 2 ห้องเรียน ตอบแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ในระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวรุทัย ญานะพันธ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119



ที่ ทม 1007/ 4304

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

19 สิงหาคม 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏเพชรบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวรุทัย ญานะพันธ์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง" โดยมี รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง และ อาจารย์ทัศนีย์ ทองภักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้นักศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ชั้นปีที่ 1 - 4 จำนวน 2 ห้องเรียน ตอบแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ในระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวรุทัย ญานะพันธ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

(สำเนา)

ครุฑ

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 พฤศจิกายน 2542

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาววรุทัย ญานะพันธ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโทวิชา เอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ประธาน

อาจารย์ทัศนากุศล ทองภักดี กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอความร่วมมือจากนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ชั้นปีที่ 1 - 4 ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2542 - ธันวาคม 2542 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(สำเนา)

ครุฑ

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 พฤศจิกายน 2542

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาววรุทัย ญานะพันธ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโทวิชา เอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญา นิพนธ์เรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ประธาน

อาจารย์ทัศนีย์ ทองภักดี กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอความร่วมมือจากนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ชั้นปีที่ 1 - 4 ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2542 - ธันวาคม 2542 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำ ปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(สำเนา)

ครุฑ

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 พฤศจิกายน 2542

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขต

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาววรุทัย ญาณะพันธ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโทวิชา เอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ประธาน

อาจารย์ทัศน ทอภักดี กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอความร่วมมือจากนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ชั้นปีที่ 1 - 4 ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2542 - ธันวาคม 2542 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(สำเนา)

ครุฑ

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 พฤศจิกายน 2542

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาววรุทัย ญานะพันธ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโทวิชา เอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญา วิทยานิพนธ์เรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ประธาน

อาจารย์ทัศนาก่อนักดี กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอความร่วมมือจากนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ชั้นปีที่ 1 - 4 ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2542 - ธันวาคม 2542 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำ วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณใน ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(สำเนา)

ครุฑ

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 พฤศจิกายน 2542

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏพระนคร

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวรุทัย ญาณะพันธ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโทวิชา เอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์เรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ประธาน

อาจารย์ทัศน ทองภักดี กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอความร่วมมือจากนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ชั้นปีที่ 1 - 4 ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2542 - ธันวาคม 2542 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(สำเนา)

ครุฑ

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 พฤศจิกายน 2542

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาววรุทัย ญาณะพันธ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโทวิชา เอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์เรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ประธาน

อาจารย์ทัศนากุศล ทอภักดี กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอความร่วมมือจากนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ชั้นปีที่ 1 - 4 ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2542 - ธันวาคม 2542 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(สำเนา)

ครุฑ

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 พฤศจิกายน 2542

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏจันทรเกษม

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวรุทัย ญานะพันธ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโทวิชา เอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์เรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ประธาน

อาจารย์ทัศน ทอภักดี กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอความร่วมมือจากนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ชั้นปีที่ 1 - 4 ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2542 - ธันวาคม 2542 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่กันนิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษา สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์

ตอนที่ 4 แบบสอบถามค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษา สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ นักศึกษาสามารถแสดงความรู้สึก หรือความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักศึกษาไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และไม่มีผลกระหนาบต่อการเรียนของนักศึกษาแต่อย่างใด ในการตอบแบบสอบถามนักศึกษาไม่ต้องลงชื่อของนักศึกษา คำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ

จึงขอความกรุณาให้นักศึกษาตอบให้ตรงกับความรู้สึก และความคิดเห็นของนักศึกษามากที่สุด โปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาววรัทัย ญานะพันธ์

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลด้านส่วนตัว

คำชี้แจง ขอให้นักศึกษาอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบตามสภาพที่เป็นจริงของท่าน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ ในแต่ละข้อ

1. คะแนนเฉลี่ยสะสม (G.P.A) ของภาคเรียนที่ 1 / 2542

☐ ต่ำกว่า 2.00 ☐ ระหว่าง 2.01 - 3.00 ☐ 3.01 ขึ้นไป

2. อาชีพบิดา มารดา

2.1 อาชีพบิดา

- ☐ เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน เช่น ลิเก ลำตัด และนักดนตรีที่เล่นให้กับคณะลิเก ลำตัด
- ☐ ไม่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน เช่น รับราชการ ค้าขาย รับจ้าง และธุรกิจส่วนตัว

2.2 อาชีพมารดา

- ☐ เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน เช่น ลิเก ลำตัด และนักดนตรีที่เล่นให้กับคณะลิเก ลำตัด
- ☐ ไม่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน เช่น รับราชการ ค้าขาย รับจ้าง และธุรกิจส่วนตัว

3. ในวัยเด็ก นักศึกษาเคยได้ยิน ได้ฟังและหัดร้องรำเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านจากครอบครัว หรือเพื่อนบ้านใกล้เคียง

☐ เคย ☐ ไม่เคย

4. ขณะนี้นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ที่

- ☐ สถาบันราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา
- ☐ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- ☐ สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาฉะเชิงเทรา
- ☐ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- ☐ สถาบันราชภัฏพระนคร
- ☐ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
- ☐ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

5. นักศึกษาเคยได้ร่วมแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านประเภทเพลงพื้นบ้านกับทางสถาบัน

☐ เคย ☐ ไม่เคย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของนักศึกษา ขอให้นักศึกษาย่านข้อความดังกล่าว แล้วพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อเป็นจริงตรงกับการกระทำที่ปฏิบัติอยู่มากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการเพียงช่องเดียว

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักศึกษามากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักศึกษามาก
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นบางครั้งตรงกับการกระทำของนักศึกษา บางครั้งไม่ตรงกับการกระทำของนักศึกษา
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักศึกษาน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักศึกษาน้อยมากแทบจะไม่ตรงเลย

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง มาก	จริงบ้างไม่ จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	ข้าพเจ้าไม่กล้าพูดต่อหน้าคนมาก ๆ..					
2.	ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจเมื่อทำสิ่งใด ผิดพลาด					
3.	ข้าพเจ้ามีลักษณะเป็นผู้นำมากกว่า ผู้ตาม					
4.	ข้าพเจ้ามักแยกตัวจากกลุ่มเพื่อน เพราะคิดว่าเพื่อน ๆ ไม่ชอบข้าพเจ้า..					
5.	ข้าพเจ้าทำอะไรตามใจชอบเสมอ ไม่ว่าสิ่งนั้นจะดีหรือไม่ก็ตาม					
6.	ข้าพเจ้าตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ อย่าง มีหลักเกณฑ์					
7.	ข้าพเจ้ารู้สึกอาย เมื่อต้องทำกิจกรรม ต่อหน้าเพื่อน					
8.	ข้าพเจ้ามักพูดและตัดสินใจด้วย เหตุผล.....					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง มาก	จริงบ้างไม่ จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
9.	ข้าพเจ้าสามารถปรับตัวเข้ากับ สิ่งแวดล้อมได้ง่าย					
10.	แม้ว่าการตัดสินใจของข้าพเจ้าจะ ผิดพลาด แต่ข้าพเจ้าถือว่าเป็น บทเรียน					
11.	ข้าพเจ้าชอบอยู่ในกลุ่มคนที่พูดคุยกัน อย่างสนุกสนาน					
12.	เมื่อต้องแสดงความรู้สึกรหรือความ คิดเห็น ข้าพเจ้าชอบแสดงออกโดย การเขียนมากกว่าการพูด					
13.	ข้าพเจ้าเป็นคนใจน้อย					
14.	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น					
15.	ข้าพเจ้าสามารถเปลี่ยนแปลงความคิด ให้เหมาะสมกับสถานการณ์.....					
16.	ข้าพเจ้าเป็นคนปรับตัวง่าย ไม่ยึดมั่น ในกฎเกณฑ์มากเกินไป					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์

ก. ด้านความรู้

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของนักศึกษา ขอให้
นักศึกษาย่านข้อความแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการเพียงช่องเดียวที่
ตรงกับความคิดของนักศึกษามากที่สุด

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของนักศึกษามากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของนักศึกษามาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นบางครั้งตรงกับความคิดของนักศึกษา และบางครั้งไม่ตรงกับความคิดของนักศึกษา
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของนักศึกษามาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของนักศึกษามาก ที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1.	การเรียนรู้วิชานาฏศิลป์มีความสำคัญ สำหรับข้าพเจ้า					
2.	วิชานาฏศิลป์เป็นวิชาที่สำคัญ มี คุณค่าในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ของชาติ					
3.	วิชานาฏศิลป์ทำให้ข้าพเจ้ามีความ อดทนต่อการฝึกฝน					
4.	วิชานาฏศิลป์มีประโยชน์ นำไปใช้ กับกิจกรรมต่าง ๆ ในงานสังคมได้ดี.					
5.	วิชานาฏศิลป์ช่วยให้เข้าใจเพลง พื้นบ้าน และวิถีชีวิตแบบไทยได้ดี... ..					
6.	วิชานาฏศิลป์ไม่เป็นที่นิยมในสมัย ปัจจุบัน					
7.	การเรียนรู้วิชานาฏศิลป์เป็นการเรียนที่ ส่งเสริมให้เป็นคนกล้าแสดงออก					

ข. ด้านความรู้สึก

คำชี้แจง ให้นักศึกษาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการเพียงช่องเดียวที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักศึกษามากที่สุด

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักศึกษา
มากที่สุด

มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักศึกษามาก

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักศึกษานำ
แต่ไม่มากนัก

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักศึกษาน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักศึกษา
น้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้าชอบเรียนวิชานาฏศิลป์					
2.	ข้าพเจ้าภูมิใจมากที่ได้เรียนวิชา นาฏศิลป์					
3.	ข้าพเจ้าตั้งใจที่สังคมมองว่าคนที่เรียน นาฏศิลป์มีความสามารถเฉพาะตัว เป็นพิเศษกว่าคนอื่นทั่ว ๆ ไป					
4.	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่นาฏศิลป์เป็น วิชาที่ต้องใช้ความสามารถในการ แสดงออกที่อ่อนช้อยและงดงาม					
5.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าวิชานาฏศิลป์ยุ่งยาก ซับซ้อนเกินความสามารถสำหรับคน ทั่ว ๆ ไป					
6.	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจและชื่นชมความ งดงามของการแสดงนาฏศิลป์ไทย ..					
7.	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่ได้รับการยกย่อง จากสังคมว่าวิชานาฏศิลป์สามารถ อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยไว้ได้					

ค. ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง ให้นักศึกษาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับ
พฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของนักศึกษาในด้านการเรียน
นาฏศิลป์

เป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจ เกิดขึ้นในอนาคตของนักศึกษาทุกครั้ง
บ่อยครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจ เกิดขึ้นในอนาคตของนักศึกษาน้อยมากแต่ไม่ทุกครั้ง

- บางครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของนักศึกษาบ้างและบางครั้งก็ไม่ตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของนักศึกษา
- นาน ๆ ครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของนักศึกษาน้อยครั้ง
- ไม่เคยเลย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของนักศึกษาน้อยครั้ง จนเกือบจะไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
1.	ข้าพเจ้ามักได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนของสถาบันในการแสดงงานพิธีต่าง ๆ					
2.	ข้าพเจ้ามีโอกาสไปเผยแพร่ทางศิลปในชุมชน					
3.	หากที่ใดมีการจัดกิจกรรมทางศิลป ข้าพเจ้าพร้อมที่จะให้การสนับสนุนและร่วมกิจกรรม					
4.	ในระหว่างกำลังศึกษา ข้าพเจ้ามักออกไปแสดงทางศิลปตามวงปีพาทย์ต่าง ๆ					
5.	เมื่อมีงานการแสดงติดต่อเข้ามา ข้าพเจ้าจะรับงานการแสดงนั้นไว้ด้วยตนเอง					
6.	เมื่อมีการจัดกิจกรรมทางศิลป ข้าพเจ้าพร้อมที่จะสละเวลาช่วยเหลืออย่างเต็มที่					
7.	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนทุกอย่างเกี่ยวกับทางศิลป					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ขอให้นักศึกษาอ่านข้อความแล้วพิจารณาว่า ข้อความใดตรงกับความคิด ความรู้สึก ของนักศึกษามากที่สุด แล้วตอบคำถามโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการเพียงข้อละเครื่องหมายเดียวเท่านั้น

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึกของนักศึกษามากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึกของนักศึกษามาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึกของนักศึกษาบ้าง ไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึกของนักศึกษาน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึกของนักศึกษาน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางเป็นมรดกที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม					
2.	เพลงพวงมาลัยฟ้างแล้วสนุกสนานเหมาะแก่การนำไปร้องในเทศกาลต่าง ๆ					
3.	เพลงพื้นบ้านภาคกลางเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของชาติควรรักษาไว้					
4.	เพลงพื้นบ้านภาคกลางควรได้รับการยกย่องให้แสดงในงานพิธีต่าง ๆ					
5.	นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางเป็นการแสดงที่ไม่น่าสนใจ					
6.	เพลงเกี่ยวข้าวเป็นการแสดงออกถึงความสามัคคี จึงมีคุณค่าในทางส่งเสริมความสามัคคี.					
7.	ข้าพเจ้าคิดว่า การไปชมการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางเป็นการเสียเวลา					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
8.	เพลงพื้นบ้านภาคกลางเป็นเพลงที่ควรอนุรักษ์ เพราะฟังไพเราะสอดคล้องลักษณะการดำเนิน ชีวิตของคน					
9.	การได้ร่วมชมการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาค กลางถือว่าเป็นการอนุรักษ์อย่างหนึ่ง					
10.	เพลงพื้นบ้านเป็นการแสดงภูมิปัญญาชาวบ้าน ทำให้คนคิดว่าเป็นการแสดงที่มีรสนิยมล้ำสมัย					
11.	ข้าพเจ้าคิดว่าบุคคลที่สามารถร้องเพลงพื้นบ้าน ได้เป็นคนที่มีความสามารถสูง					
12.	การฟังเพลงพื้นบ้านภาคกลางไม่มีประโยชน์ ควรเอาเวลาไปทำอย่างอื่นดีกว่า					
13.	ศิลปินชาวบ้านเป็นบุคคลที่มีเกียรติควรแก่การ ยกย่อง					
14.	ข้าพเจ้าคิดว่าการแสดงลิเกในปัจจุบันเป็นการ แสดงเพื่อเงินอย่างเดียวไม่มีการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมเหมือนสมัยก่อน					
15.	เพลงสมัยใหม่มีคุณค่าและน่าฟังกว่าเพลง พื้นบ้านภาคกลาง					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาววรุทัย ญาณะพันธ์
วัน เดือน ปีเกิด	2 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2517
ที่อยู่ปัจจุบัน	11 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าแยก อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว 27000 โทรศัพท์. 037 - 437010
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านท่ากะบาก หมู่ที่ 10 ตำบลท่าแยก อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว 27000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2534	จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง
พ.ศ. 2539	จบปริญญาตรี ครุศาสตร์ (วิชาเอกนาฏศิลป์) จากสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
พ.ศ. 2543	การศึกษามหาบัณฑิต (วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษา
สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง

บทคัดย่อ
ของ
วรุทัย ญานะพันธ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2543

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา ประสบการณ์ในวัยเด็ก กิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน ที่ตั้งของสถาบัน บุคลิกภาพ และทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ปีการศึกษา 2542 สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง จำนวน 330 คน เป็นนักศึกษาชาย 28 คน และนักศึกษาหญิง 302 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านส่วนตัว ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ และตอนที่ 4 แบบสอบถามค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (X_1) กิจกรรมที่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_{10}) บุคลิกภาพ (X_{19}) และทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_{20}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรประสบการณ์ที่ไม่เคยได้ยิน ได้ฟังและหัดร้องรำเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_9) และกิจกรรมที่ไม่เอื้อต่อการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_{11}) มีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปานกลางและสูง (X_2, X_3) อาชีพของบิดา อาชีพของมารดาที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน ($X_4 - X_7$) ประสบการณ์ในวัยเด็กที่เคยได้ยินได้ฟังและหัดร้องรำเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน (X_8) และที่ตั้งของสถาบัน ($X_{12} - X_{18}$) ไม่พบความสัมพันธ์กับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์ พื้นบ้านภาคกลาง

2. ตัวแปรที่ส่งผลต่อค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของ นักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง โดยเรียงลำดับตัวพยากรณ์ที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ (X_{20}) และบุคลิกภาพ (X_{19}) ตามลำดับ โดยตัวแปรดังกล่าวสามารถทำนายความแปรปรวนของค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง ได้ร้อยละ 24.0

3. ในการสร้างสมการพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาสาขาวิชา
เอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 22.581 + .315X_{20} + .263X_{19}$$

สมการพยากรณ์ค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางของนักศึกษาสาขาวิชา
เอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .351X_{20} + .228X_{19}$$

X_{20} แทน ทักษะต่อการเรียนนาฏศิลป์

X_{19} แทน บุคลิกภาพ

VARIABLES RELATED TO VALUE IN FOLK DANCING THEATRICALS OF
CENTRAL PART OF THEATRICAL STUDENTS OF
RAJABHAT INSTITUTE IN CENTRAL REGION

AN ABSTRACT
BY
VORUTHAI YANAPHAN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
March 2000

The purposes of this research were to investigate variables related to value in folk dancing theatricals of central part of theatrical students of Rajabhat institute in central region. These variables were learning achievement , parental occupations , childhood dramatic art experience , activity concerned in folk dancing theatricals , institute location , personality and attitude towards dancing. The 330 subjects were the first year , the second year , the third year and the fourth year students ; 28 males and 302 females of Rajabhat Institute in central region in the academic year 1999. They were randomly by stratified random sampling from the population. The instrument were questionnaires of variables related to value in folk dancing theatricals of central part of four parts : part 1 were personal data question , part 2 were personality question , part 3 were attitude towards dancing question and part 4 were value in folk dancing theatricals of central part question. The data were analyzed by the Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows :

1. There were significantly positive relationships among low learning achievement (X_1) , activity concerned in folk dancing theatricals (X_{10}) , personality (X_{19}) and attitude towards dancing (X_{20}) at .05 level. There were significantly negative relationships among childhood dramatic art no experience (X_9) and no activity concerned in folk dancing theatricals (X_{11}) at .05 level. There were no relationships among moderate learning achievement , high learning achievement (X_2 , X_3) , parental occupations (X_4 - X_7) , childhood experience (X_8) and institute location (X_{12} - X_{18}).
2. The variables could significantly predict value in folk dancing theatricals of central part of theatrical students of Rajabhat Institute in central region from the most to the least were the attitude towards dancing (X_{20}) and personality (X_{19}). They could predicted at the percentage of 24.0
3. The following equation proved significantly to be predictors of the value in folk dancing theatricals of central part at .01 level ;

In term of raw scores were :

$$\hat{Y} = 22.581 + .315X_{20} + .263X_{19}$$

In term of standard scores were :

$$Z = .351X_{20} + .228X_{19}$$

X_{20} mean attitude towards dancing

X_{19} mean personality